

**ผลการตรวจสอบ
การละเมิดสิทธิมนุษยชน
กรณีความรุนแรง
อันเนื่องมาจาก
โครงการท่าอ่าวไทย-มาเลเซีย**

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

**ผลการตรวจสอบ
การละเมิดสิทธิมนุษยชน
กรณีความรุนแรง
อันเนื่องมาจาก
โครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย**

รายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน :

กรณีความรุนแรงอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย

โดย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

จัดทำโดย

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๔๒๒ ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ ๑๐๓๓๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๑๙ ๒๙๘๒-๓ ๐ ๒๒๑๙ ๓๕๗๓

โทรสาร ๐ ๒๒๑๙ ๒๙๔๐ สายด่วน ๑๓๗๗

Website : www.nhrc.or.th E-mail : help@nhrc.or.th

พิมพ์ครั้งที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖

จำนวนพิมพ์ ๕,๐๐๐ เล่ม

แบบปก ประพาส สาริกานนท์

ข้อมูลทางบรรณานุกรม หอสมุดแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

รายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน : กรณีความรุนแรงอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย-กรุงเทพฯ : /สำนักงาน, 2546.

112 หน้า

1. สิทธิมนุษยชน. 2. ความขัดแย้งทางสังคม. I. ชื่อเรื่อง.

323

ISBN 974-91381-5-5

คำนำ

รายงานผลการตรวจสอบ “กรณีความรุนแรงอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซ ไทย - มาเลเซีย” เป็นหนึ่งในอีกหลายๆ กรณี ที่เกิดขึ้นโดยมีสมมูลฐานมาจากปัญหา ความขัดแย้งในนโยบาย และโครงการของรัฐ ที่ส่งผลกระทบต่อฐานทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม อันเป็นปัจจัยสำคัญ และจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของ ผู้คนในชุมชนท้องถิ่น การณ์เป็นมาเช่นนี้ตลอดช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมา ด้วยเหตุนี้ รัฐธรรมนูญฉบับ “ปฏิรูปการเมือง” ปัจจุบัน พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงได้บัญญัติหลักการ และกระบวนการขั้นตอนต่างๆ ไว้ เพื่อให้การดำเนินนโยบาย และโครงการสาธารณะ ต่างๆ ได้กระทำ และเป็นไปอย่างเปิดเผย โปร่งใส และถูกต้องชอบธรรม ใน ขณะเดียวกัน เพื่อเป็นการปกป้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพอันพึงมีพึงได้ของประชาชน และชุมชนตามรัฐธรรมนูญ ไม่ใช่ปล่อยให้กระทำกันโดยพลการ ก่อความสูญเสีย และเสื่อมเสียอย่างเช่นภายใต้ระบอบเผด็จการในอดีต

การอ้างอิงถึงหลักการ และมาตรการอันถูกต้องชอบธรรมตามรัฐธรรมนูญ มิใช่เพียงเพื่อเป็นการยุยงส่งเสริมกลุ่มผู้คัดค้าน หรือต่อต้านนโยบาย และโครงการ อย่างที่กำลังพยายามกล่าวอ้างกัน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีความ

สำนึก และตระหนักเป็นอย่างดีถึงภารกิจของรัฐบาลในอันที่จะต้องดำเนินงานพัฒนา ประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า พร้อมทั้งให้ความเคารพในเกียรติ ศักดิ์ศรี และ เอกสิทธิ์ของรัฐบาลในการบริหารบ้านเมืองอย่างเต็มกำลังสติปัญญา และความสามารถ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติยึดมั่นในหลักการ และความ สัจริตใจในข้อนี้ตลอดมา เพียงแต่จำเป็นต้องทำหน้าที่ติตติงในเรื่องกฎหมาย และ กระบวนการขั้นตอนที่ถูกต้องชอบธรรม ตามรัฐธรรมนูญ อันเป็นกฎหมายสูงสุดของ ประเทศไว้ ทั้งนี้ทั้งนั้นก็เพื่อเกียรติ ศักดิ์ศรี และความสง่างามของรัฐบาลใน ระบอบประชาธิปไตย เป็นที่ตั้ง

ในระดับงานหน้าที่ราชการประจำ ผู้รับสนองปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล ก็เช่นเดียวกัน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้ความเคารพในเกียรติ ศักดิ์ศรี และเอกสิทธิ์ในการใช้วิจารณญาณปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้าน ความมั่นคง และความสงบสุขของบ้านเมือง ด้วยเหตุนี้ จึงมีเจตนารมณ์อย่างแรงกล้า และจริงใจ ในการทำหน้าที่ตรวจสอบเหตุการณ์ พร้อมทั้งเสนอข้อสังเกตติตติง เพื่อ จุดมุ่งหมายให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นแนวทางที่จะได้ช่วยกันพัฒนา “วัฒนธรรม องค์กร” ซึ่งจะพึงเป็นประโยชน์ต่อทุกๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประชาชนคนไทย โดยส่วนรวม ไม่ใช่ตั้งหน้าตั้งตาค่อนแคะและบั่นทอนทำลายกันเป็นส่วนบุคคลแต่ ประการใด ด้วยหลักการและเหตุผลข้อนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงเรียกร้องอยู่เสมอให้ให้มี “วาระแห่งชาติ” ในการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม แล้วในการทำหน้าที่ตรวจสอบกรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกๆ เรื่อง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ก็คำนึงถึงผลระยะยาวในข้อนี้เป็นสำคัญ นอกเหนือไปจากเรื่องของความผิดถูกเฉพาะเรื่องเฉพาะรายบุคคลตามกรณีไป

ถ้าจะพิเคราะห์กันด้วยใจเป็นธรรมแล้ว จุดใหญ่ใจความของรายงานผลการ ตรวจสอบ “กรณีความรุนแรงอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย” นี้

อยู่ที่ประเด็นปัญหา ๒ ประการสำคัญที่ขาดการใส่ใจแก้ไข คือ ประการแรก ปัญหาความเดือดเนื้อร้อนใจในความถูกต้องชอบธรรมและผลกระทบ ของโครงการท่อก๊าซ ไทย - มาเลเซีย ซึ่งก็เป็นเหตุจูงใจให้เกิดการชุมนุมเคลื่อนไหวก่อเข้าพบนายกรัฐมนตรี สำหรับเรื่องกาลเทศะและความถูกต้องเหมาะสมของการชุมนุมเคลื่อนไหวก็นับเป็นเรื่องชอบที่จะต้องว่ากล่าวกันไปให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจร่วมกันในภาวะการณ์สับสนยุ่งยากที่เป็นอยู่ ไม่ควรที่จะให้เป็นการตัดรอนสายใย หรือลู่ทางสื่อสารความเข้าใจต่อกัน ความจริงในกรณีนี้ในเบื้องต้นก็ได้มีผู้ประสานงานจากทางรัฐบาลเองพยายามทำหน้าที่เช่นว่านี้อยู่ แต่ก็เป็นอันต้องล้มไป จะเป็นด้วยเหตุผลใด ก็ยังไม่มีคำอธิบายจนถึงบัดนี้

ประการที่สองต่อมา ก็คือ บทบาทของผู้นำรัฐบาล ในระดับนโยบาย และผู้บังคับบัญชาในระดับสั่งการ ซึ่งเป็นบทบาทความสำคัญอย่างยิ่งยวด ในสถานการณ์ที่ขาดการสื่อสารประสานงาน และความเข้าใจ ก่อให้เกิดช่องว่าง และการเผชิญหน้าปะทะกัน โดยไม่จำเป็นระหว่างเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการชั้นผู้น้อยกับกลุ่มผู้ชุมนุม ทั้งที่ต่างก็เป็นประชาชนคนไทยด้วยกัน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นว่า จุดความรับผิดชอบในระดับนโยบาย และสั่งการเป็นกุญแจสำคัญในอันที่จะขจัดปิดเป่า หรือปล่อยปละละเลยให้เกิดการใช้กำลังเกินกว่าความจำเป็น ไม่ว่าจะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม

สุดท้ายเกี่ยวกับคดีที่ทางการเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทำการจับกุมฟ้องร้องกลุ่มผู้ชุมนุม ข้อนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติถือเป็นเรื่องอยู่ในอำนาจหน้าที่ ตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะ หากแต่จะเข้าไปเกี่ยวข้องดูแลเฉพาะในเรื่องการปฏิบัติต่อผู้ต้องหาให้ถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรมเท่านั้น ซึ่งเป็นหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดอยู่แล้วโดยชัดแจ้ง และในประการสำคัญ เป็นประเด็นข้อปฏิบัติที่ไม่เกี่ยวกับข้อกล่าวหา และการดำเนินคดีต่อ

กลุ่มผู้ชุมนุมในชั้นศาลแต่ประการใด ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีความ
ตระหนักดีอยู่แล้วในหลักการที่จะต้องให้ความเคารพต่ออำนาจศาลสถิตย์ยุติธรรม
โดยเคร่งครัด

เสน่ห์ จามริก

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

มิถุนายน ๒๕๕๖

	หน้า
คำนำ	๑
บทที่ ๑ บทบาทของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	๑๑
๑.๑ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	๑๑
๑.๒ ที่มาของปัญหา	
ปัญหาความขัดแย้ง	๑๑
๑.๓ กระบวนการศึกษาและตรวจสอบปัญหาตามอำนาจหน้าที่	๑๔
๑.๓.๑ คณะอนุกรรมการฯ กำหนดแนวทางการศึกษาและ	
ตรวจสอบ	๑๔
๑.๓.๒ คณะอนุกรรมการฯ ได้เชิญบุคคลผู้เกี่ยวข้องใน	
เหตุการณ์รุนแรงครั้งนี้มาให้ข้อมูล และตรวจสอบ	
ข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานรวมทั้งตรวจสอบพื้นที่	
เกิดเหตุ	๑๕
๑.๓.๓ คำชี้แจงเกี่ยวกับอำนาจการตรวจสอบการละเมิด	
สิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน	
แห่งชาติ	๑๗

บทที่ ๒	ข้อเท็จจริงและที่มาของเหตุการณ์รุนแรง	๒๑
๒.๑	ข้อเท็จจริงก่อนเหตุการณ์รุนแรง	
	ข้อเท็จจริงจากผู้ชุมนุมก่อนการประจันหน้ากัน	
	ข้อเท็จจริงจากเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อนการประจันหน้ากัน	๒๑
๒.๒	ข้อเท็จจริงในขณะเกิดเหตุการณ์รุนแรง	๒๕
	ข้อเท็จจริงจากผู้ชุมนุม	๒๕
	ข้อเท็จจริงจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ	๒๗
	ข้อเท็จจริงจากผู้สื่อข่าว	๓๐
	ข้อเท็จจริงจากภาพวิดีโอ	๓๑
๒.๓	ข้อเท็จจริงหลังเหตุการณ์รุนแรง	๓๓
	ข้อเท็จจริงจากผู้ชุมนุม	๓๓
	ข้อเท็จจริงจากสภานายความ	๓๔
	ข้อเท็จจริงจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ	๓๕
	ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้บาดเจ็บจากเหตุการณ์รุนแรง	๓๖
๒.๔	ข้อเท็จจริงที่คณะอนุกรรมการฯ	
	ได้จากการตรวจสอบพื้นที่เกิดเหตุ	๓๖
๒.๕	ข้อสรุปที่มาของเหตุการณ์รุนแรง	๓๗
๒.๕.๑	สถานที่และการเดินทางมาชุมนุม	๓๘
๒.๕.๒	เสรีภาพในการชุมนุมตามบทบัญญัติ	
	ของรัฐธรรมนูญ	๓๙
๒.๕.๓	สิทธิผู้ต้องหาตามรัฐธรรมนูญ	๔๑

	หน้า
บทที่ ๓ ความเห็นและข้อสังเกต	๔๓
๓.๑ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบำรุงรักษาและ ใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ	๔๓
๓.๒ การรับฟังความเห็นของประชาชน	๔๔
๓.๓ การรับเรื่องราวร้องทุกข์และแจ้งผลการพิจารณา	๔๔
๓.๔ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น	๔๕
๓.๕ เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ	๔๕
๓.๖ เสรีภาพในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน	๔๖
๓.๗ การจับ คမ်းขังและสิทธิของผู้ถูกจับกุมและผู้ต้องหาใน คดีอาญา	๔๖
๓.๘ ข้อสังเกตด้านสังคมและวัฒนธรรม	๔๗
๓.๘.๑ ด้านศาสนา	๔๗
๓.๘.๒ ด้านทัศนคติและจิตสำนึก	๔๗
บทที่ ๔ มาตรการแก้ไข	๔๙
๔.๑ มาตรการเฉพาะหน้า	๔๙
๔.๒ มาตรการต่อเนื่อง	๕๑
๔.๓ มาตรการถาวร	๕๑

ภาคผนวก

● ภาคผนวก ๑

หนังสือถึงนายกรัฐมนตรี วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕

● ภาคผนวก ๒

สรุปเหตุการณ์จากวิดีโอทัศนการณ์การชุมนุมเรียกร้องกรณีท่อก๊าซ
ไทย - มาเลเซีย

แผนที่บริเวณชุมชนเทศบาลนครหาดใหญ่ ซึ่งเป็นสถานที่เกิด
เหตุการณ์รุนแรง

สรุปรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีความ
รุนแรงอันเนื่องมาจาก โครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย ที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัด
สงขลา (๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๖)

Summary report on the investigation of human rights
violation : The case of violence related to the Thai - Malaysian Gas
Pipeline project (11 June 2003)

● ภาคผนวก ๓

แถลงการณ์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เรื่องเหตุการณ์
รุนแรงอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย (๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๕)

แถลงการณ์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เรื่อง ความก้าวร้าว
รุนแรงกับปัญหาวิกฤติรัฐธรรมนูญ (๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๕)

วิกฤติรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ คือ วิกฤติกรรมของแผ่นดิน (๒ มกราคม
๒๕๕๖) คำชี้แจงของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เรื่อง การตรวจสอบกรณี
เหตุการณ์รุนแรงอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย (๗ กุมภาพันธ์
๒๕๕๖)

คำแถลงประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เรื่อง เหตุการณ์
ความรุนแรงอันเนื่องมาจากการชุมนุมคัดค้านโครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย (๑๙
มิถุนายน ๒๕๕๖)

รายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

โดย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

รายงานผลการตรวจสอบที่ ๒๐ /๒๕๔๖

เรื่อง ความรุนแรงอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย

ผู้ร้อง เครือข่ายประชาชนต่อต้านโครงการท่อส่งก๊าซไทย - มาเลเซีย

จากกรณีที่ได้เกิดเหตุการณ์ปะทะกันระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับกลุ่มผู้ชุมนุมคัดค้านโครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย ที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๕ ทำให้มีผู้บาดเจ็บหลายคน และเจ้าหน้าที่ตำรวจได้จับกุมผู้ปฏิบัติงานขององค์กรพัฒนาเอกชน รวม ๑๒ คนนั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้รับทราบเหตุการณ์ดังกล่าวทั้งจากสื่อมวลชนและจากรายงานของเครือข่ายประชาชนต่อต้านโครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย และหลังจากที่ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้วเห็นว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงได้หยิบยกเรื่องนี้ขึ้นพิจารณา โดยตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อการศึกษาและตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีเหตุการณ์รุนแรงอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย ให้มีหน้าที่ศึกษาและตรวจสอบข้อเท็จจริงว่ามีการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ละเมิดรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือไม่ เป็นไปตามปณิญา

สากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองหรือพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคีหรือไม่ แล้วเสนอมาตรการการแก้ไขที่เหมาะสมต่อบุคคลและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขเยียวยาปัญหาที่เกิดขึ้นรวมทั้งป้องกันไม่ให้เกิดความรุนแรงและการละเมิดสิทธิมนุษยชนในโครงการดังกล่าวอีกต่อไป

บทที่ ๑

บทบาทของคณะกรรมการ

สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๑.๑ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นองค์กรอิสระที่ตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๔๐ มีอำนาจหน้าที่สำคัญคือการตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี และเสนอมาตรการแก้ไขที่เหมาะสมต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่กระทำหรือละเลยการกระทำดังกล่าวเพื่อเสนอมาตรการการแก้ไข เสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อไป

๑.๒ ที่มาของปัญหา

โครงการทอผ้าไทย - มาเลเซียได้มีการอนุมัติและดำเนินการไปในลักษณะที่ปราศจากการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจของประชาชนและชุมชนอย่างแท้จริง รัฐบาลชุดก่อนได้อนุมัติโครงการโดยไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ ไม่ได้จัดให้มี

กระบวนการการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและขาดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ต่อเมื่อเกิดกระแสคัดค้านโครงการจากประชาชนจำนวนมาก รัฐบาลจึงได้จัดทำประชาพิจารณ์โครงการขึ้น ซึ่งประชาชนเห็นว่าเป็นการทำประชาพิจารณ์ที่ไม่จริงใจ เพียงเพื่อต้องการสร้างความชอบธรรมให้แก่โครงการที่ได้อนุมัติไปแล้วเท่านั้น

เมื่อรัฐบาลชุดนี้เข้ามาบริหารประเทศ เนื่องจากมีกระแสคัดค้านที่รุนแรงดังกล่าวข้างต้น พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี จึงได้เดินทางไปพบกลุ่มประชาชนที่คัดค้านในพื้นที่เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๕ และได้ตั้งคณะกรรมการศึกษาโครงการนี้ขึ้นมา เพื่อการตัดสินใจขั้นสุดท้ายของนายกรัฐมนตรี

ปัญหาความขัดแย้ง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เคยศึกษาและตรวจสอบโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซียแล้วพบว่า โครงการดังกล่าวได้ก่อให้เกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรงในสังคม เนื่องจากโครงการดำเนินไปโดยรัฐบาลไม่ได้ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญในเรื่องการรับฟังและการมีส่วนร่วมของประชาชนและไม่เคารพสิทธิของชุมชน ไม่มีการจัดตั้งองค์กรสิ่งแวดล้อมอิสระเพื่อให้ความเห็นต่อโครงการ ฯลฯ เพื่อป้องกันปัญหามิให้ลุกลามต่อไป คณะกรรมการฯ จึงได้เสนอแนะให้รัฐบาลทบทวนโครงการนี้ โดยเริ่มโครงการเสียใหม่ ให้มีการเปิดเผยข้อมูลทั้งหมดของโครงการจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ จัดให้มีประชาพิจารณ์ก่อนการตัดสินใจอนุมัติโครงการ ซึ่งจะเป็นการปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ เคารพศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และสิทธิเสรีภาพของประชาชน

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอแนะไม่ได้รับการตอบสนองจากรัฐบาลเท่าที่ควร ในที่สุด รัฐบาลก็ได้ตัดสินใจดำเนินโครงการ

ต่อไป โดยเพียงย้ายจุดวางท่อขึ้นฝั่งห่างจากจุดเดิมประมาณ ๔.๘ กิโลเมตร ซึ่งกลุ่มประชาชนที่คัดค้านโครงการเห็นว่ารัฐบาลไม่รับฟังความคิดเห็นของประชาชนและการย้ายจุดท่อก๊าซขึ้นฝั่งไม่มีนัยสำคัญในการปรับปรุงโครงการแต่อย่างใด การตัดสินใจดังกล่าวกลับทำให้เกิดกระแสคัดค้านโครงการมากยิ่งขึ้นทั้งจากประชาชนและชุมชนในพื้นที่อำเภอจะนะ กลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน รวมทั้งนักวิชาการจำนวนมากถึง ๑,๓๘๔ คน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นว่าการตัดสินใจของรัฐบาลดังกล่าวจะก่อให้เกิดความขัดแย้งและมีความรุนแรงยิ่งขึ้นจึงได้มีข้อเสนอเชิงนโยบายเพิ่มเติมต่อรัฐบาล เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕ เพื่อพิจารณาเป็นการเร่งด่วน ดังนี้^(๑)

๑) ขอให้พิจารณาสั่งการมิให้หน่วยงานใด ๆ ของรัฐ มีท่าทีในการสนับสนุนฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอันจะเป็นการทำให้สถานการณ์ตึงเครียดยิ่งขึ้น รวมทั้งกำชับมิให้ใช้มาตรการรุนแรงใด ๆ ต่อการชุมนุมอันจะยิ่งทำให้โอกาสที่จะแก้ไขปัญหาดน့်ยลงไปอีก

๒) ขอให้มีการชี้แจงและอธิบายเหตุผลและข้อมูลที่รัฐบาลได้ศึกษาประกอบการพิจารณาตัดสินใจครั้งนี้้อย่างชัดเจนเพื่อให้ทุกฝ่ายได้มีโอกาสเข้าใจข้อมูลและเหตุผลอย่างแท้จริงอันจะก่อประโยชน์และมีการแลกเปลี่ยนหรือ บนพื้นฐานข้อมูลและเหตุผลที่ถูกต้องร่วมกันในสังคมต่อไป

๓) ในประการสำคัญยิ่ง ขอให้พิจารณาทบทวนดำเนินการให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาย่างแท้จริง

(๑) โปรดดูภาคผนวก ๑

หลังจากที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีข้อเสนอเชิงนโยบายเพิ่มเติมแล้วรัฐบาลก็ไม่ได้มีคำสั่งแจ้งข้อมูลให้ประชาชนรับทราบเหตุผลในการตัดสินใจในการดำเนินโครงการต่อไป ปัญหาความขัดแย้งจึงยังคงดำรงอยู่ และนำไปสู่เหตุการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๕

๑.๓ กระบวนการศึกษาและตรวจสอบปัญหาตามอำนาจหน้าที่

เมื่อเหตุการณ์รุนแรงดังกล่าวเกิดขึ้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้ง**คณะอนุกรรมการเพื่อศึกษาและตรวจสอบกรณีเหตุการณ์รุนแรงอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย** เพื่อตรวจสอบกรณีดังกล่าว

๑.๓.๑ คณะอนุกรรมการฯ ได้กำหนดแนวทางการศึกษาและตรวจสอบ ดังนี้

๑) ตรวจสอบสาเหตุของเหตุการณ์รุนแรงครั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง และจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางป้องกันเหตุรุนแรงมิให้เกิดขึ้นอีก

๒) ตรวจสอบว่าเหตุการณ์ดังกล่าวมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือไม่ และมีกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามหลักปฏิญญาสากล หรือพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคีหรือไม่

๓) การตรวจสอบกรณีนี้เป็น การตรวจสอบตามอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๐๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

๑.๓.๒ คณะอนุกรรมการฯ ได้เชิญบุคคลผู้เกี่ยวข้องในเหตุการณ์รุนแรงครั้งนี้มาให้ข้อมูลและตรวจสอบข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานรวมทั้งตรวจสอบพื้นที่เกิดเหตุ มีสาระสำคัญ ดังนี้

- ฝ่ายประชาชนผู้ชุมนุมมาให้ข้อเท็จจริง จำนวน ๖ คน
- สื่อมวลชนที่อยู่ในเหตุการณ์มาให้ข้อเท็จจริง จำนวน ๔ คน
- เจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐบาลมาให้ข้อเท็จจริง จำนวน ๓ คน

คณะอนุกรรมการฯ ได้เดินทางไปรับฟังข้อเท็จจริงจากประชาชนกว่า ๒๐๐ คน ที่ไปพบคณะอนุกรรมการฯ ณ ลานหอยเสียบ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๔๖ และรับฟังข้อเท็จจริงจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานที่เกิดเหตุ ณ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ข้อมูลจากการประชุมของคณะกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชน วุฒิสภา ซึ่งได้พิจารณากรณีการใช้กำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจปราบปรามและสลายการชุมนุมของประชาชนที่ร้องคัดค้านโครงการก่อสร้างท่อส่งก๊าซและโรงแยกก๊าซไทย - มาเลเซีย เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๕ ซึ่งในรายงานการประชุมเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๖ เป็นการบันทึกการให้ถ้อยคำของพลตำรวจเอกวัชชัย ภัยสิทธิ์ รายงานการประชุม เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๔๖ เป็นการบันทึกการให้ถ้อยคำของ นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา และรายงานการประชุม เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ เป็นการบันทึกการให้ถ้อยคำของพลตำรวจเอกสันต์ ศรุตานนท์

บุคคลที่ไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริง จำนวน ๘ คนคือ

- ๑) นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

- ๒) พลตำรวจเอกสันต์ ศรุตานนท์
ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ
- ๓) พลตำรวจเอกวัชชัย ภัยลี
รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ
- ๔) นายอำนาจ ร่องเงิน
ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา
- ๕) พลตำรวจตรีสีณฐาน ชยนนท์
ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา
- ๖) พลตำรวจตรีชัยยันต์ มะกล้าทอง
รองผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๙
- ๗) พันตำรวจเอกสุรชัย สืบสุข
รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา
- ๘) พันตำรวจเอกคำรณวิทย์ ฐปกระจำง
รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา

บุคคลที่ไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริงอ้างว่า ติตราชการ ขอเลื่อนการชี้แจงข้อเท็จจริง ถึง ๒ ครั้ง ต่อมาคณะอนุกรรมการฯ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๖ แจ้งผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสงขลาเกี่ยวกับกำหนดการลงไปตรวจสอบพื้นที่เกิดเหตุในอำเภอหาดใหญ่ และอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ในวันอาทิตย์ที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๖ เพื่อขอความร่วมมือในการนำคณะอนุกรรมการฯ ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ แต่ตำรวจได้รับเสนอสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการฟ้องผู้ต้องหา ต่อศาลจังหวัดสงขลาในวันศุกร์ที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๖ โดยมีได้นำผู้ต้องหาไปศาล ในวันยื่นฟ้องคดีดังกล่าวด้วย เป็นการเร่งรีบที่ผิดปกติ แล้วพลตำรวจตรีสีณฐาน ชยนนท์ ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ สข ๐๐๒๐/๖๗๒

ลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๖ ส่งโทรสารถึงคณะอนุกรรมการฯ แจ้งว่ามีการฟ้องผู้
ต้องหา คือ นายรัชฎะ วัฒนะศักดิ์ กับพวก รวม ๓๔ คน ตามคำฟ้องคดีหมายเลข
ดำที่ ๑๙๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๖ และกล่าวอ้างว่าคดีดังกล่าวเป็น
เรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาล ตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติ
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ มิได้ให้อำนาจตรวจสอบและ
เสนอมาตรการแก้ไขแก่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไว้ โดยที่
ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสงขลาและผู้เกี่ยวข้องเป็นพยานสำคัญในคดี
ดังกล่าว การชี้แจงข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญแห่งคดีให้บุคคลภายนอกทราบ
ก่อนที่จะเบิกความในศาลจะทำให้เสียรูปคดีและอาจเป็นการทำผิดกฎหมายได้
โดยปฏิเสธการมาให้ถ้อยคำต่อคณะอนุกรรมการฯ

ต่อมานายวันมูหะมัดนอร์ มะทา พลตำรวจเอกสันต์ ศรีตานนท์ พลตำรวจ
เอกวิชัย ภัยลี และนายอำนวย รุ่งเงิน ก็ได้อ้างเหตุเดียวกันกับพลตำรวจตรี
สันฐาน ชยนนท์ ปฏิเสธการมาชี้แจงข้อเท็จจริงต่อคณะอนุกรรมการฯ และ
นอกจากนั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐบางคนยังออกมาให้ข่าวต่อสื่อมวลชนในทำนองสั่งให้
คณะอนุกรรมการฯ ยุติการตรวจสอบข้อเท็จจริงในกรณีดังกล่าว

๑.๓.๓ คำชี้แจงเกี่ยวกับอำนาจการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน
ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ประเด็นที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้กล่าวอ้างว่า เมื่อมีการฟ้องร้องต่อศาลแล้ว
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่มีอำนาจตรวจสอบนั้น คณะกรรมการสิทธิ
มนุษยชนแห่งชาติเห็นว่ากรณีดังกล่าวไม่ใช่กรณีที่ถือได้ว่าอยู่ในบังคับของมาตรา
๒๒ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ จึง
ได้มีคำชี้แจงกรณีดังกล่าวเมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ดังนี้

๑) การตรวจสอบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มิได้มีจุดมุ่งหมายเข้าไปตรวจสอบการดำเนินคดีที่หน่วยงานของรัฐฟ้องร้องประชาชน ต่อศาลว่ามีการกระทำความผิดฐานใด ไม่ว่าความผิดในทางความอาญา ทางแพ่ง หรือ ทางปกครองก็ตาม

๒) การตรวจสอบและการรายงานผลของการกระทำหรือละเว้น การกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน มุ่งประสงค์จะเสนอมาตรการแก้ไขใน กรณีดังกล่าว ตั้งแต่ระดับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการขึ้นไปถึงระดับสั่งการ และผู้รับผิดชอบ ในระดับนโยบาย รวมทั้งมาตรการป้องปรามสำหรับในอนาคตด้วย และเพื่อให้มีการ ปรับปรุงกฎหมายให้ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๓) หากมีการฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐเป็นคดีต่อศาลในคดีที่ เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ ผู้ถูกละเมิดเป็นผู้ฟ้องแล้ว ย่อมแสดงว่าผู้ถูกละเมิด สิทธิมนุษยชนประสงค์จะไปใช้สิทธิทางศาลเพื่อขอความเป็นธรรม รวมทั้งการเรียกร้อง ค่าเสียหาย กรณีดังกล่าวคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ไม่อาจก้าวล่วงไป ตรวจสอบได้

๔) แต่ในกรณีที่ประชาชนถูกฟ้องเป็นคดีอาญาเพียงฝ่ายเดียวไม่ ว่าในศาลใด หากไม่เป็นประเด็นสิทธิมนุษยชนโดยตรง แม้จะมีพฤติกรรมบาง ประการที่เกี่ยวข้องกันในข้อเท็จจริง ย่อมไม่เป็นการตัดสิทธิอำนาจอันชอบธรรมตาม กฎหมายของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่จะตรวจสอบกรณีดังกล่าว ต่อไป เพราะการกระทำของหน่วยงานของรัฐดังกล่าวยังมิได้ถูกละเมิดในประเด็น สิทธิมนุษยชน ซึ่งเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามที่ระบุไว้ใน รัฐธรรมนูญ

๕) การกล่าวอ้างว่าคดีอยู่ในศาล โดยไม่พิจารณาว่าประชาชน หรือหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ฟ้องคดีแล้ว ย่อมเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ของรัฐฉวยโอกาส รีบนำคดีขึ้นสู่ศาล ซึ่งไม่เป็นธรรมและเอาเปรียบประชาชน เพราะประชาชนยังมิได้

ใช้สิทธิฟ้องร้องแต่ประการใด ทั้งที่เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญเป็นไปเพื่อปกป้องสิทธิมนุษยชนของฝ่ายประชาชนด้วย เท่ากับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติยอมรับให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการละเมิดสิทธิมนุษยชนของประชาชนได้

บนพื้นฐานของเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจำเป็นต้องขอยืนยันถึงพันธะหน้าที่ของบุคคลและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ในอันที่จะพึงให้ความร่วมมือชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์ เพื่ออำนวยให้กระบวนการตรวจสอบได้เป็นไปอย่างสมบูรณ์ และโปร่งใส และในประการสำคัญเหนือสิ่งอื่นใด เพื่อร่วมกันพิทักษ์รักษาความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายบ้านเมือง ให้ดำรงคงอยู่อย่างมั่นคงสืบไป

หน้าว่าง

บทที่ ๒

ข้อเท็จจริงและที่มาของเหตุการณ์รุนแรง

๒.๑ ข้อเท็จจริงก่อนเหตุการณ์รุนแรง

หลังจากที่นายกรัฐมนตรีเดินทางกลับจากการเยี่ยมประชาชนที่ลานหอยเสียบ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๕ โดยมี นายวัชรพันธุ์ จันทรวงศ์ เป็นผู้ประสานงานในการที่นายกรัฐมนตรีไปพบกับประชาชน เพื่อรับฟังปัญหาต่างๆ จากผู้คัดค้านโครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย ซึ่งต่อมานายกรัฐมนตรีได้แถลงว่าจะดำเนินโครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซียต่อไป โดยย้ายจุดวางท่อก๊าซขึ้นฝั่งห่างจากจุดเดิมประมาณ ๔.๘ กิโลเมตร ประชาชนก็ยังคงคัดค้านการดำเนินโครงการดังกล่าวและกลุ่มประชาชนผู้ชุมนุมได้มีการประชุมกันทุกวันอาทิตย์เพื่อปรึกษาหารือแนวทางการคัดค้านโครงการนี้อย่างต่อเนื่องตลอดมา

ข้อเท็จจริงจากผู้ชุมนุมก่อนประจันหน้ากัน

เมื่อประชาชนทราบข่าวว่าจะมีการประชุมคณะรัฐมนตรีสัญจรที่อำเภอหาดใหญ่ และจะมีคณะรัฐมนตรีของประเทศมาเลเซียมาร่วมประชุมด้วย กลุ่มผู้ชุมนุมจึงตกลงกันว่าจะเดินทางไปยื่นหนังสือต่อนายกรัฐมนตรี ณ โรงแรมเจบี อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ในวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๕ เพื่อขอให้ทบทวนโครงการ

ต่อก๊าซอีกครั้งหนึ่ง วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๕ นายวัชรพันธุ์ จันทรวงศ์ ผู้ประสานงานฝ่ายรัฐบาล ได้พบกับนายบรรจง นะแส จากกลุ่มผู้ชุมนุมดังกล่าว เพื่อประสานงานในกรณีที่จะมีกลุ่มผู้ชุมนุมเดินทางไปยื่นหนังสือขอให้ทบทวนโครงการต่อก๊าซ ต่อนายกรัฐมนตรี หรือผู้แทน โดยกลุ่มผู้ชุมนุมจะไปชุมนุมที่สวนหย่อมริมคลองชลประทานด้านหลังโรงแรมเจบี ซึ่งเป็นโรงแรมที่จะใช้เป็นที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ในการเจรจากันนั้น มีพันตำรวจโทประพันธ์ สุทธิธรรม ตำรวจสันติบาลประจำพื้นที่ภาค ๙ ร่วมรับฟังการเจรจาด้วย ได้มีการกำหนดเส้นทางที่ผู้ชุมนุมจะเดินทางไปชุมนุม ในครั้งนี้ ในการเดินทางของผู้ชุมนุมจะขอให้พันตำรวจตรีขนาด เพ็ชรสุทธิ สารวัตรปกครองป้องกันประจำสถานีตำรวจภูธรอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา เป็นผู้นำทางไปที่อำเภอหาดใหญ่

วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๕ ประชาชนได้รวมตัวกันที่ลานกีฬาบ้านโคกสักประมาณ ๑,๕๐๐ คน ก่อนถึงเวลาเคลื่อนขบวน พันตำรวจตรีขนาดฯ แจ้งว่าไม่สามารถนำทางไปที่อำเภอหาดใหญ่ได้ เพราะถูกเรียกตัวด่วน แต่ขบวนผู้ชุมนุมก็ได้ออกเดินทางมาที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยไม่มีรถนำขบวนเพื่อยื่นหนังสือขอให้ทบทวนโครงการต่อก๊าซไทย - มาเลเซีย มีการตกลงกันว่า การเดินทางไปยื่นหนังสือต่อนายกรัฐมนตรีครั้งนี้ ห้ามผู้ชุมนุมมีอาวุธ และจะไม่ใช้ความรุนแรง ผู้ที่ดื่มสุราหรือของมีเมาไม่ให้นำเข้าร่วมชุมนุม มีรถยนต์ที่ใช้เป็นพาหนะในการเดินทางประมาณ ๖๐ คัน ขบวนผู้ชุมนุมเริ่มออกเดินทางจากสนามกีฬาบ้านโคกสัก เวลาประมาณ ๑๖.๐๐ นาฬิกา เมื่อขบวนผู้ชุมนุมเดินทางมาถึงอำเภอนาหม่อม มีตำรวจตั้งด่านสกัดขบวนผู้ชุมนุมและมีการตรวจค้นรถยนต์ ทำให้ขบวนผู้ชุมนุมต้องหยุดอยู่เป็นเวลาประมาณ ๒ ชั่วโมง ผู้ชุมนุมจึงลงจากรถแล้วเดินทางด้วยเท้าต่อไปอีกประมาณ ๒ กิโลเมตร จึงหยุดขบวนและมีการทำละหมาดกันบนถนน ต่อมานายวัชรพันธุ์ฯ ได้เจรจากับตำรวจขอให้ปล่อยผู้ชุมนุมเดินทางต่อไปยังอำเภอหาดใหญ่ ในที่สุดตำรวจ

ยอมให้ผู้ชุมนุมเดินทางต่อไปได้โดยจะมีรถตำรวจนำขบวนไปยังอำเภอหาดใหญ่ และตำรวจได้นำขบวนผู้ชุมนุมเดินทางไปตามถนนกาญจนวนิช ไปถึงทางแยกแล้ว นำขบวนเลี้ยวซ้ายไปตามถนนเพชรเกษมผ่านธนาคารกรุงไทย สาขาถนนเพชรเกษม รถตำรวจนำผู้ชุมนุมมาที่ทางแยกวงเวียนน้ำพุ ต่อมารถตำรวจที่นำขบวนผู้ชุมนุมได้ หลบไป ส่วนผู้ชุมนุมต้องหยุดขบวนอยู่ที่บริเวณใกล้ทางแยกวงเวียนน้ำพุบน ถนนจตุอนุสรณ์ เนื่องจากตำรวจได้นำแผงเหล็กมากั้นขวางถนนตรงบริเวณจุดกึ่ง กลางสะพาน จุดกั้นดังกล่าวห่างจากมุมถนนทางแยกวงเวียนน้ำพุ เป็นระยะทาง ๕๕ เมตร ปรากฏว่ามีตำรวจจำนวนกว่าร้อยนายยืนเรียงรายรักษาการณ์อยู่ด้านหลัง แผงเหล็ก ต่อมานายวัชรพันธ์ฯ ได้เจรจากับกลุ่มผู้ชุมนุมโดยขอเวลา ๑ ชั่วโมง เพื่อ เข้าไปเจรจากับฝ่ายรัฐบาล กลุ่มผู้ชุมนุมจึงหยุดพักรับประทานอาหารและมีการ ทำละหมาดในบริเวณถนนที่หยุดพักขบวน โดยมีตำรวจยืนควบคุมสถานการณ์แต่ ไม่มีเหตุการณ์กระทบกระทั่งกับผู้ชุมนุม แต่ประการใด

ข้อเท็จจริงจากเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อนการประจันหน้ากัน

นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา ได้ชี้แจงต่อคณะกรรมการการมีส่วนร่วมของ ประชาชน วุฒิสภา ว่าตำรวจได้ตั้งจุดสกัดเพื่อหยุดขบวนและตรวจค้นรถยนต์ แต่ ผู้ชุมนุมลงจากรถยนต์แล้วเดินทางด้วยเท้าไปตามถนน ตำรวจตรวจค้นรถยนต์ได้ เพียงคันเดียว เมื่อประชาชนลงมาเดินเท้า ตำรวจจึงเลิกตรวจค้น ในการตรวจค้น รถยนต์ที่อำเภอนาหม่อมนั้น ตำรวจค้นรถยนต์คันแรกพบหนังสือติด ๑๐ กว่าอัน มีลูกตะกั่ว เป็นถุงใหญ่ ๆ และพบมีด ๒ อัน

พลตำรวจเอกสันต์ ศรีตานนท์ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติชี้แจงต่อ คณะกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชน วุฒิสภา เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ว่าในการตรวจค้นรถยนต์ที่อำเภอนาหม่อม เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๖ นั้น พบของที่เหลาปลายแหลมจำนวน ๓๐-๔๐ อัน **และพบ**

หนังสือตั้ง ๕ อัน ลูกตะกั่วเป็นถุง ๆ อีกหลายกิโล มีมีดปลายแหลมอีก ๒ เล่ม

พลตำรวจเอกวัชชัย ภัยลี รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติชี้แจงต่อคณะกรรมการสิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชน วุฒิสภา เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๖ ว่าในการตรวจค้นรถยนต์ที่อำเภอหนองม จังหวัดสงขลา นั้น ตำรวจตรวจพบหนังสือตั้ง ๒ อัน ลูกตะกั่วประมาณ ๑ กิโลกรัม มีด ๑ เล่ม กรรไกร ๑ อัน ไม้สำหรับใช้ทำคันทรง ๔๐ - ๕๐ อัน

กลุ่มผู้ชุมนุมแจ้งผ่านมาทางนายวัชรพันธุ์ฯ ว่า ผู้ชุมนุมต้องการไปชุมนุมที่สวนหย่อมริมคลองชลประทานห่างจากโรงแรมเจบีประมาณ ๑๕๐ เมตร โดยพื้นที่ดังกล่าวอยู่ด้านหลังของโรงแรม เมื่อนายวัชรพันธุ์ฯ แจ้งไปทางฝ่ายรัฐบาล ซึ่งมีนายวันมูหะมัดนอร์ มะทา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานคณะทำงานเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดการประชุมคณะรัฐมนตรี ได้มีความเห็นว่าจุดสวนหย่อมนั้น อยู่ใกล้โรงแรมเกินไป ถ้าหากเกิดมีปัญหาคความไม่สงบขึ้นอาจเกิดความเสียหายต่อการประชุมคณะรัฐมนตรี จึงไม่อนุญาตให้มีการชุมนุมในจุดสวนหย่อมดังกล่าว แต่ได้จัดสถานที่ชุมนุมไว้ให้ผู้ชุมนุมอีกที่หนึ่ง คือสถานที่บริเวณใกล้ธนาคารกรุงไทย สาขานนเพชรเกษม ห่างจากโรงแรมเจบีเป็นระยะทางประมาณ ๒๒๕ เมตร ได้จัดรถสุขา และน้ำดื่มไว้ให้ผู้ชุมนุมด้วย แต่ทางฝ่ายผู้ชุมนุมก็ยังยืนยันที่จะขอไปชุมนุมในจุดเดิม

นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา ประธานคณะทำงานฯ ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการสิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชน วุฒิสภา เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๖ ว่าตนไม่ทราบว่านายวัชรพันธุ์ฯ เป็นผู้ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ประสานงานของฝ่ายรัฐบาล เพราะไม่มีคำสั่งนายกรัฐมนตรี จึงไม่ยอมให้บุคคลอื่นมารับผิดชอบในเรื่องความปลอดภัย เพราะถือว่าเรื่องนี้อยู่ในความรับผิดชอบของรัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงมหาดไทยและผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติโดยตรง การประชุมคณะรัฐมนตรีครั้งนี้ไม่เกี่ยวกับโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย จึงไม่ได้มอบหมายให้มีผู้ประสานงานกับผู้ชุมนุม การประสานงานกับฝ่ายผู้ชุมนุมยังไม่สามารถตกลงกันได้ จึงเป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งว่า ยังไม่มีข้อยุติเกี่ยวกับสถานที่ชุมนุม

ในการประชุมวางแผนปฏิบัติการ ซึ่งมีนายวันมูหะมัดนอร์ มะทา เป็นประธานคณะทำงานฯ ได้มีการเตรียมการดูแลความเรียบร้อยโดยแบ่งพื้นที่รอบๆ โรงแรมเจบี ออกเป็น ๓ ชั้น ชั้นในสุด คือบริเวณรอบๆ โรงแรม การเดินทางเข้า - ออกโรงแรมมีรั้วกัน มีตำรวจคอยรักษาการณ์ควบคุมดูแลตลอดเวลา ผู้ที่จะเข้าไปในบริเวณดังกล่าวต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยก่อน ถัดออกไปเป็นเขตชั้นที่ ๒ มีตำรวจควบคุมการเข้า - ออก แต่ประชาชนทั่วไปสามารถเดินทางไป - มาได้ ส่วนชั้นที่ ๓ เป็นชั้นนอกสุด ไม่มีตำรวจควบคุมดูแลแต่ประการใด ในการประชุมวางแผนปฏิบัติการ คณะทำงานฯ ได้มีการกำหนดว่าจะไม่ยอมให้ผู้ชุมนุมเข้ามาในเขตชั้นในสุดเพราะไม่สะดวกในการรักษาความปลอดภัย จึงสมควรให้ผู้ชุมนุมอยู่ในบริเวณชั้นนอก คือ เขตพื้นที่ชั้น ๓ ตามที่ได้จัดเตรียมไว้ให้แล้ว

๒.๒ ข้อเท็จจริงในขณะเกิดเหตุการณ์รุนแรง

ข้อเท็จจริงจากผู้ชุมนุม

กลุ่มผู้ชุมนุมรวม ๖ คนได้มาให้ข้อเท็จจริงต่อคณะอนุกรรมการฯ มีสาระสำคัญดังนี้

ประชาชนอำเภอจะนะจะไปประชุมกันที่ลานหอยเสียบทุกวันอาทิตย์เพื่อหารือเกี่ยวกับการคัดค้านโครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย เมื่อประชาชนทราบว่า จะมีการประชุมคณะรัฐมนตรีร่วมระหว่างไทย - มาเลเซีย ที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัด

สงขลา จึงมีการนัดหมายกันว่าจะไปยื่นหนังสือต่อนายกรัฐมนตรีขอให้ทบทวนโครงการท่อก๊าซนี้อีกครั้งหนึ่ง ตัวแทนของแต่ละหมู่บ้านตกลงกันว่าการชุมนุมครั้งนี้จะไม่ใช้ความรุนแรงและมีการแจ้งเรื่องนี้ต่อนายวัชรพันธุ์ฯ ว่าจะมีการไปยื่นหนังสือต่อนายกรัฐมนตรี

ในวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันที่เกิดเหตุการณ์รุนแรงในบริเวณถนนไกลวงเวียนน้ำพุขณะที่กลุ่มผู้ชุมนุมหยุดพักรับประทานอาหาร มีบางส่วนทำละหมาดและกำลังรอฟังผลการเจรจาของนายวัชรพันธุ์ฯ ที่เข้าไปเจรจากับฝ่ายรัฐบาลเป็นเวลาประมาณ ๒๐ นาที ปรากฏว่ามีเสียงเป่านกหวีดเพื่อรวมพล ตำรวจเริ่มเดินอ้อมแผงเหล็กที่กั้นไว้ตรงกึ่งกลางสะพาน ต่อมาเมื่อมีสัญญาณเป่านกหวีด และตำรวจเริ่มเดินหน้าเข้ากดดันผู้ชุมนุมโดยที่ไม่มีการสั่งการหรือแจ้งให้ผู้ชุมนุมเลิกการชุมนุมก่อนแต่อย่างใด จนเกิดเหตุชุลมุนขึ้นมีการทุบตีประชาชน รวมทั้งมีการทุบรถยนต์ของผู้ชุมนุมจนเสียหายหลายคัน ผู้ชุมนุมที่ถูกตีจนได้รับบาดเจ็บให้การว่าตนพยายามห้ามปรามไม่ให้ตำรวจตีผู้ชุมนุม แต่กลับถูกตำรวจไล่ตีจนต้องวิ่งหนีผู้ให้ข้อมูลอีกคนหนึ่งให้การว่าตนถูกตีที่หน้าผากและศีรษะจนสลบ และในขณะที่ตำรวจบุกเข้าไปสลายการชุมนุมนั้น ผู้ชุมนุมบางส่วนกำลังทำละหมาดกันอยู่เนื่องจากกลุ่มผู้ชายจะทำละหมาดก่อน เมื่อเสร็จแล้วกลุ่มผู้หญิงจึงจะละหมาดต่อผู้หญิงบางคนถูกเตะจนล้มลุกคลุกคลานโดยเฉพาะนางสาวศุภวรรณ ชนะสงคราม ถูกกระชากจนเสื้อผ้าตัว ก่อผู้ชุมนุมถ่ายภาพวิดีโอไว้ก็ถูกตำรวจยึดกล้องถ่ายภาพวิดีโอไป ๒ เครื่อง ส่วนนายอะหมัด อดลสมาน ให้การว่าตนถูกตีที่ศีรษะจนสลบมีผู้นำส่งรักษาตัวที่โรงพยาบาลหาดใหญ่ และตนเป็นผู้ป่วยรายเดียวที่มีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดพัทลุง ขณะที่รักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลนั้น ไม่เคยพบพลตำรวจเอกสันต์ ศรุตตานนท์ และไม่เคยแจ้งกับผู้ใดว่าเคยรับเงินมาประท้วง

ข้อเท็จจริงจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ผู้แทนฝ่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการฯ มีสาระสำคัญ ดังนี้

นายศิวัช แสงมณี รองปลัดกระทรวงมหาดไทยชี้แจงว่าตนได้รับมอบหมายให้ดูแลเกี่ยวกับเรื่องผู้ก่อการร้าย การรักษาความสงบเรียบร้อย ตามหนังสือที่ มท ๐๒๑๑/๓๒๐๕ ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ เป็นการสั่งการให้ดูแลด้านความสงบเรียบร้อยในภาคใต้ ไม่เกี่ยวกับเหตุการณ์รุนแรงกรณีทอ ก๊าซไทย - มาเลเซีย ตนไม่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับเหตุการณ์การประชุมคณะรัฐมนตรีแต่อย่างใด และไม่ได้เห็นเหตุการณ์ตั้งแต่เริ่มต้น จึงไม่ทราบว่าฝ่ายใดเป็นผู้เริ่มก่อความรุนแรง

นายวัชรพันธ์ุ จันทรวงศ์ ผู้ประสานงานฝ่ายรัฐบาลชี้แจงว่า ตนเป็นผู้ประสานงานระหว่างกลุ่มผู้ชุมนุมโครงการทอ ก๊าซไทย - มาเลเซีย ตั้งแต่ครั้งที่นายกรัฐมนตรีไปพบประชาชนที่ลานหอยเสียบ เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๕ และเมื่อทราบว่าจะมีผู้ไปชุมนุมที่อำเภอหาดใหญ่ประมาณ ๒,๐๐๐ คน และจะขอค้างคืนที่สวนหย่อมเลียบบคลอง ห่างจากโรงแรมเจบีประมาณ ๑๕๐ เมตร ผู้ชุมนุมแจ้งว่าจะขอชุมนุมอย่างสงบ เมื่อยื่นหนังสือแล้ว ผู้ชุมนุมจะเดินทางกลับ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับการประชุมคณะรัฐมนตรี การประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจและทางจังหวัดไม่เห็นด้วยกับจุดชุมนุมที่สวนหย่อมเลียบบคลอง แต่ได้จัดสถานที่ชุมนุมให้ใหม่ใกล้กับธนาคารกรุงไทย สาขาถนนเพชรเกษม ห่างจากโรงแรมเจบี ประมาณ ๒๒๕ เมตร มีการจัดเตรียมน้ำดื่ม และรถสุขาไว้ให้ แต่ผู้ชุมนุมก็ยังยืนยันว่าจะขอชุมนุมในจุดเดิม ในวันเกิดเหตุนายวัชรพันธ์ุฯ ได้ช่วยประสานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ตั้งแต่อำเภอหนองม่อม ขอให้ปล่อยขบวนผู้ชุมนุมให้ผ่านไป และเมื่อมีการสกัดกั้นผู้ชุมนุมที่สะพานจุติบุญสูงอุทิศ ตนก็ได้ประสานงานกับฝ่ายรัฐบาลโดยขอเวลา ๑ ชั่วโมง ในระหว่างที่เข้าไปเจรจาได้ไม่นานได้เกิดเหตุรุนแรงขึ้น ไม่ทราบว่าเหตุการณ์รุนแรงนั้น เกิดขึ้นได้อย่างไร

พันตำรวจโทประพันธ์ สุทธิธรรม ตำรวจสันติบาล ปฏิบัติงานประจำในพื้นที่ ตำรวจภูธรภาค ๙ ให้ข้อมูลสรุปได้ว่า ทางตำรวจสันติบาลทำงานร่วมกับตำรวจภูธรภาค ๙ โดยสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร ตนได้รู้จักกับนายวัชรพันธุ์ จันทรวงศ์ มาก่อน การที่มีกำหนดประชุมคณะรัฐมนตรี ที่อำเภอหาดใหญ่ ทางตำรวจมีการประเมินและหาข่าวสารการเคลื่อนไหวของผู้ชุมนุม ตนได้ไปกับนายวัชรพันธุ์ฯ เพื่อเจรจากับนายบรรจง นะแส ในวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๕ มีการเจรจาในรายละเอียดการเดินทางของผู้ชุมนุม และนายวัชรพันธุ์ฯ เป็นผู้รายงานให้พลตำรวจเอก วัชชัย ภัยลี ทราบถึงความต้องการในบริเวณพื้นที่ของการชุมนุม แต่ทางฝ่ายผู้ใหญ่ในรัฐบาลไม่ยินยอม ทางผู้ชุมนุมก็ยังยืนยันจะขอชุมนุมในจุดเดิม นายวัชรพันธุ์ฯ ได้โทรศัพท์ไปหาผู้ใหญ่อีกครั้ง ฟังดูเหมือนกับมีการตกลงตามที่ผู้ชุมนุมขอในจุดแรก แต่หลังจากที่นายวัชรพันธุ์ฯ เดินทางไปประสานกับผู้ใหญ่ที่โรงแรมเจบี จึงทราบว่ามีการเปลี่ยนแปลงจากจุดที่ตกลงไว้ครั้งแรกโดยจะให้ผู้ชุมนุมไปอยู่ในจุดที่ตำรวจกำหนดไว้ให้

นายวีระ มุสิกพงศ์ ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ให้ข้อมูลสรุปได้ว่าในการเตรียมงานอำนวยความสะดวกเรื่องการประชุมคณะรัฐมนตรี มีการจัดแบ่งพื้นที่เป็น ๓ ชั้น รอบ ๆ โรงแรมชั้นในสุดเป็นชั้นที่ ๑ คือ บริเวณรอบโรงแรม ซึ่งสามารถเข้าออกโรงแรมได้สะดวกมีรั้วกันและมีตำรวจดูแล ถัดออกไปกำหนดเป็นชั้นที่ ๒ ซึ่งคนทั่วไปสามารถเดินทางผ่านไป - มาได้ และชั้นที่ ๓ เป็นชั้นนอกสุด ไม่ได้มีการควบคุมการประชุมคณะทำงานเพื่อเตรียมความพร้อมในการประชุมซึ่งมี

พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นประธาน ได้มีโทรศัพท์จากนายวัชรพันธุ์ฯ ถึงพลเอกชวลิตฯ แจ้งว่าจะมีการชุมนุม ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแจ้งต่อที่ประชุมว่าไม่มีปัญหาตกลงกันได้แล้ว แต่ถึงอย่างไรก็ตามจะไม่ยอมให้ผู้ชุมนุมเข้ามาในพื้นที่ชั้นในสุด เพราะไม่มีใครรับผิดชอบความปลอดภัยในจุดนั้นได้

เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐหลายคนไม่ยอมมาชี้แจงข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการฯ ทั้งที่พยายามทำหนังสือเชิญถึง ๓ ครั้ง แต่ก็ถูกปฏิเสธตลอดมา คณะกรรมการฯ จึงขอข้อมูลจากคณะกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชน วุฒิสภา เป็นทางราชการ ซึ่งมีการบันทึกถ้อยคำของนายวันมูหะมัดนอร์ มะทา พลตำรวจเอกสันต์ ศรีदानนท์ และพลตำรวจเอกวัชชัย ภัยลี ที่ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการฯ ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์รุนแรงกรณีทอ ก๊าซไทย - มาเลเซีย เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๕ เพื่อประกอบการพิจารณา

นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ชี้แจงต่อคณะกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชน วุฒิสภาว่า จำเป็นต้องดูแลการประชุมให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ตนมอบหมายให้ผู้ว่าราชการจังหวัดไปแจ้งนายอำเภอให้บอกประชาชนว่าไม่ให้ประชาชนมาชุมนุม “ในวันเกิดเหตุมีการรายงานว่าประชาชนพยายามจะดันฝ่าแนวรั้วเข้ามายังโรงแรมเจบี ตนจึงสั่งให้ยื่นไว้อย่าให้เข้ามา ถ้าจะปะทะก็ต้องปะทะ และการดูแลควบคุมสถานการณ์ได้มอบหมายให้ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสงขลาเป็นผู้สั่งการทั้งหมด”

พลตำรวจเอกสันต์ ศรีदानนท์ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ชี้แจงต่อคณะกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชน วุฒิสภาว่า “วันเกิดเหตุมีการรายงานว่าผู้ชุมนุมบุกทะลวงแผงเหล็กกันเข้ามา ๓๐ - ๔๐ เมตร ตำรวจต้องถอยร่นตลอดเวลา และผู้รายงานแจ้งว่ามีการเอากระถางต้นไม้ข้างเข้ามาที่ตำรวจ และตำรวจถูก

ตีด้วยคันธง ใบหน้าแตก ผู้ชุมนุมร่ำร้องคำสั่งคนที่อยู่บนรถ จึงได้สั่งให้จับคน
สั่งการ ซึ่งเป็นผู้นำในการชุมนุมและสั่งให้สลายการชุมนุม”

พลตำรวจเอกธวัชชัย ภัยสิทธิ์ ซึ่งแจ้งต่อคณะกรรมการการมีส่วนร่วม
ของประชาชน วุฒิสภาว่า **“ผู้ที่รายงานว่าผู้ชุมนุมเดินเข้ามา ๔๐ เมตร คือ พลตำรวจ
ตรีสัณฐาน ชยนนท์ ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา เพราะเป็นผู้รับผิดชอบ
ควบคุมสถานการณ์ครั้งนี้”** และยืนยันด้วยว่าการสั่งให้สลายการชุมนุมเป็นคำสั่งของ
พลตำรวจเอกสันต์ ศรุตานนท์ เนื่องจากพลตำรวจเอกสันต์ฯ ได้รับรายงานจาก
ผู้บัญชาเหตุการณ์ในที่เกิดเหตุว่าผู้ชุมนุมกีดกันตำรวจเข้ามา ๔๐ เมตรแล้ว ทาง
ตำรวจยืนไว้ไม่อยู่ จึงสั่งให้ตำรวจเข้าจับกุมกลุ่มแกนนำการชุมนุมและให้สลายการ
ชุมนุม

ข้อเท็จจริงจากผู้สื่อข่าว

ผู้สื่อข่าวที่อยู่ในเหตุการณ์ ๔ คน มาให้ข้อเท็จจริงต่อคณะ
อนุกรรมการฯ สรุปสาระสำคัญได้ว่า ถนนที่เป็นทางเข้าไปที่โรงแรมเจบีจะมี
ลวดหนามกั้นไว้ทุกเส้นทางยกเว้นถนนหน้าวงเวียนน้ำพุไม่มีลวดหนามกั้น แต่มีการ
วางแผงเหล็กกั้นถนนตรงบริเวณกึ่งกลางสะพาน ผู้สื่อข่าวได้ยื่นพลตำรวจเอก
ธวัชชัย ภัยสิทธิ์ ให้สัมภาษณ์ว่าผู้ชุมนุมทำผิดข้อตกลง รัฐบาลยอมให้เข้ามาชุมนุมใน
อำเภอหาดใหญ่แล้วยังมีการนำอาวุธเข้ามา การตรวจค้นของตำรวจพบหนังสติ๊ก
มีด ผู้ชุมนุมต้องการมาล้มการประชุมคณะรัฐมนตรีที่จัดขึ้น ณ โรงแรมเจบี

ก่อนเกิดเหตุการณ์ชุมนุมตำรวจได้แจ้งให้ประชาชนที่อยู่ใกล้สถานที่เกิดเหตุ
ปิดร้านขายของและไม่ให้ประชาชนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมมาอยู่ใกล้สถานที่
ชุมนุม ผู้สื่อข่าวทุกคนที่มาให้ถ้อยคำยืนยันว่าตำรวจไม่ได้สั่งให้ประชาชนเลิกชุมนุม
ก่อนที่จะเข้าสลายการชุมนุม และในการแถลงข่าวตำรวจไม่เคยนำอาวุธที่ตรวจค้น
ได้มาแสดงให้เห็นให้ผู้สื่อข่าวดูแต่อย่างใด

ข้อเท็จจริงจากการสรุปเหตุการณ์จากวิดีโอ^(๒)

ภาพเหตุการณ์รุนแรงเมื่อคืนวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๕ ณ บริเวณถนน จุติอนุสรณ์ใกล้สะพานจุติบุญสูงอุทิศ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็น ภาพถ่ายจากวิดีโอ

ตำรวจได้นำแผงเหล็กมาวางขวางกั้นถนนตรงกึ่งกลางสะพานจุติบุญสูงอุทิศ และมีตำรวจยืนอยู่ด้านหลังแผงเหล็กเกินร้อยนาย

เวลา ๒๐.๐๐ น. ผู้ชุมนุมจับมือกันเดินเรียงแถวหน้ากระดานเดินหน้าเข้ามาที่แผงเหล็กโฆษกของผู้ชุมนุมประกาศว่า “ให้พี่น้องนั่งลงก่อนเพื่อพักผ่อน วันนี้เรามาอย่างสันติวิธี จะมายืนหนังสือ” และมีเสียงประกาศให้ผู้ชุมนุมนำรถไปจอด

เวลา ๒๐.๐๒ น. ตำรวจชุดปราบจลาจลเดินเท้าเข้ามาอยู่ที่ด้านหลังแผงเหล็กอีกด้านหนึ่ง

เวลา ๒๐.๐๖ น. มีเสียงประกาศให้ผู้ชุมนุมนั่งลง และให้รับประทานอาหาร ผู้ชุมนุมแถวหน้ายื่นใกล้แนวแผงเหล็ก มีเสียงประกาศซ้ำให้ผู้ชุมนุมนั่งลง จากนั้นมีการเรียกนายหัวเอ๋ย ซึ่งผู้ชุมนุมได้ขานรับเป็นระยะ ๆ มีการชูธงขึ้น มีเสียงประกาศว่าให้อยู่เฉย ๆ

เวลา ๒๐.๒๙ - ๒๐.๔๒ น. ผู้ชุมนุมใช้น้ำล้างหน้าและผู้ชุมนุมบางส่วนทำละหมาดบนถนนที่หยุดพักขบวน ตำรวจก็ยืนอยู่ใกล้กับแผงเหล็กคนละด้านกับผู้ชุมนุม โดยไม่ได้มีการเตรียมพร้อม ผู้ชุมนุมก็มีการแจกน้ำให้ดื่ม สถานการณ์ยังคงเป็นปกติ

(๒) โปรดดูภาคผนวก ๒

เวลา ๒๐.๔๔ น. (เวลาตามภาพ เป็นเวลา ๒๑.๔๔ น. ซึ่งเป็น การตั้ง เวลาของวิดีโอตามเวลาในประเทศไทย ซึ่งจะเร็วกว่าเวลาของประเทศไทย ๑ ชั่วโมง) มีเสียงนายตำรวจเรียกแถวโดยสับเปลี่ยนให้ตำรวจที่แต่งชุดปราบจลาจลเข้ามาแทนตำรวจที่ยืนรักษาการณ์ชุดเดิม นายตำรวจที่สวมหมวกมีข้อซัพพอร์ท เร่งให้ตำรวจเดินเร็ว ๆ ตำรวจที่แต่งชุดปราบจลาจลอ้อมแผงเหล็กมาตั้งแถว เป็น ๒ แถว ประชิดกับกลุ่มผู้ชุมนุม

เวลา ๒๐.๔๖ น. ตำรวจในชุดปราบจลาจลเข้ามายืนเป็นกลุ่มเรียงหน้าถือโล่และกระบองอยู่ในลักษณะเตรียมพร้อม มีเสียงเป่านกหวีดให้สัญญาณ ต่อจากนั้นกลุ่มตำรวจดังกล่าวใช้โล่ดันประชิดผู้ชุมนุม

มีเสียงประกาศจากกลุ่มผู้ชุมนุมว่า “อย่าฉวยโอกาสอย่างนี้ เราอยู่กับคนละฝั่ง” แต่ทางตำรวจยังคงเดินหน้ากดดันผู้ชุมนุมอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ผู้ชุมนุมบางส่วนกำลังนั่งพักผ่อน บางส่วนก็ยืนโดยไม่มีลักษณะที่จะบุกหรือเตรียมพร้อมที่จะเดินหน้าเข้าไปที่โรงแรมเจบีแต่อย่างใด

เวลา ๒๐.๔๗ น. ตำรวจยังคงเดินหน้ารุกเข้าไปในกลุ่มผู้ชุมนุมโดยใช้ไม้กระบองกวัดแกว่งตีผู้ชุมนุมและผู้ชุมนุมได้ใช้ค้อนตีสตอบโต้กับตำรวจอย่างซุ่มนุ

ฝ่ายโฆษกของผู้ชุมนุมประกาศห้ามไม่ให้ผู้ชุมนุมตีกับตำรวจแต่ตำรวจยังคงเดินหน้ากดดันผู้ชุมนุมจนผู้ชุมนุมต้องถอยหลัง

เวลา ๒๐.๔๙ น. ตำรวจ ๒ คน พยายามปีนขึ้นไปที่รถขยายเสียง โดยปีนขึ้นไปทางด้านหน้าของรถยนต์ที่จอดอยู่ริมถนนที่มีการชุมนุม แต่ตำรวจก็ล้มตกลงมาหลายครั้ง ในที่สุดตำรวจใช้กระบองตีกระจกแตกแล้วปีนขึ้นไปด้านหน้าของแก๊งรถบรรทุกคันดังกล่าว

เวลา ๒๐.๕๔ น. นางสาวศุภวรรณ ชนะสงคราม ที่อยู่ในแก๊งรถยนต์ที่ใช้กระจายเสียงพยายามตะโกนขอให้ตำรวจหยุดการสลายการชุมนุม แต่ไม่เป็นผล ในที่สุดนางสาวศุภวรรณฯ ถูกดึงลงจากหน้าต่างรถบรรทุกดังกล่าวลงมาด้านล่าง

ตำรวจจับผู้ชุมนุมแล้วดึงตัวไป สำหรับนายกิตติภาพ สุทธิสว่าง ซึ่งนั่งอยู่ในแก๊งรถยนต์บรรทุกก็ถูกตำรวจจับกุมแล้วลากตัวไปกับพื้นถนน ตำรวจได้ไล่ตีผู้ชุมนุมจนแตกหนีไปคนละทิศคนละทาง

เวลา ๒๑.๐๐ น. ไม่มีผู้ชุมนุมเหลืออยู่บนถนนจตุอนุสรณ์ มีตำรวจเดินตรวจลาดตระเวน และเก็บสิ่งของโยนขึ้นรถยนต์บรรทุก

๒.๓ ข้อเท็จจริงหลังเหตุการณ์รุนแรง

ข้อเท็จจริงจากฝ่ายผู้ชุมนุม

ภายหลังจากได้มีการจับกุมตัวนางสาวศุภวรรณ ชนะสงคราม นายกิตติภาพ สุทธิสว่าง และนายบรรจง นะแส กับพวก รวม ๑๒ คน โดยไม่ได้แจ้งข้อหาว่าถูกจับในข้อหาใด ตำรวจได้นำผู้ต้องหาไปควบคุมไว้ที่ค่ายท่านมุก อำเภอ นาทวี จังหวัดสงขลา ซึ่งอยู่ห่างออกไปจากอำเภอหาดใหญ่ โดยไม่ได้แจ้งให้ผู้ถูกจับกุมและญาติของผู้ต้องหาทราบว่านำตัวผู้ถูกจับกุมไปควบคุมไว้ ณ สถานที่ใด และตำรวจได้ทำการสอบสวนผู้ต้องหาในคืนนั้น ผู้ต้องหาทุกคนปฏิเสธโดยจะขอให้การในชั้นศาล ตำรวจจึงคุมขังผู้ต้องหาทั้งหมดไว้ที่ค่ายท่านมุก ต่อมาวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๔๕ ตำรวจนำผู้ต้องหาไปขึ้นศาลเพื่อขอฝากขังโดยคัดค้านการขอประกันตัว หลังจากนั้น ได้นำผู้ต้องหาทั้ง ๑๒ คน ไปคุมขังไว้ที่ค่ายรามคำแหง อำเภอเมือง สงขลา จังหวัดสงขลา มีการแยกขังระหว่างหญิงและชาย และตำรวจไม่อนุญาตให้ผู้ต้องหาหรือผู้ถูกจับกุมทั้ง ๑๒ คน พบทนายความเพื่อปรึกษาเกี่ยวกับคดีที่ถูกจับกุมและไม่ยอมให้ญาติเข้าเยี่ยมผู้ต้องหาด้วย

ข้อเท็จจริงจากสภาพนายความ

ญาติของผู้ต้องหาร้องเรียนต่อสภาพนายความในกรณีไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าเยี่ยมผู้ต้องหาทางสภาพนายความจึงมอบหมายให้ทนายความให้ความช่วยเหลือผู้ถูกจับกุมดังกล่าว

ผู้แทนสภาพนายความ รวม ๓ คน ได้แก่ นายदनัย อนันติโย นายสุรัชย์ ตรงงาม และนางสาว ส.รัตนมณี พลกล้า ได้ให้ข้อมูลต่อคณะอนุกรรมการฯ มีสาระสำคัญ ดังนี้

เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๔๕ สภาพนายความได้รับการร้องเรียนจากญาติผู้ต้องหา และสภาพนายความมีคำสั่งให้ผู้ที่มาให้ข้อมูลครั้งนี้เดินทางไปให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายแก่ผู้ต้องหา ทางตำรวจนำผู้ต้องหาจำนวน ๑๒ คน ไปควบคุมไว้ที่ค่ายรามคำแหง และไม่อนุญาตให้มีการเยี่ยม แต่เมื่อคณะทนายความจากสภาพนายความไปขอรับฟังการสอบสวนก็ได้รับอนุญาต แต่ให้ทนายความเข้าไปครั้งละหนึ่งคน ไม่ให้เข้าไปทั้งหมด ระหว่างนั้นก็ได้แจ้งให้ผู้ต้องหาทำหนังสือขอพบทนายความเพื่อปรึกษาคดีแต่ทางตำรวจไม่อนุญาต ทนายความทำหนังสือยื่นไปอีกครั้งก็ได้รับการปฏิเสธอีก คณะทนายความได้พยายามประสานกับผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยตรง เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงยอมให้ทนายเข้าพบผู้ต้องหาได้ แต่ให้เวลาคนละ ๑๕ นาที **ทนายความเห็นว่าเป็นการขัดต่อสิทธิของผู้ต้องหา จึงยื่นหนังสือไว้ แต่ไม่มีการติดต่อกลับมา**

ในวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๕ ผู้ต้องหาได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว โดยได้รับประกันตัวทั้งหมด ตำรวจตั้งข้อหาร่วมกันทำร้ายเจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติงานตามหน้าที่ พกอาวุธไปในเมือง หมู่บ้าน ทางสาธารณะโดยเปิดเผยและไม่มีเหตุอันควร ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเจ้าหน้าที่โดยไม่มีเหตุอันควร ร่วมกันต่อสู้ ขัดขวางเจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่โดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลัง

ประทุษร้ายโดยร่วมกันกระทำผิดตั้งแต่ ๓ คนขึ้นไปและมีอาวุธ ซึ่งผู้ต้องหาทุกคนปฏิเสธ ต่อมาวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๔๖ พนักงานสอบสวนยื่นคำร้องขอฝากขังต่ออีก ๑๒ วัน และมีการแจ้งข้อหาเพิ่มเติมคือข้อหาทำลายทรัพย์สิน ซึ่งมีไว้เพื่อประโยชน์สาธารณะ และข้อหาเป็นหัวหน้าในการมั่วสุม ตั้งแต่ ๑๐ คนขึ้นไป โดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้ายหรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง

วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๖ เจ้าของรถยนต์ได้ยื่นหนังสือขอคืนรถยนต์ แต่พนักงานสอบสวนเอกเสวี วิไลลักษณ์ รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา ไม่รับหนังสือ โดยแจ้งว่าได้มีคำสั่งให้ยึดรถยนต์ที่เป็นทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิด นอกจากนี้รถยนต์ก็ยังมีที่ยึดกล้องวีดีโอ และกระเป๋าของผู้ต้องหาไปโดยไม่มีการทำบัญชีทรัพย์สินที่ยึดไป ไม่มีใครได้เห็นบัญชีทรัพย์สินดังกล่าว ผู้ต้องหาที่ได้รับบาดเจ็บได้พยายามใส่แผลรักษาตนเอง ผู้ที่มาดูแลก็ไม่ใช่พยาบาล ส่วนแพทย์ที่เข้ามาดูแลก็เป็นแพทย์อิสระไม่ได้มีการส่งตัวผู้ป่วยไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลแต่ประการใด

ข้อเท็จจริงจากฝ่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐ

พลตำรวจเอกสันต์ ศรุตานนท์ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ มีหนังสือด่วนที่สุดที่ ตช ๐๐๐๑(ส)/๔๒๐ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๖ และพลตำรวจเอก ธีรวัชชัย ภัยลี รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ มีหนังสือด่วนที่สุดที่ ตช ๐๐๐๑(กค)/๕๐ ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๔๖ ซึ่งแจ้งข้อเท็จจริงโดยมีสาระสำคัญเช่นเดียวกันสรุปความได้ว่าการเกิดเหตุการณ์ในคืนวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๕ มีสาเหตุจากกลุ่มผู้ชุมนุมไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงที่จะไปชุมนุม ณ จุดที่จัดไว้ กลุ่มผู้ชุมนุมได้ปิดทางสัญจร ได้ขั้บรรณฝ่าแนวกันของเจ้าหน้าที่ตำรวจและทำร้ายเจ้าหน้าที่ตำรวจจนสถานการณ์ไม่สามารถแก้ไขด้วยการตั้งรับปกติได้

ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้บาดเจ็บจากเหตุการณ์รุนแรง

ผู้บาดเจ็บที่ได้รับการรักษาที่โรงพยาบาลขนาดใหญ่ และโรงพยาบาลสงขลา นครินทร์ จำนวนทั้งสิ้น ๔๔ ราย (เป็นชาวบ้าน ๑๖ ราย, ตำรวจ ๒๘ ราย) ในจำนวนนี้ ๓๘ ราย (ชาวบ้าน ๑๑ ราย, ตำรวจ ๒๗ ราย) ได้รับบาดเจ็บเพียงเล็กน้อย แพทย์ให้ทำแผลและจ่ายยา แล้วอนุญาตให้กลับบ้านได้ มีเพียง ๖ ราย (ชาวบ้าน ๕ ราย, ตำรวจ ๑ ราย) ได้รับบาดเจ็บปานกลาง แพทย์ให้พักรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลเป็นผู้ป่วยใน ในจำนวน ๖ รายนี้ มี ๒ ราย (ชาวบ้าน ๑ ราย, ตำรวจ ๑ ราย) ที่ได้รับบาดเจ็บถึงกระดูกแตก คือ กระดูกนิ้วก้อยซ้ายแตกชนิดเปิด และกระดูกฝ่ามือขวาชั้นแรกแตกชนิดเปิดตามลำดับ ลักษณะบาดแผลที่พบในกลุ่มผู้ชุมนุมหรือชาวบ้าน ส่วนใหญ่เป็นลักษณะบาดแผลฉีกขาดบริเวณศีรษะ ใบหน้า และแขน ซึ่งน่าจะเกิดจากการถูกกระแทกด้วยของแข็ง นอกจากนี้ บางส่วนมีรอยแผลฟกช้ำและรอยแผลถลอก ส่วนลักษณะบาดแผลที่พบในกลุ่มตำรวจส่วนใหญ่ เป็นลักษณะบาดแผลเป็นรอยฟกช้ำและรอยแผลถลอก นอกจากนี้ บางส่วนมีรอยแผลฉีกขาดบริเวณนิ้วและมือ ในผู้บาดเจ็บทั้งหมด ไม่พบบาดแผลที่เกิดจากอาวุธมีคม ของแหลม หรือกระสุนปืน

๒.๔ ข้อเท็จจริงที่คณะอนุกรรมการฯ ได้จากการตรวจสอบพื้นที่เกิดเหตุ

คณะอนุกรรมการฯ ไปพบประชาชนที่ลานหอยเสียบ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๖ มีกลุ่มประชาชน ประมาณ ๒๐๐ คน มาชุมนุมโดยผู้มาชุมนุมแจ้งว่าในการเดินทางไปชุมนุมคัดค้านโครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๕ ผู้ชุมนุมยืนยันว่าเจตนาไปชุมนุมกันโดยสงบและต้องการอื่นหนังสือต่อนายกรัฐมนตรีนั่น แต่การที่ผู้ชุมนุมเดินทางไป

จำนวนมากนั้น ก็เพื่อแสดงให้เห็นว่ามีผู้ที่ร่วมคัดค้านโครงการดังกล่าวจำนวนหลายพันคน

จากการตรวจสอบพื้นที่จุดบริเวณที่มีการปะทะระหว่างตำรวจกับผู้ชุมนุมซึ่งมีสะพานจุดบุญสูงอุทิศเชื่อมถนนข้ามคลองชลประทานผ่านหน้าโรงแรมเจบี ล้ำคลองชลประทานดังกล่าวลึกประมาณ ๕ เมตร ด้านข้างเป็นคอนกรีตมีความลาดชันมาก ไม่สามารถปีนขึ้นได้ ประชาชนที่อยู่บริเวณใกล้จุดปะทะแจ้งว่าในวันเกิดเหตุ ตำรวจสั่งให้ปิดประตูบ้านและให้อยู่แต่ในบ้านของตนเองเพราะเกรงว่าอาจถูกลูกหลงจากเหตุการณ์ในการชุมนุม ก่อนเกิดเหตุชุมชนได้ยื่นตำรวจสั่งการว่า “ใช้แผนก้าวหน้า” จากนั้นก็เกิดเหตุชุมชนขึ้น

การตรวจสอบวัดระยะทางจากจุดปะทะไปถึงหน้าทางเข้าโรงแรมเจบี มีความยาว ๓๕๙ เมตรเศษ ระยะทางวัดจากจุดกึ่งกลางสะพานที่มีการวางแผงเหล็กออกไปถึงทางแยกน้ำพุมีความยาว ๕๕ เมตร ระยะทางวัดจากจุดที่ทางตำรวจจัดพื้นที่ไว้ให้กลุ่มผู้ชุมนุมข้างธนาคารกรุงไทยถึงตัวโรงแรม มีความยาว ๒๒๕ เมตร และระยะทางวัดจากบริเวณสวนหย่อมเลียบลำคลองซึ่งเป็นจุดที่ผู้ชุมนุมจะขอเข้าไปชุมนุมกันห่างจากอาคารจอดรถด้านหลังของโรงแรม ๓๐ เมตร

๒.๕ ข้อสรุปที่มาของเหตุการณ์รุนแรง

คณะอนุกรรมการฯ ได้พิจารณาข้อเท็จจริง ทั้งจากฝ่ายผู้ชุมนุม ฝ่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐ สื่อมวลชน ภาพจากวิดีโอทัศน์ ตลอดจนตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ พยานบุคคลและพยานเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องแล้ว สรุปข้อเท็จจริงได้ดังนี้

๒.๕.๑ สถานที่และการเดินทางมาชุมนุม

ข้อเท็จจริงที่ได้จากผู้ชุมนุมและนายวัชรพันธ์ จันทรวงจร ในเบื้องต้นได้ตกลงกันว่าจะไปชุมนุมกันตรงบริเวณสวนหย่อมใกล้โรงแรมเจบี อำเภอบางใหญ่ และในการจะเคลื่อนขบวนจากบริเวณสนามกีฬาโคกลักเข้ามาอำเภอบางใหญ่นั้น ก็มีรถยนต์ตำรวจนำหน้าขบวนผู้ชุมนุมโดยตลอด แต่ครั้นเวลาเคลื่อนขบวนผู้ชุมนุมจริง ตำรวจผู้ให้นำขบวนกลับปลีกตัวไปโดยอ้างเหตุติดราชการ ปล่อยให้ขบวนผู้ชุมนุมเดินทางกันเองมายังอำเภอบางใหญ่ ในระหว่างทางกลับถูกตำรวจตั้งด่านสกัดที่อำเภอนาหม่อมเป็นเวลานาน หลังจากนั้นจึงมีรถตำรวจนำเข้ามายังอำเภอบางใหญ่ และถึงอำเภอบางใหญ่ในเวลาค่ำแล้ว ทั้งๆ ที่ความตั้งใจของผู้ชุมนุมต้องการถึงอำเภอบางใหญ่ในเวลาก่อนค่ำ แต่มาถูกหยุดตรวจและขัดขวางการเดินทางที่อำเภอนาหม่อม ทำให้เสียเวลาไปกว่า ๒ ชั่วโมง

เมื่อรถตำรวจนำขบวนเข้าเขตอำเภอบางใหญ่นั้น รถตำรวจที่นำขบวนมิได้วิ่งตามเส้นทางที่ได้ตกลงกันไว้ แต่กลับนำมาตามถนนเพชรเกษมและผ่านหน้าธนาคารกรุงไทย สาขาถนนเพชรเกษมจนถึงบริเวณใกล้น้ำพุบนถนนจตุตถสุนทรภณ แล้วรถตำรวจนำขบวนได้หลบไป ขบวนผู้ชุมนุมจึงเดินทางต่อไปยังสวนหย่อมใกล้โรงแรมเจบี หากแต่กลับพบกับแถวของตำรวจและแผงเหล็กกั้นตรงกลางสะพานจตุตถสุนทรภณเสียก่อน จึงไม่สามารถเดินทางเข้าไปได้ เมื่อนายวัชรพันธ์ จันทรวงจร ได้บอกกับผู้ชุมนุมว่าขอเวลาในการประสานงานกับฝ่ายรัฐบาลก่อน ทางกลุ่มผู้ชุมนุมจึงพักขบวนอยู่ตรงบริเวณแยกน้ำพุดังกล่าว

สำหรับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐอ้างว่าขอให้ผู้ชุมนุมมาชุมนุมด้านข้างธนาคารกรุงไทย สาขาถนนเพชรเกษม โดยได้จัดเตรียมที่นั่งและรถสุขาไว้ให้ นั้น แต่สถานที่ตั้งของบริเวณที่ชุมนุมที่จัดโดยเจ้าหน้าที่รัฐดังกล่าวอยู่ในบริเวณจุดที่ไม่

สามารถติดต่อกันได้ระหว่างผู้ที่จะเป็นผู้แทนไปยื่นหนังสือคัดค้านที่โรงแรมเจบีกับ
กลุ่มผู้ชุมนุม ณ จุดดังกล่าว จึงยังไม่เป็นที่ตกลงกันได้

การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้กำหนดสถานที่ชุมนุมว่าต้องเป็นบริเวณข้าง
ธนาคารกรุงไทย สาขาเพชรเกษม พร้อมทั้งเอาแผงเหล็กมากั้นมิให้ผู้ชุมนุมเดินทาง
ไปยังสวนหย่อม ทั้งยังเอาลวดหนามกั้นรอบบริเวณด้านอื่น ๆ ของโรงแรมเจบี
ทั้งหมด (ยกเว้นเฉพาะบริเวณที่ตั้งแผงเหล็กดังกล่าว) นั้น คณะอนุกรรมการฯ
เห็นว่าสิทธิในการชุมนุมตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พ.ศ.๒๕๕๐ มาตรา ๔๔ ได้ให้เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธของ
ประชาชนไว้ จะมีข้อจำกัดก็แต่เฉพาะการดำเนินการโดยอาศัยอำนาจตาม
บทบัญญัติแห่งกฎหมายในกรณีชุมนุมสาธารณะและเพื่อคุ้มครองความสะดวกของ
ประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่
ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่
ประเทศใช้กฎอัยการศึก เท่านั้น แต่จากกรณีดังกล่าวข้างต้น การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่
ของรัฐมิได้เป็นไปตามข้อยกเว้นข้างต้น ทั้งที่ได้มีความพยายามประสานความเข้าใจ
กันในเรื่องนี้จากผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องจากทั้งภาครัฐบาลและฝ่ายชุมนุม แต่ผู้มีหน้าที่
ในการเตรียมความพร้อมกลับเพิกเฉยต่อท่าทีการประนีประนอมโดยการสื่อให้มีการ
สลายการชุมนุมแทนการที่จะเจรจากัน ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนวันประชุม
คณะรัฐมนตรีที่ควรจะมียุติลงได้ด้วยดีโดยปราศจากการใช้กำลัง

๒.๕.๒ เสรีภาพในการชุมนุมตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธของประชาชนได้รับการ
รับรองไว้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในการตรวจค้นของเจ้าหน้าที่ตำรวจ
ที่อำเภอหนองม่อม อ้างว่ามีการพบอาวุธ ซึ่งได้แก่ หนังสือตึก ลูกตะกั่ว มีด และธง
กิติ แต่ข้อมูลดังกล่าวทั้งจากนายวันมูหะมัดนอร์ มะทา พลตำรวจเอกสันต์ ศุภตันนท์

และพลตำรวจเอกวัชชัย ภัยลี จะไม่ตรงกันทั้งจำนวนและสภาพสิ่งของที่อ้างว่าประชาชนใช้เป็นอาวุธ

ในทางตรงกันข้าม ภาพจากวิดีโอที่ค้นและบาดแผลของผู้ได้รับบาดเจ็บทั้งจากฝ่ายประชาชนและเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้น ไม่ปรากฏว่ามีการใช้อาวุธไม่ว่าจะเป็นหนังสติ๊ก มีด ในการทำร้ายเจ้าหน้าที่ตำรวจแต่อย่างใด มีเพียงการใช้ธงตีกันหรือพุ่งใส่มีให้เจ้าหน้าที่ตำรวจบุกเข้าไปในขบวนของผู้ชุมนุมเท่านั้น อีกทั้งลักษณะของธงดังกล่าวที่คณะอนุกรรมการฯ ได้เห็น ณ บริเวณลานหอยเสียบหลังจากเหตุการณ์รุนแรงซึ่งมีลักษณะเดียวกับที่ใช้ในการชุมนุมก็มิได้มีการเสื่อมปลายเสาะงให้แหลมตามที่เจ้าหน้าที่กล่าวอ้าง บาดแผลที่เกิดกับเจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่เป็นเพียงบาดแผลเพียงเล็กน้อย แพทย์ได้อนุญาตให้กลับบ้านได้ทั้งหมด มีตำรวจเพียงรายเดียวที่พบมีรอยบาดแผลฉีกขาดบริเวณนิ้วและมือ แต่เป็นบาดแผลที่มีได้เกิดจากอาวุธมีคมหรือของแหลมหรือกระสุนปืนแต่อย่างใด ซึ่งเมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่ได้รับจากสื่อมวลชน และขั้นตอนการสลายกลุ่มผู้ชุมนุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจจากภาพแล้ว จะเห็นได้ว่าเมื่อผู้ชุมนุมมาถูกสกัดกั้นด้วยแผงเหล็กบริเวณกึ่งกลางสะพานบนถนนจตุตถ安神 และในระหว่างที่ผู้ชุมนุมลงมือรับประทานอาหารและละหมาดกันอยู่นั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งเดินอยู่หลังแผงเหล็กก็ได้มีการให้สัญญาณ พร้อมทั้งตั้งแถวพร้อมโล่และกระบองเดินหน้าเข้าไปสลายการชุมนุม โดยผู้ชุมนุมมิได้มีความพยายามใดๆ ที่จะฝ่าแนวแผงเหล็กเข้าไป แม้อพยพหนีที่ใช้เดินทางมาชุมนุมก็จอดอยู่เพื่อรอผลการเจรจาระหว่างนายวัชรพันธุ์ กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงไม่มีการใช้กำลังหรืออาวุธใดจากกลุ่มประชาชนผู้ชุมนุม นอกจากจะขว้างปาสิ่งของใกล้ตัว รวมทั้งถุงอาหารที่นำมาเพื่อป้องกันตนเองจากการที่เจ้าหน้าที่ตำรวจบุกเข้ามาสลายการชุมนุม

๒.๕.๓ สิทธิผู้ต้องหาตามรัฐธรรมนูญ

ข้อเท็จจริงที่ได้จากสภาพนายความและผู้ชุมนุมที่ตกเป็นผู้ต้องหา สรุปได้ว่าการจับกุม คမ်းขัง และแจ้งข้อหาการกระทำความผิดตามกฎหมายอาญาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ มิได้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๓๗ มาตรา ๒๓๘ และมาตรา ๒๔๑ ซึ่งผู้ถูกจับกุมหรือผู้ต้องหาต้องได้รับการคุ้มครอง กล่าวคือ การได้รับการแจ้งข้อกล่าวหาและรายละเอียดของการจับ แต่ผู้ถูกจับกุมบางรายถูกจุดกระชากลากไปตามท้องถนนโดยไม่มีการแจ้งข้อหา ผู้ถูกจับกุมทั้งหมดจากเหตุการณ์ไม่ได้รับโอกาสแจ้งญาติหรือผู้ที่ถูกจับไว้วางใจ ทราบในโอกาสแรก และบรรดาญาติไม่ทราบว่าถูกนำไปควบคุมตัวไว้ ณ ที่ใด ผู้ถูกจับกุมจากเหตุการณ์ถูกนำตัวไปยังสถานที่ถูกควบคุมตัวและสอบสวนซึ่งมีใช้ที่ทำงานของพนักงานสอบสวน เป็นสถานที่ตั้งค่ายตำรวจตระเวนชายแดนท่านมูก อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา และค่ายรามคำแหง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา เจ้าหน้าที่ไม่ให้ญาติเข้าเยี่ยมผู้ต้องหาตามสิทธิ รวมทั้งถูกปฏิเสธสิทธิในการร้องขอให้ทนายความเข้าร่วมรับฟังการสอบปากคำของผู้ต้องหาด้วย

การกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวข้างต้นจึงไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ไม่เชิดชูและคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของประชาชน เป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักนิติธรรม และเป็นการใช้อำนาจของรัฐที่ละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างชัดเจน โดยไม่พยายามที่จะพิจารณาแก้ไขหาทางออกที่ละมุนละม่อม

หน้าว่าง

ความเห็นและข้อสังเกต

คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาจากข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นประกอบกับ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและพันธกรณีระหว่างประเทศ เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคีแล้ว คณะกรรมการฯ จึงมีความ เห็นและข้อสังเกตดังต่อไปนี้

๓.๑ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบำรุงรักษาและใช้ประโยชน์ จากธรรมชาติ

ประชาชนโดยเฉพาะชาวอำเภอจะนะซึ่งจะได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงต่อ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่และสิ่งแวดล้อม ไม่ได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลอย่างเพียงพอจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งก่อนการอนุญาตหรือดำเนินโครงการ ตามสิทธิที่พึงมีตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๙ ทั้งรัฐบาลก็ไม่ได้จัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนกลุ่มดังกล่าวตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

๓.๒ การรับฟังความเห็นของประชาชน

การที่รัฐบาลอนุมัติโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซียและดำเนินโครงการต่อไปโดยปราศจากการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของประชาชน และชุมชนชาวฉะนะซึ่งมีสิทธิโดยชอบธรรมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และการได้รับการคุ้มครอง ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ตนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่อง ทั้งการที่รัฐไม่ได้ดำเนินการให้มีองค์การอิสระซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนองค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม ให้องค์การอิสระให้ความเห็นประกอบการพิจารณา ก่อนการอนุมัติและการดำเนินโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย นั้น เป็นการขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๖ และ มาตรา ๖๐

๓.๓ การรับเรื่องราวร้องทุกข์และแจ้งผลการพิจารณา

ประชาชนที่ไม่เห็นด้วยกับโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซียโดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนในอำเภอฉะนะที่จะได้รับผลกระทบโดยตรงอย่างรุนแรงจากโครงการดังกล่าว ได้ใช้สิทธิของตนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๖๑ ในการร้องเรียน ร้องทุกข์ต่อทางราชการ เพื่อให้มีการชี้แจง รับฟัง และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอนุมัติและดำเนินโครงการดังกล่าว แต่คำร้องเรียนร้องทุกข์ดังกล่าวไม่ได้รับการพิจารณาจากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง แต่กลับถูกกีดกันและบีบบังคับจากเจ้าหน้าที่รัฐ

๓.๔ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น

ในสภาพที่สิทธิต่างๆ ของประชาชนและชุมชนชาวจะนะ ไม่ได้รับการเคารพจากเจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐดังกล่าวข้างต้น ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซียย่อมมีสิทธิโดยชอบธรรมและชอบด้วยกฎหมายที่จะแสดงออกซึ่งการไม่เห็นด้วยกับโครงการโดยวิธีการต่างๆ อันชอบด้วยกฎหมายและหลักสิทธิมนุษยชน ซึ่งได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๙ และข้อ ๑๙ แห่งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกอยู่ รวมทั้งการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ดังที่ระบุไว้ในมาตรา ๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และข้อ ๒๑ แห่งกติการะหว่างประเทศฉบับดังกล่าว

การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจโดยการปฏิบัติตามคำสั่งของรัฐบาลหรือของผู้ใดก็ตามพยายามจะสร้างอุปสรรคและขัดขวางการใช้สิทธิในการชุมนุมของประชาชน เป็นสิ่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและขัดต่อสิทธิมนุษยชน เช่น การปิดกั้นถนน การตรวจค้นโดยจงใจที่จะชะลอหรือขัดขวางการชุมนุม รวมทั้งการกำหนดบริเวณว่าจะต้องชุมนุมในที่ที่จัดไว้เท่านั้น เป็นต้น

๓.๕ เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ

การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ใช้กำลังเข้าสลายการชุมนุมโดยที่ตามข้อเท็จจริงประชาชน ผู้ชุมนุมได้ชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ทั้งไม่มีทำที่ที่แสดงให้เห็นว่าจะใช้กำลังบุกฝ่าแฉกเหล็กที่เจ้าหน้าที่ได้กั้นถนนไว้เข้าไปในบริเวณโรงแรมแต่อย่างใด เป็นการกระทำที่ละเมิดบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๔๔ เกี่ยวกับเสรีภาพในการชุมนุมและทำให้ผู้ชุมนุมเสื่อมเสียเสรีภาพ ผู้ที่ออกคำสั่งให้มีการใช้กำลังดังกล่าวย่อมเป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบเช่นเดียวกับผู้ปฏิบัติ แม้ว่าจะได้สั่งการเนื่องจากได้รับรายงานข้อเท็จจริงที่ไม่ถูกต้องก็ตาม

๓.๖ เสรีภาพในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน

การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าปฏิบัติการสลายการชุมนุมโดยใช้กำลังเข้ากดดันประชาชนและใช้ไม้กระบองไล่ทุบตีประชาชนผู้ชุมนุม ทำลายทรัพย์สิน เช่น ทุบกระจกรถยนต์ ลากตัวผู้ชุมนุม ทำให้ผู้ชุมนุมจำนวนมากได้รับบาดเจ็บทั้งทางร่างกายและจิตใจ ทรัพย์สินสิ่งของเสียหายจำนวนมาก นอกจากเป็นการละเมิดสิทธิในชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินและเป็นการกระทำที่มีลักษณะร้ายมนุษยธรรม อันเป็นการขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๑ และข้อ ๗ แห่งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมืองแล้ว ยังเป็นการละเมิดต่อกฎหมายทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติและผู้ออกคำสั่งให้มีการปฏิบัติการดังกล่าว

๓.๗ การจับกุมขังและสิทธิของผู้ถูกจับกุมและผู้ต้องหาในคดีอาญา

การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมประชาชนที่ชุมนุมโดยไม่แจ้งข้อกล่าวหา นำผู้ถูกจับไปควบคุมตัวไว้ในค่ายตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งมีใช้ทำการพนักงานสอบสวนที่รับผิดชอบ ไม่แจ้งรายละเอียดแห่งการจับกุมให้ผู้ถูกจับทราบ ไม่ให้ผู้ถูกจับได้รับโอกาสแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งถูกจับไว้วางใจทราบในโอกาสแรก ไม่ให้ผู้ถูกจับได้รับสิทธิในการพบทนายความของสภาทนายความ ปรีक्षाทนายความ และให้ทนายความรับฟังการสอบปากคำนั้น นอกจากจะเป็นการกระทำที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมาตรา ๒๓๗ มาตรา ๒๓๙ มาตรา ๒๔๑

และบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้ว ยังเป็นการละเมิดต่อกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ ๕ ด้วย

๓.๘ ข้อสังเกตด้านสังคมและวัฒนธรรม

๓.๘.๑ ด้านศาสนา

ประชาชนที่มาชุมนุมมากกว่าร้อยละ ๕๐ เป็นชาวไทยมุสลิม การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าสลายการชุมนุมในขณะที่ผู้ชุมนุมบางส่วนกำลังทำพิธีละหมาดอยู่นั้นเป็นภาพที่ไม่เหมาะสมและเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนและอ่อนไหวต่อความรู้สึกของชาวมุสลิม แม้ว่ากรณีสลายการชุมนุม ความอ่อนไหวในเรื่องศาสนามีได้กลายเป็นประเด็นของความขัดแย้ง อาจเป็นเพราะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา เป็นมุสลิมเองก็ตาม แต่รัฐก็ไม่อาจละเลยเรื่องดังกล่าว กล่าวคือ รัฐและเจ้าหน้าที่ควรจะต้องใช้ความระมัดระวังและคำนึงเป็นพิเศษเพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้กลายเป็นประเด็นขัดแย้งในด้านศาสนา ในเรื่องที่ว่าผู้ปกครองหรือรัฐบาลใช้อำนาจรุนแรงต่อชาวมุสลิม

๓.๘.๒ ด้านทัศนคติและจิตสำนึก

จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงและสอบถามคำพยานผู้เกี่ยวข้อง คณะอนุกรรมการฯ มีข้อสังเกตว่า ผู้ชุมนุมและชาวบ้านอำเภอจะนะเป็นผู้ที่มีความเข้าใจและเป็นผู้ที่มีจิตสำนึกทางการเมือง รู้และเข้าใจในสิทธิและความเสมอภาคในระบอบประชาธิปไตย และรัฐธรรมนูญอย่างดี ในขณะที่ฝ่ายเจ้าหน้าที่รัฐและนักการเมืองยังมีทัศนคติและจิตสำนึกแบบเก่าที่ชอบผูกขาดความถูกต้องและถือเอาความคิดเห็นและการตัดสินใจของตัวเองเป็นใหญ่ ถือว่าประชาชนมีหน้าที่ต้องเชื่อฟังหรือรับฟัง และต้องไม่ปฏิบัติใดๆ ที่เป็นการฝ่าฝืนหรือขัดต่อผู้มีอำนาจ โดยอ้าง

ผลประโยชน์ของชาติ หากใครคัดค้านก็ถือว่าเป็นอันตรายต่อความมั่นคง มากกว่า การเคารพสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย ซึ่ง ทัศนคติและความเข้าใจที่แตกต่างกันดังกล่าว อาจกลายเป็นปัญหาลุกลามต่อไปใน อนาคต

บทที่ ๕

มาตรการแก้ไข

เพื่อเป็นการเยียวยาความเสียหายที่เกิดจากปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากการที่เจ้าหน้าที่ใช้กำลังเข้าสลายการชุมนุมของผู้คัดค้านโครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย และป้องกันมิให้มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนรวมถึงไม่ให้ความรุนแรงเกิดขึ้นอีก คณะอนุกรรมการฯ จึงเสนอให้รัฐบาลดำเนินการดังนี้

๕.๑ มาตรการเฉพาะหน้า

๕.๑.๑ ให้รัฐบาลแก้ไขเยียวยาความเสียหายให้ผู้ที่ถูกเป็นเหยื่อของการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจและผู้บังคับบัญชา เช่น การชดเชยค่าเสียหายทั้งทางร่างกาย จิตใจ และทรัพย์สินแก่ผู้ชุมนุม และยุติการดำเนินคดีผู้ชุมนุม เป็นต้น โดยให้ดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานฉบับนี้

๕.๑.๒ ให้รัฐบาลตั้งคณะกรรมการที่เป็นอิสระและมีอำนาจสอบสวนข้อเท็จจริง ในการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนของเจ้าหน้าที่และผู้บังคับ

บัญชา เช่น การใช้กำลังเข้าสลายการชุมนุมโดยที่ผู้ชุมนุมได้ชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ การใช้ไม้กระบองไล่ทุบตี ทำร้ายร่างกายและทำลายทรัพย์สินของผู้ชุมนุม รวมทั้งการปฏิบัติต่อผู้ถูกจับกุมหรือผู้ต้องหา ซึ่งเป็นการกระทำที่ขัดต่อกฎหมาย แล้วดำเนินการต่อเจ้าหน้าที่ผู้กระทำผิดทั้งทางวินัยและทางอาญา เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเป็นบรรทัดฐานต่อไปว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ปฏิบัติและเคารพกฎหมาย รัฐธรรมนูญและสิทธิมนุษยชน ไม่ควรปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา หากคำสั่งดังกล่าวขัดต่อหลักการดังกล่าว ทั้งนี้ขอให้ดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงให้แล้วเสร็จภายในกำหนด ๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานฉบับนี้

๔.๑.๓ ให้รัฐบาลทบทวนและสอบสวนกระบวนการและขั้นตอนในการออกคำสั่งและปฏิบัติตามคำสั่งที่ให้ใช้กำลังสลายการชุมนุมว่า มีการตรวจสอบกลั่นกรองข้อมูลอย่างไร คำสั่งถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญและสิทธิมนุษยชนหรือไม่ เพื่อแก้ไขและหามาตรการในการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งนี้ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนด ๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานฉบับนี้

๔.๑.๔ ให้รัฐบาลทบทวนโครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย ตามข้อเสนอที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เคยเสนอไว้ โดยให้มีหลักประกันอย่างเพียงพอว่า สิทธิของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการดังกล่าวจะได้รับการยอมรับนับถือและปฏิบัติ

๔.๑.๕ ให้รัฐบาลจัดให้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความเข้าใจและจิตสำนึก ทศนคติด้านสิทธิมนุษยชน การยึดถือปฏิบัติตามกฎหมาย รัฐธรรมนูญ และพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย การปฏิบัติต่อผู้

ชุมนุมโดยสันติวิธี และด้วยความมีมนุษยธรรม เพื่อให้เจ้าหน้าที่และผู้บังคับบัญชา เคารพสิทธิมนุษยชนของประชาชนที่อาจมีความเห็นที่ต่างจากรัฐบาลและคัดค้านการ ดำเนินโครงการบางอย่างของรัฐบาล รวมทั้งการฝึกอบรมด้านทักษะในการปฏิบัติต่อ ผู้ชุมนุมและผู้ต้องหา

๔.๒ มาตรการต่อเนื่อง

๔.๒.๑ ให้รัฐบาลวางกรอบและแนวปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐที่จะปฏิบัติต่อ การชุมนุม เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนให้สามารถใช้สิทธิของตนตาม รัฐธรรมนูญได้อย่างเต็มที่ และเป็นไปตามมาตรฐานสากลด้านสิทธิมนุษยชน

ในการจัดแนวปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ให้รัฐจัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือ หรือประชาพิจารณ์ โดยเชิญตัวแทนจากกลุ่มผู้ชุมนุม องค์กรพัฒนาเอกชน กลุ่มประชาชน ผู้นำศาสนา ฯลฯ มาร่วมแสดงความคิดเห็นด้วย เพื่อให้แนว ปฏิบัติดังกล่าวเป็นที่ยอมรับของประชาชน

๔.๒.๒ ในการปฏิบัติต่อผู้ชุมนุม ให้รัฐบาลจัดตั้งกลไกประสานงานระหว่าง กลุ่มผู้ชุมนุมและเจ้าหน้าที่ของรัฐ กลไกดังกล่าวควรประกอบด้วยบุคคลที่เป็นที่ ยอมรับนับถือของทั้งสองฝ่าย เพื่อให้คำแนะนำแก่เจ้าหน้าที่และกลุ่มผู้ชุมนุม เพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดเหตุการณ์รุนแรงขึ้นระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับผู้ชุมนุม

๔.๓ มาตรการถาวร

๔.๓.๑ รัฐบาลต้องส่งเสริมหลักนิติธรรม (Rule of Law) ในการบริหาร กิจการของรัฐรวมทั้งการปฏิบัติต่อประชาชนโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเคารพสิทธิ

มนุษยชน โดยรัฐบาลต้องมีมาตรการในการทำให้หลักนิติธรรมเป็นพื้นฐานทางสังคม และเป็นที่ยึดถือปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐและบุคคลในสังคม การกระทำใดๆ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐอันขัดต่อหลักนิติธรรม จะต้องได้รับการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข โดยเฉพาะการยึดถือปฏิบัติให้เป็นไปตามบทบัญญัติและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

๔.๓.๒ ให้รัฐบาลส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของประชาชน รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกันตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๗๖

๔.๓.๓ ให้รัฐบาลส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับพื้นฐานไปถึงระดับอุดมศึกษาในเรื่องสิทธิมนุษยชน เพื่อให้ประชาชนมีความตระหนักและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพของผู้อื่นและรวมทั้งปกป้องสิทธิของตนเอง เพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

จากบทเรียนของเหตุการณ์รุนแรงในครั้งนี้ คณะอนุกรรมการฯ เห็นว่า มาตรการต่าง ๆ ตามที่ได้เสนอไว้ในรายงานฉบับนี้จะเป็นผลสำเร็จและเป็นคุณูปการต่อประชาชนและสังคมไทย และเพื่อให้เป็นการเชิดชูบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้อย่างจริงจัง รัฐบาล เจ้าหน้าที่ และหน่วยงานของรัฐต้องให้ความร่วมมือ มีความกล้าหาญในการปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ได้ผลเช่นนานาอารยประเทศเพื่อให้สังคม วัฒนธรรม และการเมืองไทยได้ก้าวหน้าต่อไปอย่างมั่นคง

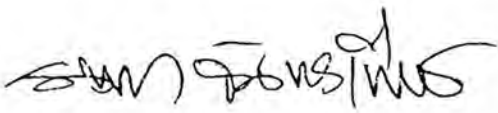

(ศาสตราจารย์เกียรติคุณประดิษฐ์ เจริญไทยทวี)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ประธานอนุกรรมการเพื่อศึกษาและตรวจสอบกรณี

เหตุการณ์รุนแรงอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย

(นางรตยา จันทรเกียรติ)

อนุกรรมการ

(นายเดชอุดม ไกรฤทธิ)

อนุกรรมการ

(นายชาญวิทย์ เกษตรศิริ)

อนุกรรมการ

(นายสมชาย หอมลออ)

อนุกรรมการ

(นายจรัส ดิษฐามิชัย)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อนุกรรมการ

(นายวสันต์ พานิช)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

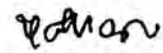
อนุกรรมการ

(นางสุนี ไชยรส)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อนุกรรมการ

(นายชูชัย ศุภวงศ์)

อนุกรรมการและเลขานุการ

(นายสุพจน์ เวชมุข)

อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

(นายมานะ งามเนตร์)

อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันพฤหัสบดีที่ ๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๖

● ภาคผนวก ๑

หนังสือถึงนายกรัฐมนตรี วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕

● ภาคผนวก ๒

- สรุปเหตุการณ์จากวิดีโอทัศน์การชุมนุมเรียกร้องกรณีท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย

- แผนที่บริเวณชุมชนเทศบาลนครหาดใหญ่ ซึ่งเป็นสถานที่เกิดเหตุการณ์รุนแรง

- สรุปรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีความรุนแรงอันเนื่องมาจาก โครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย ที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา (๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๖)

Summary report on the investigation of human rights violation : The case of violence related to the Thai - Malaysian Gas Pipeline project (11 June 2003)

● ภาคผนวก ๓

แถลงการณ์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เรื่องเหตุการณ์รุนแรงอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย (๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๕)

แถลงการณ์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เรื่อง ความก้าวร้าวรุนแรงกับปัญหาวิกฤติรัฐธรรมนูญ (๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๕)

วิกฤติรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ คือ วิกฤติกรรมของแผ่นดิน (๒ มกราคม ๒๕๔๖) คำชี้แจงของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เรื่อง การตรวจสอบกรณีเหตุการณ์รุนแรงอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย (๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖)

คำแถลงประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เรื่อง เหตุการณ์ความรุนแรงอันเนื่องมาจากการชุมนุมคัดค้านโครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย (๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๖)

ภาคผนวก ๑

- หนังสือถึงนายกรัฐมนตรี วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕

ที่ สม ๐๐๐๑/๕๗

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๔๒๒ ถนนพญาไท เขตปทุมวัน
กรุงเทพฯ ๑๐๓๓๐

๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพิ่มเติม กรณีโครงการท่อก๊าซ และโรงแยกก๊าซไทย-มาเลเซีย
กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

- อ้างถึง
๑. ข้อเสนอจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต่อรัฐบาล กรณีโครงการโรงไฟฟ้า พลังงานความร้อนจากถ่านหิน หินกรูด-บ่อนอก และโครงการท่อส่งก๊าซและโรงแยกก๊าซธรรมชาติไทย-มาเลเซีย เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๕
 ๒. แถลงการณ์สำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับสามโครงการฉบับที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๕
 ๓. แถลงการณ์สำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับสามโครงการฉบับที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕
 ๔. มติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่องหลักการและแนวทางการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในการชุมนุมเรียกร้อง

ตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีการศึกษาและตรวจสอบข้อเท็จจริงจากฝ่ายต่างๆ รวมทั้งการตรวจสอบในพื้นที่ จนในที่สุดได้มีข้อเสนอต่อรัฐบาลเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๕ ขอให้มีการทบทวนการดำเนินโครงการทั้งสาม เนื่องจากในกระบวนการตัดสินใจมีการละเมิดต่อสิทธิของประชาชนตามที่มีการบัญญัติรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญในประเด็นที่สำคัญหลายประเด็น รวมทั้งเสนอให้มีมาตรการปกป้องและขจัดความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากการกระบวนการดำเนินโครงการโดยทันที ข้อเสนอดังกล่าวอยู่บนพื้นฐานของการยึดมั่นในหลักการที่ถือรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด และมีเจตนารมณ์ที่เคารพสิทธิของชุมชนและประชาชน บนพื้นฐานของหลักการรัฐธรรมนูญเช่นว่านี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงได้เรียกร้องให้รัฐบาลพิจารณาทบทวนการดำเนินการทั้งสามโครงการ โดยเริ่มจากการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมด การจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น และการจัดให้มีการปรึกษาหารือโดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนอย่างถูกต้องและแท้จริงตามรัฐธรรมนูญ อัน

จะเป็นการร่วมกันพิจารณาเพื่อค้นพบทางเลือกที่ดีที่สุด โดยไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับรัฐและระหว่างประชาชนด้วยกันเอง ทั้งนี้เพื่อจะได้เป็นแบบอย่างของการเคารพและปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญในส่วนของรัฐบาลเองเป็นเบื้องแรก

อย่างไรก็ตาม แถลงการณ์สำนักนายกรัฐมนตรีฉบับที่ ๑ วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๕ ขอเลื่อนการตัดสินใจออกไป หลังจากที่นายกรัฐมนตรีได้ไปดูสถานที่และรับฟังความเห็นของประชาชนในพื้นที่ และยังต้องการตั้งคณะทำงานจากหลายหน่วยงานอีกหลายชุด เพื่อให้รัฐมีข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน โดยนายกรัฐมนตรีเห็นว่าต้องมีเหตุผลสามารถอธิบายการพิจารณาตัดสินใจได้อย่างชัดเจน ซึ่งคำแถลงดังกล่าวทำให้ทุกฝ่ายในสังคมต่างยินดีที่จะรอคอยการตัดสินใจและการชี้แจงเหตุผล ด้วยความเชื่อมั่น

แต่แถลงการณ์สำนักนายกรัฐมนตรีฉบับที่ ๒ วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๕ เรื่องการตัดสินใจต่อสามโครงการดังกล่าว ปรากฏว่า ไม่มีการชี้แจงและอธิบายข้อมูลและเหตุผลของการพิจารณาตัดสินใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการท่อก๊าซ ซึ่งมีเพียงข้อสรุปว่า

“รัฐบาลตกลงที่จะให้ดำเนินการต่อไปตามสัญญา และเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาส่งผลกระทบต่อสังคมและชุมชน จึงให้การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยเปลี่ยนจุดวางท่อขึ้นฝั่งจากจุดเดิมในรัศมีไม่เกิน ๕ กิโลเมตร ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ได้มีการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมไว้แล้ว และให้ทำความเข้าใจกับราษฎรในพื้นที่ด้วย”

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้ติดตามผลกระทบจากการตัดสินใจของรัฐบาลดังกล่าว พบว่า ไม่ได้มีการชี้แจงและอธิบายเหตุผลและข้อมูลของการพิจารณาตัดสินใจ เพียงแต่ระบุว่าเลื่อน จุดดำเนินการไม่เกิน ๕ กิโลเมตร โดยไม่จำเป็นต้องมีการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมใหม่ที่่ไม่ถูกต้องกับข้อเท็จจริง เป็นการบั่นทอนความเชื่อมั่นต่อการดำเนินการของภาครัฐต่อสังคมโดยรวม และก่อให้เกิดความขัดแย้งที่มีแนวโน้มรุนแรงยิ่งขึ้น ทั้งระหว่างรัฐบาลกับประชาชนและระหว่างประชาชนในพื้นที่ ที่สำคัญคือ แสดงถึงการไม่นำพาต่อการกระทำที่เป็นไปตามขั้นตอนตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งจะเป็นกรณีตัวอย่างที่นำไปสู่การกำหนดนโยบายที่ผิดพลาด และการกระทำที่ละเมิดต่อรัฐธรรมนูญมากยิ่งขึ้นในอนาคต

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงไม่เห็นด้วยกับข้อสรุปของรัฐบาล ที่ละเลยไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนของรัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุดในบ้านเมือง และไม่ได้ตัดสินใจเพื่อการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง อันมีผลต่อสถานการณ์ในพื้นที่ ซึ่งการชุมนุมคัดค้านโครงการนี้ มีแนวโน้มที่ชัดเจนว่าจะดำเนินต่อเนื่อง และยังมีบรรยากาศตึงเครียดมากขึ้นกว่าเดิม เนื่องจากมีข้อมูลว่ารัฐบาลส่งเจ้าหน้าที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในไปควบคุมพื้นที่เพื่อแยกสลายกลุ่มคัดค้าน จึงทำให้ประชาชน

เกิดความระแวง เมื่อประกอบกับมีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๔๕ เรื่องหลักการและ
แนวทางการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในการชุมนุมเรียกร้อง ที่มีมติให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและตำรวจ
ดำเนินการตามกฎหมายอย่างจริงจัง จึงเป็นที่ห่วงใยของหลายฝ่ายในสังคมว่า อาจจะมีการใช้ความรุนแรง
จากเจ้าหน้าที่ของรัฐได้

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงใคร่ขอเสนอแนะเชิงนโยบายเพิ่มเติมต่อรัฐบาล
สำหรับโครงการท่อก๊าซ และโรงแยกก๊าซไทย-มาเลเซีย เพื่อการพิจารณาเป็นการเร่งด่วน
ดังต่อไปนี้

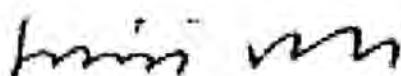
๑) ขอให้พิจารณาสั่งการมิให้หน่วยงานใดๆ ของรัฐ มีท่าทีในการสนับสนุนฝ่ายใด
ฝ่ายหนึ่งอันจะเป็นการทำให้สถานการณ์ตึงเครียดยิ่งขึ้น รวมทั้งกำชับมิให้ใช้มาตรการรุนแรงใดๆ ต่อ
การชุมนุม อันจะยิ่งทำให้โอกาสที่จะแก้ไขปัญหามีลดน้อยลงไปอีก

๒) ขอให้มีการชี้แจงและอธิบายเหตุผลและข้อมูล ที่รัฐบาลได้ศึกษาประกอบการพิจารณา
ตัดสินใจครั้งนี้อย่างชัดเจน เพื่อให้ทุกฝ่ายได้มีโอกาสเข้าใจข้อมูลและเหตุผลอย่างแท้จริง อันจะก่อ
ประโยชน์และมีการแลกเปลี่ยนหรือ บนพื้นฐานข้อมูลและเหตุผลที่ถูกต้องร่วมกันในสังคมต่อไป

๓) ในประการสำคัญยิ่ง ขอให้พิจารณาบทวนดำเนินการให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาอย่างแท้จริง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี และรัฐบาล
จะพิจารณาแก้ไขข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นนี้ โดยยึดพื้นฐานแห่งเจตนารมณ์และบทบัญญัติของ
รัฐธรรมนูญเป็นที่ตั้ง ทั้งนี้ เพื่อขจัดการกระทำอันเป็นการละเมิดและฝ่าฝืนกฎหมายสูงสุดของ
บ้านเมืองอย่างมิรู้จบอยู่ในปัจจุบันนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายเสน่ห์ จามริก)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ภาคผนวก ๒

- สรุปเหตุการณ์จากวิดีโอทัศนคติการชุมนุมเรียกร้องกรณีท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย
- แผนที่บริเวณชุมชนเทศบาลนครหาดใหญ่ ซึ่งเป็นสถานที่เกิดเหตุการณ์รุนแรง
- สรุปรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีความรุนแรงอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย ที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา (๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๖)
- Summary report on the investigation of human rights violation : The case of violence related to the Thai - Malaysian Gas Pipeline Project (11 June 2003)

สรุปเหตุการณ์จากวีดิทัศน์การประชุมเรื่องกรณีก่อกำชไทย-มาเลเซีย

บรรยายภาพจากวีดิทัศน์การประชุมเรื่อง กรณีเหตุการณ์รุนแรง อันเนื่องมาจากโครงการก่อสร้างท่อกำชไทย - มาเลเซีย อำเภอกาตองใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๕ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ลำดับที่	เวลาในภาพ	ภาพการกระทำของผู้ชุมนุม	ภาพการกระทำของเจ้าหน้าที่ตำรวจ	หมายเหตุ
๑.	๒๐:๕๙:๕๐ - ๒๑:๐๐:๓๙	-	ตำรวจในชุดเครื่องแบบ (สวมหมวกทรงหม้อตาล, สวมเสื้อกั๊กสะท้อนแสงสีส้ม) จัดเตรียมแผงเหล็กกั้นกลางถนนและมีรถบรรทุกผู้ต้องหาของตำรวจและรถกระบะตรวจการณ์แบบสองตอนวิ่งเข้ามา	เริ่มภาพที่ไม่ชัดเนื่องจากกล้องถ่ายไป มา
๒.	๒๑:๐๐:๔๐ - ๒๑:๐๐:๕๕	-	ตำรวจในชุดเครื่องแบบ(สวมหมวกทรงหม้อตาล, สวมเสื้อกั๊กสะท้อนแสงสีส้ม) เดินไป มา จำนวนหนึ่ง, มีเสียงสั่งการทางวิทยุ(สั่งการร้อย ๑ ร้อย ๒ ให้ปฏิบัติหน้าที่ที่สะพาน), มีเสียงเป่านกหวีด และมีนายตำรวจ (ระดับ พ.ต.อ.-สังเกตได้จากปีกหมวกทรงหม้อตาลมีข้อช้อยพฤษ์ ประดับ(นายตำรวจ ๑)) เดินอยู่ในถนน โดยภาพกวาดไป เห็นแผงเหล็กกั้นขวางถนน	นายตำรวจ (๑) คนนี้คือใคร
๓.	๒๑:๐๐:๕๖ - ๒๑:๐๑:๒๓	-	มีรถบรรทุกขนาดใหญ่แล่นเข้ามา มีนายตำรวจ ((นายตำรวจ ๒) ไม่สวมหมวก รูปร่างไม่สูง) เดินพูดโทรศัพท์เข้ามา และนายตำรวจที่สวมหมวก ประดับข้อช้อยพฤษ์ เดินตาม	นายตำรวจ (๒) คนนี้คือใคร

ลำดับที่	เวลาในภาพ	ภาพการกระทำของผู้ชุมนุม	ภาพการกระทำของเจ้าหน้าที่ตำรวจ	หมายเหตุ
๔.	๒๑:๐๑:๒๔ - ๒๑:๐๒:๒๐	-	มีรถบรรทุกขนาดใหญ่ ด้านข้างกระบะมีตัวอักษร "มทบ. 60" เล่นเข้ามา โดยมีนายตำรวจ ๑ อำนวยกา	
๕.	๒๑:๐๒:๒๑ - ๒๑:๐๒:๒๙	-	ภาพจากข้างถนน มีต้นไม้และเสาไฟฟ้า เป็นฉากหน้า ในถนนมีรถบรรทุก "มทบ.60" จอดอยู่ และมีรถกระบะตรวจการณ์ แบบสองตอนแล่นสวนไป	
๖.	๒๑:๐๒:๓๐ - ๒๑:๐๒:๓๖	-	ภาพการรวมพลของตำรวจชุดปราบจลาจล(สวมหมวกนิรภัย, ในมือมีโล่พลาสติกและกระบอง) โดยมีนายตำรวจ ๒ (ไม่สวมหมวก) เดินผ่านไป	
๗.	๒๑:๐๒:๓๗ - ๒๑:๐๒:๕๔	เสียงประกาศจากผู้ชุมนุม (เสียงผู้ชาย) "ให้พี่น้องเดินเรื่อยๆ" / มีภาพผู้ชุมนุมเดินจับมือกันเป็นแถวหน้ากระดานเต็มถนน	- ตำรวจชุดปราบจลาจล เริ่มออกเดินเท้าไปข้างหน้า มีนายตำรวจ ๑ สั่งการอยู่ข้างหน้าแถวตำรวจชุดปราบจลาจล - ภาพกวาดไปให้เห็นการเดินเท้าของตำรวจชุดปราบจลาจล จากขวาไปทางซ้าย เห็นแนวแผงเหล็ก	- มีเสียงผู้ชาย "ระวังตกน้ำ" และเสียงผู้หญิง "ไม่เป็นไร-ขอบคุณ" - ผู้ชุมนุมและตำรวจฯ ต่างฝ่ายอยู่ห่างจากแผงเหล็กระยะไม่น้อยกว่า ๑๐ เมตร เท่า ๆ กัน
๘.	๒๑:๐๒:๕๕ - ๒๑:๐๓:๑๖	ผู้ชุมนุมเดินจับมือกันเป็นแถวหน้ากระดานเต็มถนน เดินหน้าเข้าหาแผงเหล็ก บางส่วนถือธงสีแดง คั่นธงสีขาวตามหลังมา	- นายตำรวจยืนอยู่มุมซ้ายของภาพและนายตำรวจ ๑ เดินอยู่ชิดแผงเหล็ก หันมามองตำรวจชุดปราบจลาจล พร้อมกับตะโกนสั่งการ	เสียงประกาศจากผู้ชุมนุม ให้นำรถไปจอดด้านข้าง

ลำดับ ที่	เวลาใน ภาพ	ภาพการกระทำของผู้ชุมนุม	ภาพการกระทำของ เจ้าหน้าที่ตำรวจ	หมายเหตุ
๙.	๒๑:๐๓:๑๗ - ๒๑:๐๓:๔๓	-	- ตำรวจชุดปราบจลาจล เดินเท้าถึงแผงเหล็ก ประจันหน้า กับผู้ชุมนุม โดยมีกำลังเสริมเดิน ตามเข้ามาอย่างต่อเนื่อง/มี เสียงเรียกให้ผู้ถือโล่เร่งเดินไป ข้างหน้า (น่าจะเป็นผู้คุมกองกำลัง ผสม)	- จุดที่ตำรวจ เดินผ่าน ผ่าน หน้าป้าย "จติ บุญสูงอุทิศ"
๑๐.	๒๑:๐๔:๐๕ - ๒๑:๐๔:๒๒	เสียงประกาศจากผู้ชุมนุม(เสียง ผู้ชาย ที่ยืนอยู่บนรถบรรทุก ลำโพง) "ให้พี่น้องนั่งลงก่อน นั่งเพื่อพักผ่อนก่อน ให้พี่น้อง มาพร้อมก่อน/วันนี้เรามา อย่างสันติวิธี เราจะมาขอยื่น หนังสือ"	- ตำรวจชุดปราบจลาจลยืนคุม เชิงที่แนวแผงเหล็ก มีนายตำรวจ ๒ โทรศัพท์/ประชาชนยื่นปะปน อยู่แนวเดียวกับตำรวจปราบ จลาจล - นายตำรวจ ๑ เดินสั่งการอยู่ หลังแนวตำรวจปราบจลาจล - นายตำรวจ ๒ ยังคงใช้ โทรศัพท์ต่อ	
๑๑.	๒๑:๐๕:๓๔ - ๒๑:๐๖:๐๐	เสียงประกาศจากผู้ชุมนุม "เชิญ พี่น้อง ให้นำรถไปจอด"/ผู้ ชุมนุมบางส่วนเดินกลับไป (ด้านหลังรถบรรทุกลำโพง ขยายเสียง มีรถยนต์หลายคัน เปิดไป ตามมา) "ให้ผู้ที่อยู่ บนรถลงมาข้างล่าง เพื่อให้ บอดีการ์ดดูได้ง่าย หาก เกิดอะไรขึ้นมา/ให้ลงมาจับ ประทานอาหารกัน"	-	- ภาพอยู่ในแนว รั้วเหล็ก ฝั่งซ้าย เป็นผู้ชุมนุม ฝั่ง ขวาเป็นตำรวจ ปราบจลาจล - มีกล้องจาก ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ อย่างน้อย ๔ ตัว ถ่ายภาพ

ลำดับ ที่	เวลาใน ภาพ	ภาพการกระทำของผู้ชุมนุม	ภาพการกระทำของ เจ้าหน้าที่ตำรวจ	หมายเหตุ
๑๒.	๒๑:๐๖:๐๑ - ๒๑:๐๖:๓๙	เสียงประกาศจากผู้ชุมนุม “พรุ่งนี้จะมีพี่น้องมาสมทบอีก” ผู้ชุมนุมแถวหน้ายื่นชิตแนวแผง เหล็ก ผู้ชุมนุมด้านหลังนั่งลง (บางส่วนถือธงสีแดง)	นายตำรวจ ๑ ยืนใกล้ระหว่างแนว แผงเหล็กกับตำรวจปราบจลาจล	- มีกล้องจาก ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ อย่างน้อย ๔ ตัว ถ่ายภาพ
๑๓.	๒๑:๐๖:๔๙ - ๒๑:๐๗:๔๐	เสียงประกาศจากผู้ชุมนุม “ให้ นั่งลง/วันนี้เราต้องไม่ได้นอน/ พอพี่น้องกินข้าวเสร็จจะมี กิจกรรมให้เล่นกัน/วันนี้พี่น้อง จะล้อมกันไว้ ตำรวจก็ล้อมไว้/ วันนี้ตำรวจไม่นอน เราก็ไม่นอน เพราะเขาต้องรักษาความ ปลอดภัย/บุคคลที่ ๓ ที่ผู้ชุมนุม กลัวที่สุด เพราะมือที่สาม ถือ ว่ารัฐบาลสั่งการ เราไม่เชื่อว่ ใคร...”	ตำรวจปราบจลาจล ยืนไม่ชิตแนว แผงเหล็ก และตำรวจปราบจลาจล ยืนรักษาการณ์	- มีกล้องจาก ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ อย่างน้อย ๔ ตัว ถ่ายภาพ
๑๔.	๒๑:๐๘:๒๑ - ๒๑:๐๘:๔๓	เสียงประกาศจากผู้ชุมนุม “ให้พี่ น้องเดินเข้ามา วันพรุ่งนี้จะมีพี่ น้องมาสมทบอีก ๒,๐๐๐ คน เพื่อที่จะมายื่นหนังสือให้กับ นายกรัฐมนตรี พี่น้องที่หัวข่า วก็ทาน”	- ภาพนายตำรวจ ๓ คน หารือ กันหลังแนวตำรวจปราบจลาจล (มีผู้ชายลักษณะเหมือนผู้สื่อข่าว ยืนอยู่ด้วย) - นายตำรวจ ๑ เดินออกไป แต่ โบกมือให้ตำรวจปราบจลาจล เดิน เข้าไปสมทบอีก มีชาย(สวมแว่นตา ไม่สวมหมวก) สวมเสื้อคลุมสีเข้ม เดินเข้ามา มีนายตำรวจ(ยศ พ.ต.อ.)เดินตามหลัง ชายที่เดิน หน้าลักษณะหันไปหรือกับนาย ตำรวจที่เดินตามมา โดยนาย ตำรวจคนดังกล่าวพยักหน้า ลักษณะรับทราบคำสั่ง	

ลำดับ ที่	เวลาใน ภาพ	ภาพการกระทำของผู้ชุมนุม	ภาพการกระทำของ เจ้าหน้าที่ตำรวจ	หมายเหตุ
๑๕.	๒๑:๑๐:๒๓ - ๒๑:๑๐:๓๘	เสียงประกาศจากผู้ชุมนุม "ผู้ ที่อยู่ด้านหลังขอให้เดินเข้ามา ด้านข้างก่อน"	-	ทราบภายหลัง ว่าชายคนดังกล่าว คือ คุณวัชรพันธ์ - จันทร์ขจร (ผู้ช่วย เลขาธิการนายก รัฐมนตรี)
๑๖.	๒๑:๑๐:๓๙ - ๒๑:๑๑:๑๙	เสียงประกาศจากผู้ชุมนุม "ให้ พี่น้องนั่งลงบริเวณนี้ ระวังมือ ที่สาม/มาอย่างสันติวิธี ให้พี่ น้องนั่งเข้ามา บอดี้การ์ด"	-	- คุณวัชรพันธ์ ฯ และนายตำรวจที่ เดินมาพร้อมกัน เดินผ่านแนวแผง เหล็ก แล้วเข้าไป ยังฝั่งผู้ชุมนุม - คุณวัชรพันธ์ ฯ และนายตำรวจ เดินไปใกล้ถึงหน้า รถยนต์ขยายเสียง ของกลุ่มผู้ชุมนุม อยู่ท่ามกลาง ผู้ชุมนุม (ถือธง สีแดง) และได้ พูดคุยกับผู้ชุมนุม แล้วเดินต่อไปยัง กลุ่มผู้ชุมนุม แถวหลัง
ช่วงระหว่างนี้ ไม่มีภาพที่บันทึก ทำให้ ไม่ทราบบรรยากาศ ไม่ทราบเหตุการณ์				

ลำดับ ที่	เวลาใน ภาพ	ภาพการกระทำของผู้ชุมนุม	ภาพการกระทำของ เจ้าหน้าที่ตำรวจ	หมายเหตุ
๑๗.	๒๑:๑๑:๓๙ - ๒๑:๑๒:๐๔	เสียงประกาศจากผู้ชุมนุม “นายหัวเอ๊ย ๆ” มีเสียงโห่ร้อง/ ชูธงแดง “ขอบคุณ พี่น้อง/ให้ พี่น้องเดินเข้ามา จะให้ทำอะไร ต่อ”	มีเสียงนกหวีด / ตำรวจยืนเฉยๆ	- มีกล้องจาก ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ อย่างน้อย ๔ ตัว ถ่ายภาพ
๑๘.	๒๑:๑๓:๓๓ - ๒๑:๑๓:๔๘	มีเสียงปรบมือ/เสียงประกาศ จากผู้ชุมนุม “ขอบคุณครับ/ ต่อการยึดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ/ อย่าเพิ่งโมโห ทิ้งไว้ก่อนพอสอน ไว้/ขอเสียงอีกครั้ง สิ่งที่จะบอก ต่อไปนี่ก็คือ...”	-	- มีกล้องจากผู้สื่อ ข่าวโทรทัศน์ อย่างน้อย ๔ ตัว ถ่ายภาพ
๑๙.	๒๑:๑๔:๑๖ - ๒๑:๑๕:๒๗	เสียงประกาศ “ให้ชูธงพร้อมๆ กัน และยืน”/“ให้ยืนอยู่หนึ่งๆ ไม่ ใช้บุก/ให้ชูธงสูงๆ” (ผู้ชุมนุม ชูธงสูง) เสียงประกาศ “นายหัวเอ๊ย” ผู้ชุมนุมกล่าวตาม พร้อมร้อง “อีกครั้งครับพี่น้อง / ถ้าผมว่า สั้น พี่น้องก็สั้น ถ้าผมว่ายาว พี่น้องก็ยาว /นายหัวเอ๊ย” สั้นๆ ยาวๆ หลายครั้งผู้ชุมนุมตะโกน ตามข้อความข้างต้น และมีเสียง ประกาศ “ขอบคุณครับพี่น้อง ต่อจากนี้ให้พี่น้องนั่ง เพราะ เหนื่อยกันมากแล้ว”	นายตำรวจ ๒ คน เดินกลับมาจาก ฝั่งของผู้ชุมนุม พร้อมด้วยคุณ วัชรพันธ์ ฯ กลับไปสู่นางหลังของ ตำรวจปราบจลาจล ยืนพักปรึกษา หารือกันภาพช่วงถ่ายเป็นแนว แพ่งเหล็ก ภาพช่วงถ่ายเป็นแนว แพ่งเหล็กตำรวจปราบจลาจล ยืน อยู่กับที่บริเวณแพ่งเหล็ก	-ภาพตอนท้าย กวาดมาทางแนว แพ่งเหล็ก -หลังจากเวลานี้ ไม่มีภาพ

ลำดับ ที่	เวลาใน ภาพ	ภาพการกระทำของผู้ชุมนุม	ภาพการกระทำของ เจ้าหน้าที่ตำรวจ	หมายเหตุ
๒๐.	๒๑:๑๖:๓๔ - ๒๑:๑๙:๐๙	เสียงผู้ชาย(คนยืนบนรถขยายเสียง) นำสวดบทสวดของศาสนาอิสลาม (และหันกลับมาดูด้านแนวแผงเหล็ก พร้อมกับหยุดนำสวดเป็นระยะ/กล้องดึงภาพเข้าไปใกล้จนเห็นหน้าผู้นำสวด) ผู้ชุมนุมส่วนใหญ่หันหน้าไปทางด้านเดียวกัน คือด้านทำยรถขยายเสียง(น่าจะเป็นการนำทำพิธีละหมาด)	ตำรวจปราบจลาจล ยืนอยู่กับที่บริเวณแนวแผงเหล็ก ภาพกวาดไปด้านหลังของตำรวจปราบจลาจลที่ยืนอยู่ มีตำรวจจำนวนหนึ่งนั่งลง	กล้องถ่ายภาพกวาดไปมา จากซ้ายไปขวา จากขวาไปซ้าย เพื่อเก็บบรรยากาศของการชุมนุม
๒๑.	๒๑:๒๑:๒๘ - ๒๑:๒๑:๓๘	เสียงผู้ชายประกาศ "ห้ามออกจากบริเวณ บอดีการ์ด ช่วยดูในบริเวณในหลายมุม หลายที่ ทราบว่าพี่น้องจากที่อื่น..."	ภาพเริ่มที่ตรงกลางแผงเหล็ก ด้านขวาเป็นตำรวจปราบจลาจล และกวาดไปด้านขวา มีชายสวมเสื้อยืดคอโปโลสีเข้ม แถบคาดขาว เดินเข้ามา	- หลังจากเวลาที่ปรากฏ ในช่วงนี้ ไม่มีการบันทึกภาพไว้
๒๒.	๒๑:๒๘:๑๖ - ๒๑:๒๘:๓๖	ภาพผู้ชุมนุมนั่งกระจัดกระจายตามขอบถนน และยืนเป็นกลุ่มบริเวณใกล้รถยนต์ขยายเสียง และรถยนต์กระบะที่จอดใกล้เคียงกัน / มีเสียงผู้ชายประกาศไม่เร่งรีบ เป็นลักษณะประกาศเตือน	-	- ช่างภาพเดินบันทึกภาพ และหันกล้องไปบันทึกกรอบ ๆ - หลังจากเวลาที่ปรากฏ ในช่วงนี้ ไม่มีการบันทึกภาพไว้
๒๓.	๒๑:๒๙:๑๓ - ๒๑:๒๙:๕๖	ภาพผู้ชายกำลังใช้น้ำล้างหน้า อยู่บนรถยนต์, มีผู้ชายมาตักน้ำจากถังสีน้ำเงินบนรถยนต์ และภาพกวาดไปมีผู้ชายชาวมุสลิมกำลังทำพิธีละหมาด บนถนน	-	- ช่างภาพเดินบันทึกภาพ - หลังจากเวลาที่ปรากฏ ในช่วงนี้ ไม่มีการบันทึกภาพไว้

ลำดับ ที่	เวลาใน ภาพ	ภาพการกระทำของผู้ชุมนุม	ภาพการกระทำของ เจ้าหน้าที่ตำรวจ	หมายเหตุ
๒๕.	๒๑:๓๐:๑๘ - ๒๑:๓๐:๕๔	ภาพผู้หญิงชาวมุสลิม สวมชุดขาว กำลังทำพิธีละหมาด คนอื่นๆ กำลังเตรียมตัวสวมชุดละหมาด	-	- ช่างภาพเดินบันทึกภาพ - หลังจากเวลาที่ปรากฏ ในช่วงนี้ ไม่มีการบันทึกภาพไว้
๒๖.	๒๑:๓๑:๒๓ - ๒๑:๓๑:๕๑	ผู้ชายชาวมุสลิม กำลังทำพิธีละหมาด บนถนน บริเวณท้ายรถขยายเสียง และภาพกวาดไปทางซ้าย มีผู้ชุมนุมยืน นั่งกระจ่ายทั่วไปอย่างประปราย	-	- ช่างภาพเดินบันทึกภาพ - หลังจากเวลาที่ปรากฏ ในช่วงนี้ ไม่มีการบันทึกภาพไว้
๒๗.	๒๑:๓๓:๒๙ - ๒๑:๓๓:๓๗	ผู้ชายชาวมุสลิม กำลังทำพิธีละหมาด บนถนน ด้านข้างของแถวผู้ละหมาดเป็นแผงเหล็ก ตำรวจปราบ - จลาจลยืนอยู่, บางส่วนหนึ่งเป็นวง ไกลกับแผงเหล็ก	-	- ช่างภาพเดินบันทึกภาพ - หลังจากเวลาที่ปรากฏ ในช่วงนี้ ไม่มีการบันทึกภาพไว้
๒๘.	๒๑:๓๓:๔๙ - ๒๑:๓๔:๐๙	ผู้ชายชาวมุสลิม กำลังทำพิธีละหมาด บนถนน ด้านข้างของแถวผู้ละหมาดเป็นแผงเหล็ก	-	- หลังจากเวลาที่ปรากฏ ในช่วงนี้ ไม่มีการบันทึกภาพไว้
๒๙.	๒๑:๓๔:๑๓ - ๒๑:๓๔:๓๗	ผู้ชุมนุมหนึ่งเป็นวงไกลแผงเหล็ก ผู้ชายชาวมุสลิม กำลังทำพิธีละหมาด บนถนน	ตำรวจปราบจลาจลยืนอยู่ที่แผงเหล็ก ในลักษณะไม่ได้เตรียมพร้อม มีการสนทนาและดื่มน้ำ	

ลำดับที่	เวลาในภาพ	ภาพการกระทำของผู้ชุมนุม	ภาพการกระทำของเจ้าหน้าที่ตำรวจ	หมายเหตุ
๓๐.	๒๑:๓๔:๔๙ - ๒๑:๓๕:๔๓	ผู้ชายชาวมุสลิม กำลังทำพิธีละหมาด บนถนน ด้านข้างของแถวผู้ละหมาดเป็นแผงเหล็ก ตำรวจปราบ - จลาจลยืนอยู่ บางส่วนหนึ่งเป็นวง ไกลกับแผงเหล็ก	ตำรวจปราบจลาจลยืนอยู่ที่แผงเหล็ก	- หลังจากเวลาที่ปรากฏ ในช่วงนี้ ไม่มีการบันทึกภาพไว้
๓๑.	๒๑:๓๖:๐๒ - ๒๑:๓๖:๓๑	ชาวมุสลิม กำลังทำพิธีละหมาด บนถนน ด้านข้างของผู้ละหมาดเป็นแผงเหล็ก ตำรวจปราบจลาจลยืนอยู่	ตำรวจปราบจลาจลยืนอยู่ที่แผงเหล็ก ในลักษณะไม่ได้เตรียมพร้อม มีการแบ่งอาหารจากถุงพลาสติก	- หลังจากเวลาที่ปรากฏ ในช่วงนี้ ไม่มีการบันทึกภาพไว้
๓๒.	๒๑:๓๙:๕๔ - ๒๑:๔๒:๐๒	ชาวมุสลิม กำลังทำพิธีละหมาด ในช่วงท้าย เมื่อเสร็จพิธี ผู้ทำละหมาดเก็บผ้ารองนั่งที่ใช้ในพิธี	-	- บางช่วงหยุดบันทึกภาพ แต่เป็นภาพกิจกรรมละหมาด
๓๓.	๒๑:๔๔:๐๖ - ๒๑:๔๕:๐๕	ผู้ชุมนุมหลบทางให้ เดินออกจากแผงเหล็ก มีชายคนหนึ่งถูกนายตำรวจจับด้านหลังไว้ แต่พยายามหมุนตัวให้พ้นจากการคุมตัว และหลุดพ้นมาได้	มีเสียงเรียกแถว "กอง" ตำรวจทุกคนยืน/มีนายตำรวจเดินเลาะแผงเหล็กมาด้านริมแล้วเดินอ้อมแผงเหล็ก เข้าไปอยู่ฝั่งผู้ชุมนุม ตามด้วยตำรวจปราบจลาจล มีเสียงสั่งให้ผู้ที่อยู่ด้านผู้ชุมนุมหลบทางออกจากแผงเหล็ก "จะตั้งขบวน" มีตำรวจอ้อมมาจากอีกด้านของแผงเหล็ก	

ลำดับ ที่	เวลาใน ภาพ	ภาพการกระทำของผู้ชุมนุม	ภาพการกระทำของ เจ้าหน้าที่ตำรวจ	หมายเหตุ
๓๔.	๒๑:๔๕:๐๖ - ๒๑:๔๕:๔๓	ผู้ชุมนุมหลบทางให้ ด้วยสีหน้า งุนงง	มีนายตำรวจเดินและแหงนหลังมา ด้านริมแล้วเดินและตามแนวแหงน หลังฝั่งผู้ชุมนุม ตามด้วยตำรวจ ปราบจลาจล/นายตำรวจ (สวม หมวกมีข้อชัยพฤกษ์ ประดับหน้า หมวก) ออกเสียงสั่ง "สองแถวๆ" พร้อมทำมือประกอบ และสั่งเพิ่ม กระตุ้น "เร็วๆ อย่าชักช้า" พร้อม กับสั่งให้ผู้ชุมนุม "ถอยไปเร็ว ๆ" นายตำรวจคนเดิม ใช้มือโอบ ดึง ตัวตำรวจปราบจลาจลลักษณะให้ เร่งเดินเร็วๆ มีตำรวจเดินอ้อมมา จากอีกด้านของแหงนหลัง ตามมา อีก/นายตำรวจคนเดิมยังเร่งรัดให้ ตำรวจปราบจลาจลตามมาเรื่อย ๆ และยังเดินเข้าไปสั่งการในกลุ่ม ของตำรวจปราบจลาจลอีกด้วย	- หลังจากเวลาที่ ปรากฏ ในช่วงนี้ ไม่มีการบันทึก ภาพไว้
๓๕.	๒๑:๔๕:๕๓ - ๒๑:๔๖:๓๔	มีเสียงประกาศ(จากชายที่ใช้ โทรโข่ง/ยื่นหูมือหันไปมา) "..อย่าเพิ่งนะครับ อย่าจวดย โอกาสอย่างนี้ะครับ อย่ารุกข้าม มาเราอยู่กับคนละฝั่ง...(จากนั้น ฟังไม่ได้ศัพท์...เสียงซุลมุน..."	ตำรวจปราบจลาจลยืนเป็นกลุ่ม แน่น มีตำรวจปืนข้ามแหงนหลัง เข้ามาฝั่งผู้ชุมนุม มีเสียง เป่านกหวีดสั้นๆ เป็นห้วงยาว กลุ่มตำรวจพยายามดันประชิด ผู้ชุมนุมที่อยู่แถวหน้าใกล้ตำรวจ เริ่มเดินแถวเข้าหาผู้ชุมนุม	

ลำดับ ที่	เวลาใน ภาพ	ภาพการกระทำของผู้ชุมนุม	ภาพการกระทำของ เจ้าหน้าที่ตำรวจ	หมายเหตุ
๓๖.	๒๑:๔๖:๓๕ - ๒๑:๔๗:๒๐	ผู้ชุมนุมใช้ค้อนทุบกระจก ของตำรวจ/มีเสียงประกาศ “...อย่าตีตำรวจครับพี่น้อง อย่าตี” พร้อมกับเสียงนำสวด บทสวดของชาวมุสลิม/ ผู้ชุมนุมเดินถอยหลัง	ตำรวจปราบจลาจล มีการกระทบ กระทั่งกับผู้ชุมนุมกลุ่มหนึ่งก่อน และลุกลามเป็นกลุ่มใหญ่ขึ้น โดยตำรวจยังคงเคลื่อนกำลังเข้า ไปหากกลุ่มผู้ชุมนุมอย่างต่อเนื่อง	
๓๗.	๒๑:๔๖:๓๕ - ๒๑:๔๗:๒๐	มีเสียงประกาศ “..อย่าครับ พี่ น้อง อย่าได้ตอบ/เรามากันอยู่ หนึ่งๆ/ผู้ชุมนุมเดินถอยหลัง ไม่ อาจตัดทานได้/เสียงสวด บทสวดของชาวมุสลิม/ ผู้ชุมนุมเดินถอยหลัง	ตำรวจปราบจลาจล ยังคงเดิน หน้าเข้าไปหากกลุ่มผู้ชุมนุมอย่าง ต่อเนื่อง ผู้ที่อยู่ด้านหลังเสริม กำลังอีก มีเสียงเป่านกหวีดยาว	(ต่อจากนี้ - ตำรวจฯ หมายถึง ตำรวจปราบ จลาจล)
๓๘.	๒๑:๔๗:๒๑ - ๒๑:๔๗:๔๕	มีเสียงประกาศ “..พี่น้อง ห้าม ตีครับพี่น้อง นั่งครับ พี่น้อง นั่งลง”/ผู้ชุมนุมเดินถอยหลัง ไม่อาจตัดทานกำลังของตำรวจ ได้	แนวรุกแถวหน้าของตำรวจฯ บุก นำเข้าไปหากกลุ่มผู้ชุมนุม มีการใช้ กระบองกวัดแกว่งไปข้างหน้า มีผู้ ชุมนุมปีนหนีขึ้นที่สูง และหลบ จากกระบอง	แนวแรก ของ ตำรวจ ถึงแถว หน้าของรถขยาย เสียง
๓๙.	๒๑:๔๗:๔๖ - ๒๑:๔๘:๓๐	มีเสียงประกาศ “...เราจะขอกิน ข้าวกัน/พี่น้อง อย่าตีเด็ดขาด ครับพี่น้อง/อย่าทุบ ครับพี่น้อง อย่าทุบ หนึ่ง ๆ ครับพี่น้อง/พี่ น้อง หนึ่งๆ ครับ พี่น้อง” แต่ยังมี การดิ่งตันกันในแนวปะทะ “พี่ น้อง เดินเข้ามาๆ ครับ พี่น้อง”	- นายตำรวจ (อย่างน้อย ๒ คน) ยื่นสิ่งเกตการณ์อยู่ด้านหลัง แนวที่มีการปะทะกัน - ภาพกวาดไปแนวปะทะ มีการ ชุลมุนอย่างต่อเนื่อง	- ภาพกวาดไป ด้านหลังของแนว ตำรวจปราบจลาจล - มีเสียงผู้ชาย “ปะทะกันแล้ว”

ลำดับ ที่	เวลาใน ภาพ	ภาพการกระทำของผู้ชุมนุม	ภาพการกระทำของ เจ้าหน้าที่ตำรวจ	หมายเหตุ
๔๐.	๒๑:๔๘:๓๑ - ๒๑:๔๘:๓๙	มีเสียงประกาศ “...พี่น้อง นิ่งๆ ครับๆ พี่น้อง” แต่ยังคงมีการตั้งต้น กันในแนวปะทะ	- นายตำรวจ (อย่างน้อย ๒ คน) ยืนสังเกตการณ์อยู่ด้านหลัง แนวที่มีการปะทะกัน - ภาพกวาดไปแนวปะทะ มีการ ชุลมุนอย่างต่อเนื่อง	- ภาพกวาดไป มาระหว่างด้าน หลังของแนว ปะทะกับแนว ตำรวจปราบ จลาจล
๔๑.	๒๑:๔๘:๕๒ - ๒๑:๔๙:๒๓	มีเสียงประกาศ “...อย่าตีครับ พี่ น้อง ๆ ๆ ๆ” แต่ยังคงมีการตั้งต้น กันในแนวปะทะ/ผู้อยู่บนรถโบก คันธงไปมา	ตำรวจฯ ที่อยู่ด้านหลังใช้มือดัน หนุนตำรวจที่อยู่ด้านหน้า (หลัง หมวกนิรภัยสีดำของตำรวจปราบ จลาจล มีอักษร ปน. น่าจะหมายถึง ถึง ปัตตานี)	- มีเสียงผู้ชาย “เขาไม่ยอมกัน” - ช่างภาพเดินฝ่า ระหว่างแนว ตำรวจเข้าไป - มีเสียง “ตำรวจ ตีรถ ๆ ๆ” “เราเข้า สายสด”
๔๒.	๒๑:๔๙:๔๙ - ๒๑:๕๐:๒๐	ยังคงมีการปะทะกันต่อเนื่อง/ ผู้อยู่บนรถโบกมือ/มีเสียง ประกาศ “...ถอยครับ พี่น้อง ถอย ๆ ๆ ๆ”	ตำรวจ ฯ ที่อยู่ใกล้รถขยายเสียง พยายามปีนขึ้นไปด้านหน้าของ แก๊งรถบรรทุก แต่ขึ้นไม่ได้	
๔๓.	๒๑:๕๐:๒๑ - ๒๑:๕๐:๔๕	ยังคงมีการปะทะกันต่อเนื่อง/ ชายที่อยู่บนรถสองคนใช้ ธงป้องกันตัว ฟาดไปยังตำรวจ ฯ/มีเสียงประกาศ “.. พี่น้อง เจ้า หน้าที่ตำรวจอย่าตีพี่น้อง ประชาชน ๆ กำลังจะกินข้าวอยู่/ นายหัวเอ๊ยๆ”/ภาพผู้หญิงอยู่ใน แก๊งรถบรรทุก	ตำรวจ ฯ ที่อยู่ใกล้รถขยายเสียง ปีนขึ้นไปด้านหน้าของแก๊งรถ บรรทุก ๒ คน กำลังใช้กระบอง กวัดแกว่งไปยังผู้ชายที่อยู่บนรถ คนหนึ่งตกลงไป เหลืออีกหนึ่ง คน/มีตำรวจหนึ่งนายโบกมือ ลักษณะเรียกกำลังตำรวจ ฯ	

ลำดับ ที่	เวลาใน ภาพ	ภาพการกระทำของผู้ชุมนุม	ภาพการกระทำของ เจ้าหน้าที่ตำรวจ	หมายเหตุ
๔๔.	๒๑:๕๐:๔๖ - ๒๑:๕๒:๐๐	ยังคงมีการปะทะกันต่อเนื่อง/ ชายที่อยู่บนรถสองคน ใช้ ธงป้องกันตัว ฟาดไปยัง ตำรวจฯ/มีเสียงประกาศ “...นายหัวเอี้ยๆ” /ผู้หญิงที่นั่ง อยู่ในแก๊งรถขยายเสียง พยายาม ออกมาแสดงตัวและตะโกน แต่ฟังถ้อยคำไม่ชัดเจน/มีเสียง ประกาศ “...พี่น้อง ๆ ๆ เอี้ยๆ”/ ภาพการปะทะกันระหว่าง ผู้ชุมนุมกับตำรวจฯ ด้านข้างรถ บรรทุก/มีเสียงประกาศ “...พี่ น้องเอี้ยๆ นั่งลงๆ พี่น้องอย่า ตีกันๆ พี่น้องหยุดก่อน อย่า ตีกัน”/ภาพผู้ชุมนุมปะทะกับ ตำรวจ ฯ	- ตำรวจ ฯ คนเดิมยังคงพยายาม ปีนขึ้นไปด้านหน้าของแก๊งรถ บรรทุก เปลี่ยนจากกระบองเป็น วัสดุที่ยาวขึ้นและใช้กระทืบไปยัง ผู้ชายที่อยู่บนรถ - มีนายตำรวจ อยู่ในเหตุการณ์ ด้านหลังตำรวจ ฯ	
๔๕.	๒๑:๕๒:๐๑ - ๒๑:๕๔:๐๐	เสียงประกาศ “..พี่น้องเอี้ย ๆ นั่งลงๆ พี่น้องอย่าตีกันๆ พี่ น้องหยุดก่อน อย่าตีกัน” ดัง เป็นระยะๆ/ภาพผู้หญิงในแก๊ง รถบรรทุก ยื่นหน้าออก มาที่ หน้าต่างรถบรรทุก ใช้มือจับ ขอบหน้าต่างรถ และเมื่อ ตำรวจฯ ๒ คน พยายามปีนที่ ด้านหน้ารถ หญิงดังกล่าว พยายามตะโกน “เราจะมายื่น หนังสือ”และใช้มือซ้ายจับแขน ตำรวจ ฯ ไม่ให้ตีผู้อยู่บนรถ/	- ตำรวจ ฯ ๒ คน ที่อยู่ใกล้รถ ขยายเสียง ปีนขึ้นไปด้านหน้าของ แก๊งรถบรรทุก กำลังใช้กระบอง กวัดแกว่ง ไปยังผู้ชายที่อยู่บนรถ - ตำรวจฯ คนที่ผู้หญิงจับแขน ใช้ กระบองตีผู้อยู่บนรถ แต่เสียหลัก ตกลงไปข้างล่าง แต่ยังมีตำรวจ ฯ คนอื่นปีนขึ้นมาอีก ๑ คน ไม่นาน นักก็ลงจากรถ - แนวหลังของตำรวจ ฯ มีภาพ ผู้ชาย(เสื้อคลุมสีเขียวเข้ม) และนายตำรวจ เดินมาอยู่ใน	

ลำดับ ที่	เวลาใน ภาพ	ภาพการกระทำของผู้ชุมนุม	ภาพการกระทำของ เจ้าหน้าที่ตำรวจ	หมายเหตุ
		มีเสียงประกาศ "...พี่น้องใจ เย็นๆ พี่น้อง นั่งลงๆ เกะกัน ไว้ๆ"/เสียงแตรรถดังระงม/ ผู้ชุมนุมและตำรวจยังคงตั้งต้น ใช้กำลังต่อกัน แต่ผู้ชุมนุมเบา บางลง	เหตุการณ์ และได้พูดคุยใช้มือ ล้มผ้าด้านหลังของผู้หญิง คนหนึ่ง	ช่างภาพ เดินลุย เข้าถ่ายทำบริเวณ แนวหน้าของ ตำรวจ ฯ
๔๖.	๒๑:๕๔:๐๕ - ๒๑:๕๔:๕๐	ภาพผู้หญิงในแก๊งรถบรรทุก ยืน หน้า ออกมาที่หน้าต่างรถ บรรทุก ใช้มือขวาโหมกและส่าย หน้าไป มาฯ/มีเสียงประกาศ "...พี่น้อง อย่าตีเจ้าหน้าที่ ตำรวจ/ภาพผู้หญิงในแก๊งรถ บรรทุก มีผู้ชายรูปร่างท้วมนั่ง อยู่ที่บริเวณคนขับ และชายตั้ง กล่าวพยายามใช้มือโหมกไปมา โดยผู้หญิงใช้เสียงตะโกน ฟังความไม่ได้	- ตำรวจ ฯ ที่อยู่ใกล้รถขยายเสียง ปีนขึ้นไปด้านหน้าของแก๊งรถ บรรทุก กำลังใช้กระบองกวัด แกว่ง ไปยังผู้ชายที่อยู่บนรถ และ กลับลงมา - ตำรวจ ฯ ที่อยู่ใกล้รถขยายเสียง ระดมกำลังใช้กระบองฟาด ตี ไป ยังบริเวณกระจกหน้ารถบรรทุก	
๔๗.	๒๑:๕๔:๕๓ - ๒๑:๕๖:๐๐	ภาพผู้หญิงในแก๊งรถบรรทุก ใช้เสียงตะโกน ฟังความไม่ได้	ตำรวจฯ ยังคงกับผู้ชุมนุม/มีนาย ตำรวจ (สวมหมวกหนึบ ซีมือสั่ง) จับใจความไม่ได้/ภาพตำรวจฯ ระดมกำลังอย่างต่อเนื่อง	

ลำดับ ที่	เวลาใน ภาพ	ภาพการกระทำของผู้ชุมนุม	ภาพการกระทำของ เจ้าหน้าที่ตำรวจ	หมายเหตุ
๔๘.	๒๑:๕๖:๐๑ - ๒๑:๕๗:๐๐	ภาพผู้หญิงในแก๊งรถบรรทุก ใช้เสียงตะโกน ฟังความไม่ได้/ ภาพที่ช่องทางต่างรถบรรทุก ผู้หญิงหลุดจากกรอบหน้าต่าง ตกลงไปด้านล่าง (ไม่เห็นภาพ เพราะตำรวจ ยืนบัง)/ผู้ชายที่ นั่งตรงบริเวณคนขับตะโกน บอกตำรวจฯ ที่เข้าไปประชิด ประตูรถบรรทุก แต่จับใจความ ไม่ได้/ตำรวจฯ เพิ่มกำลัง ระดม เข้าไปประชิดประตูรถบรรทุก/ ตำรวจฯ เปิดทางให้ชายดังกล่าว เปิดประตูรถออกมา ตกลงไป ด้านล่าง (ไม่เห็นภาพ เพราะ ตำรวจฯ ยืนบัง)	- ตำรวจฯ ยังคงระดม ดึงดัน ปะทะกับผู้ชุมนุม ระดมผลัก ดันต่อเนื่อง - ตำรวจฯ ที่อยู่ใกล้รถขยายเสียง กำลังใช้กระบองฟาด ตี ไปยัง กระจกหน้ารถ จนแตกละเอียด - ชายที่ใส่เสื้อคลุมสีเข้ม เสื้อยืด คอโบลี ลายขวาง(เส้นเล็ก) ยืนอยู่ ใกล้ประตูรถบรรทุก - ตำรวจฯ จุดกระชากชายรูปร่าง ท้วม โดยมีชายที่ใส่เสื้อคลุม สีเข้มฯ เดินตามไป	- ช่างภาพ เดินลุย เข้าถ่ายทำ บริเวณ แนวหน้าของ ตำรวจฯ - เสียงทุบกระจก แตก
๔๙.	๒๑:๕๗:๐๑ - ๒๑:๕๘:๐๐	-	ภาพท่ามกลางการเดินของ ตำรวจฯ/มีเสียง “อัมไป ะ”	- ภาพถ่ายทำใน ลักษณะอยู่ในกลุ่ม ผู้ที่กระทบกระทั่ง ส่ายไปส่ายมา - บางช่วงไม่ได้ บันทึกภาพ

ลำดับ ที่	เวลาใน ภาพ	ภาพการกระทำของผู้ชุมนุม	ภาพการกระทำของ เจ้าหน้าที่ตำรวจ	หมายเหตุ
๕๐.	๒๑:๕๘:๑๓ - ๒๒:๐๐:๐๐	- ภาพผู้ชุมนุม ชาย - หญิง กำลังโต้ตอบกับตำรวจ ฯ - ภาพผู้ชุมนุมกำลังชุลมุนกับ ตำรวจ ฯ	- ภาพการเสริมกำลังของตำรวจ (ลักษณะแต่งกายชุดเครื่องแบบ ฝึก - ชุดสีเขียว) - มีเสียง “ดันเข้าไป ดันเข้าไป ฯ” แนวปะทะเลยด้านหลังรถบรรทุก ไปแล้ว - ภาพชายใส่แว่นตา สวมเสื้อคลุม สีอ่อน เดินมาข้างรถบรรทุก เดินเข้ามาพร้อมผู้ชายสวมเสื้อเชิ้ต สีเข้ม	ภาพส่ายไปมา ระหว่งแนว ด้านขวา และแนว ปะทะของตำรวจฯ และผู้ชุมนุม
๕๑.	๒๒:๐๐:๐๑ - ๒๒:๐๔:๐๐	- ผู้ชุมนุมอยู่ในความสงบ - ไม่มีผู้ชุมนุมอยู่ในถนน/ภาพ บางส่วนผู้ชุมนุมอยู่บริเวณ ทางเท้า - ภาพรถยนต์กระบะที่มาร่วม การชุมนุม กระฉกแตกกร้าว	- ตำรวจฯ ตั้งแนวหน้ากระดาน รอบแนวถนนเกาะกลางที่มีต้นไม้ ประดับ บางส่วนยังคงโต้เถียงกับ ผู้ชุมนุม - ตำรวจฯ เก็บรวบรวมสิ่งของ ที่เกิดขวางของ ผู้ชุมนุมใส่รถ บรรทุก/ตำรวจฯ เดินลาดตระเวน รอบบริเวณชุมนุม - มีนายตำรวจ ๒ คนเข้ามาในภาพ - มีการเรียกระดมกำลังตำรวจฯ ที่ มีปฏิบัติการกิจ ให้ปฏิบัติหน้าที่	- ในเวลาที่ปรากฏ บางช่วงไม่มีการ บันทึกภาพไว้ - ในตอนท้ายของ การบันทึกภาพ เป็นการบันทึก ภาพระหว่างเดิน เป็นภาพพื้นถนน และมีเสียงพูดคุย เป็นระยะ
๕๒.	๒๒:๐๔:๐๑ - ๒๒:๐๕:๐๐		- ตำรวจฯ เดินควบคุมตัวผู้ชาย สวมเสื้อสีอ่อน เดินผ่าน - ตำรวจฯ ควบคุมตัวผู้ชายสวม เสื้อยืดสีแดงภายใน สวมเสื้อกั๊ก อ่อนภายนอก โดยใส่กุญแจมือ ไปหลัง	

ลำดับ ที่	เวลาใน ภาพ	ภาพการกระทำของผู้ชุมนุม	ภาพการกระทำของ เจ้าหน้าที่ตำรวจ	หมายเหตุ
๕๓.	๒๒:๐๕:๐๑ - ๒๒:๐๖:๔๕	- ผู้ชุมนุมส่วนหนึ่ง กลับมาที่ รถ และถูกกำลังตำรวจฯ กรูเข้าไป สลายการชุมนุม/มีเสียง ผู้ชายตะโกน “ให้กลับบ้านไป/ เดินไป ไม่ต้องมา” พร้อมมี เสียงทุบตี	- ตำรวจฯ ควบคุมตัวผู้ชายคน ดังกล่าว เดินไปในหมู่ตำรวจฯ - ภาพการเสริมกำลังของตำรวจฯ ถือโล่พลาสติก ตั้งแถวพร้อม ปฏิบัติหน้าที่ และวิ่งผ่านป้าย ต้อนรับ ครม.	- ในเวลาที่ปรากฏ บางช่วงไม่มีการ บันทึกภาพไว้ - มีเสียงผู้หญิง พูดถึงการใช้กำลัง สลายการชุมนุม
๕๔.	๒๒:๐๖:๔๖ - ๒๒:๐๘:๔๕	- ผู้ชุมนุมส่วนหนึ่ง กลับมาที่ รถ และถูกกำลังตำรวจ ฯ กรู เข้าไปสลายการชุมนุม/มีเสียง ผู้ชายตะโกน “ให้กลับบ้านไป/ เดินไป ไม่ต้องมา” พร้อมมี เสียงทุบตี - มีชายสองคนเดินนำหน้า และตำรวจ ฯ เดินตามมา	- นายตำรวจ ที่สวมหมวกหนีบ เดินนำกองกำลังตำรวจ ฯ - ภาพการปฏิบัติหน้าที่ของ ตำรวจฯ กรูไปยังกลุ่มผู้ชุมนุม - ภาพการปฏิบัติหน้าที่ของ ตำรวจฯ กรูไปยังกลุ่มผู้ชุมนุม	
๕๕.	๒๒:๐๘:๔๖ - ๒๒:๑๗:๓๒	- มีภาพชาวมุสลิมเดินอยู่ ประปรายตามแนวอาคาร พาณิชย์ริมถนน พร้อมเสียง นกหวีดเป่าเป็นระยะ - ภาพบริเวณรถยนต์กระบะสี อ่อนสองคัน คันที่สองมี สัมภาระอยู่ในกระบะด้านหลัง - ภาพบริเวณรถยนต์กระบะสี แดง, สีเข้ม อีกสอง สามคัน	- ภาพการเดินกลับของตำรวจฯ ที่ สวมหมวกนิรภัย ถือโล่ พร้อม กระบอง และมีเสียงเป่านกหวีด เป็นระยะ - ภาพตำรวจฯ ปฏิบัติหน้าที่ บริเวณรถยนต์กระบะสองคันริม ถนน มีเสียงเป่านกหวีดเป็นระยะ ตอนท้ายเป็นการยื่นชุมนุมของ ตำรวจฯ	- ในเวลาที่ปรากฏ บางช่วงไม่มีการ บันทึกภาพไว้ - ในเวลาที่ปรากฏ บางช่วงไม่มีการ บันทึกภาพไว้ - มีเสียงโทรศัพท์ เข้ามา และผู้ บันทึกภาพพูด ขณะเดิน “ดีชาว บ้าน โล่เหมือน หมุ เหมือนหมาฯ” เวลาที่ปรากฏ มี การข้าม กระโดด ต่างๆ ที่มีเสียง สนทนาต่อเนื่อง

ลำดับ ที่	เวลาใน ภาพ	ภาพการกระทำของผู้ชุมนุม	ภาพการกระทำของ เจ้าหน้าที่ตำรวจ	หมายเหตุ
๕๖.	๒๒:๑๘:๓๓ - ๒๒:๒๑:๐๙	-	- ภาพตำรวจยังยืนเกาะกลุ่ม เป็น จำนวนมาก, มีการเรียกระดม กำลัง บริเวณหน้าป้ายคำพูด นายกรัฐมนตรีนั่งตำรวจกำลังเก็บ สิ่งของโยนขึ้นรถบรรทุก - ภาพการแยกย้ายกำลังของ ตำรวจ ฯ	ภาพป้ายยินดี ต้อนรับการ ประชุม ครม. ๒ ประเทศ และ บรรยากาศทั่วไป ของบริเวณที่ เหตุการณ์เพิ่ง ผ่านไป
๕๗.	๒๒:๒๑:๔๖ - ๒๒:๒๓:๒๖	-	- ภาพรถบรรทุกผู้ต้องขังที่ถูก ควบคุมของ สภ.อ.หาดใหญ่ มีนายตำรวจสวมหมวกเบร์เลย์สี ดำ อยู่ในเหตุการณ์เดินเข้ามา และรถแล่นออกไปจอดเคียงข้าง รถบรรทุกของผู้ชุมนุม/ภาพใกล้ บนรถบรรทุกผู้ต้องขัง เห็นผู้ถูก ควบคุม	
๕๗.	๒๒:๒๑:๔๖ - ๒๒:๒๓:๒๖	-	- ภาพรถบรรทุกผู้ต้องขังที่ถูก ควบคุมของ สภ.อ.หาดใหญ่ มีนายตำรวจสวมหมวกเบร์เลย์สี ดำ อยู่ในเหตุการณ์เดินเข้ามา และรถแล่นออกไปจอดเคียงข้าง รถบรรทุกของผู้ชุมนุม/ภาพใกล้ บนรถบรรทุกผู้ต้องขัง เห็นผู้ถูก ควบคุม	
๕๘.	๒๒:๒๓:๔๕ - ๒๒:๒๕:๐๐	-	- พลตำรวจเอกสันต์ ศรีตานนท์ ให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน ระบุว่า จัดการตามกฎหมาย ตำรวจดูแล อย่างใกล้ชิดแล้ว	

หมายเหตุ เวลาที่ปรากฏในภาพ เป็นเวลาที่ตั้งในกล้องวิดิทัศน์ ซึ่งต้องเวลาเร็วกว่าเวลาในประเทศไทยประมาณ ๑ ชั่วโมง

สรุปรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณี ความรุนแรงอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย ที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ตามที่ได้มีเหตุการณ์ความรุนแรงสืบเนื่องจากการปะทะกันระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับกลุ่มผู้ชุมนุมคัดค้านโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๕ ระหว่างที่มีการเตรียมการประชุมคณะรัฐมนตรีสัญจรระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลมาเลเซีย ณ โรงแรมเจบี อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา นั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ จึงได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อศึกษาและตรวจสอบกรณีเหตุการณ์รุนแรงอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซียขึ้น คณะอนุกรรมการได้พิจารณาศึกษาและตรวจสอบ พร้อมได้ข้อยุติ และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีมติให้ความเห็นชอบในรายงานผลการตรวจสอบแล้ว จึงขอแถลงมาให้ทราบโดยทั่วกัน ดังนี้

ความเป็นมา

รัฐบาลชุดก่อนได้อนุมัติให้ดำเนินโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซียไปโดยมิได้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม และมีได้มีการจัดกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตลอดจนเปิดโอกาสให้ประชาชนและ

ชุมชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในสองกระบวนการดังกล่าว ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ในการนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงได้ทำการศึกษากรณีเรื่องนี้อย่างรอบด้าน พร้อมทั้งเสนอให้รัฐบาลพิจารณาทบทวนและสั่งการแก้ไขคลี่คลายปัญหาเกี่ยวกับโครงการดังกล่าวถึงสองครั้ง แต่ก็มีได้รับการพิจารณาและชี้แจงถึงเหตุผลในการดำเนินโครงการดังกล่าวต่อไปแต่อย่างใด ดังนั้นเมื่อรัฐบาลได้มีการจัดประชุมคณะรัฐมนตรีสัญจรดังกล่าว กลุ่มผู้คัดค้านโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย ซึ่งได้รวมตัวชุมนุมอย่างต่อเนื่องตลอดมา ณ บริเวณลานหอยเสียบ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา จึงได้รวมตัวกันเพื่อมายื่นหนังสือต่อนายกรัฐมนตรี ขอให้ทบทวนโครงการนี้อีกครั้ง ณ บริเวณโรงแรมเจบี อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ในการเดินทางเข้าพบนายกรัฐมนตรีครั้งนี้ ได้มีการประสานงานระหว่างรัฐบาลกับผู้ชุมนุมคัดค้านโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซียดังเช่นที่เคยปฏิบัติกันมาเมื่อครั้งที่รัฐบาลลงไปฟังข้อเท็จจริงจากผู้ชุมนุมคัดค้านดังกล่าว ณ บริเวณลานหอยเสียบ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ก็โดยการประสานงานของนายวัชรพันธุ์ จันทรวงศ์ ในฐานะกรรมการอำนวยการประสานงานและติดตามผลการปฏิบัติราชการ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ในการประสานงานครั้งนี้ก็เช่นเดียวกัน นายวัชรพันธุ์ จันทรวงศ์ ก็ได้ทำหน้าที่ประสานงานอีกครั้งหนึ่งดังเช่นที่เคยปฏิบัติมา หากแต่กลับไม่ได้รับการยอมรับจากรัฐบาล เนื่องจากมิได้มีการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ เป็นเหตุให้ประเด็นการเจรจาเรื่องสถานที่ชุมนุมระหว่างผู้ชุมนุมที่ต้องการไปชุมนุมบริเวณสวนหย่อมริมคลองห่างจากโรงแรมเจบีประมาณ ๑๕๐ เมตร กับฝ่ายรัฐบาลที่ต้องการให้ผู้ชุมนุมบริเวณธนาคารกรุงไทย จำกัด สาขาถนนเพชรเกษม จึงไม่อาจเป็นที่ตกลงกันแน่ชัด

ในขณะเดียวกัน ก็ไม่ปรากฏว่า ได้มีการมอบหมายจากรัฐบาลให้บุคคลผู้อื่นใดเข้ามารับผิดชอบประสานงานตามที่ฝ่ายชุมนุมคาดหวัง สถานการณ์ที่เริ่มต้นจากการชุมนุมเรียกร้องโดยสันติ จึงกลายเป็นการเผชิญหน้าโดยไม่จำเป็น

สรุปข้อเท็จจริงก่อน ขณะเกิด และหลังความรุนแรง

ในระหว่างการเดินทางของผู้ชุมนุมฯ จากบริเวณลานกีฬาโคกลัก อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา มายังอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ตั้งด่านสกัดขบวนรถยนต์ของผู้ชุมนุมฯ ที่อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา ทำให้ขบวนผู้ชุมนุมต้องหยุดอยู่ประมาณ ๒ ชั่วโมง แต่ก็ตกลงกันได้ในที่สุด และให้เจ้าหน้าที่ตำรวจนำขบวนรถยนต์ผู้ชุมนุมเดินทางมายังอำเภอหาดใหญ่ เมื่อเวลาประมาณ ๒๐.๐๐ น. โดยมีได้นำไปยังเส้นทางเดิมที่ตกลงกันได้ไว้ระหว่างผู้ชุมนุมกับนายวัชรพันธุ์ จันทรขจร แต่ได้นำมาจนถึงบริเวณใกล้แยกวงเวียนน้ำพุ ซึ่งรถตำรวจนำขบวนได้หลบไป ส่วนผู้ชุมนุมต้องหยุดอยู่บนถนนจุดบุญสูงอนุสรณ์ (ใกล้วงเวียนน้ำพุ) โดยไม่สามารถเคลื่อนขบวนต่อไปได้เพราะมีแนวรั้วเหล็กและเจ้าหน้าที่ตำรวจอยู่เป็นจำนวนมากหลังแผงรั้วเหล็กดังกล่าว ขบวนผู้ชุมนุมจึงหยุดพักรับประทานอาหาร และผู้ชุมนุมที่เป็นชาวมุสลิมได้ทำละหมาด ทั้งนี้เพื่อรอฟังผลการเจรจา ระหว่างนายวัชรพันธุ์ จันทรขจร กับฝ่ายรัฐบาลในกรณีของสถานที่ชุมนุม ในระหว่างที่รอฟังผลการเจรจาอยู่นั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ตั้งขบวนบริเวณหน้าแผงเหล็กกั้น แล้วให้สัญญาณให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าสลายการชุมนุม โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ใช้โล่และกระบองเป็นเครื่องมือในการสลายการชุมนุมดังกล่าว ทำให้มีผู้บาดเจ็บ ทั้งฝ่ายเจ้าหน้าที่ตำรวจและประชาชนที่เข้าร่วมชุมนุม เจ้าหน้าที่ตำรวจได้จับกุมผู้ปฏิบัติงานขององค์กรพัฒนาเอกชนไปจำนวน ๑๒ คน โดยนำไปคุมขังไว้มิให้พบทนายความ และปรึกษา พร้อมร่วมฟังการสอบสวน อีกทั้งมิได้แจ้งสถานที่คุมขังให้ญาติทราบ และไม่ยอมให้ญาติเยี่ยมแต่อย่างใด ในภายหลังเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงได้แจ้งข้อหาและฟ้อง

เป็นคดีอาญาหลายข้อหากับผู้ถูกจับกุมทั้ง ๑๒ คน โดยอ้างว่าร่วมกับพวกรวม ๓๕ คน ต่อศาลจังหวัดสงขลา

ดังนั้นจากข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้น คณะอนุกรรมการฯ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงมีความเห็น ดังนี้

ก. การที่รัฐบาลไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน จากโครงการที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๖, มาตรา ๕๖, มาตรา ๕๘, มาตรา ๕๙, มาตรา ๖๐, มาตรา ๗๖ และมาตรา ๗๙

ข. การที่รัฐบาลใช้กำลังเข้าสลายการชุมนุม ในขณะที่ผู้ชุมนุมใช้สิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ โดยปราศจากหลักฐานและเหตุผลรองรับว่าผู้ชุมนุมได้ใช้หรือจะใช้กำลังบุกฝ่าแนวกันของตำรวจแต่อย่างใดนั้น เป็นการใช้กำลังเข้าสลายการชุมนุมเกินกว่าความจำเป็น จึงเป็นเหตุทำให้ผู้ชุมนุมได้รับบาดเจ็บ ทรัพย์สินเสียหาย อันเป็นการกระทำที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๑, มาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๘

ค. กรณีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ได้แจ้งข้อกล่าวหาและรายละเอียดแห่งการจับห้ามผู้ถูกจับกุมมิให้พบและปรึกษาทนายความ รวมทั้งไม่ได้แจ้งให้ญาติผู้ต้องหาทราบในโอกาสแรก และมีให้ญาติเยี่ยมผู้ต้องหา และไม่อนุญาตให้ทนายความร่วมฟังการสอบปากคำผู้ต้องหานั้น ย่อมเป็นการละเมิดสิทธิของผู้ถูกจับกุมหรือผู้ต้องหา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๗, มาตรา ๒๓๙ และมาตรา ๒๔๑

มาตรการแก้ไขปัญหา

๑. เพื่อเป็นการคลี่คลายความเสียหายเฉพาะหน้าให้แก่ผู้ชุมนุม อันเป็นผลจากการละเมิดสิทธิของกลุ่มผู้ชุมนุมตามรัฐธรรมนูญ ขอให้เยียวยาความเสียหาย โดยการชดเชยค่าเสียหาย ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และทรัพย์สิน ตลอดจนยุติการดำเนินคดีต่อผู้ชุมนุม ภายใน ๓๐ วัน

๒. เพื่อเป็นการป้องปรามมิให้เกิดเหตุการณ์อันก่อให้เกิดความรุนแรงและล่วงละเมิดสิทธิ และเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ เจกเช่นกรณีนี้ขึ้นอีกในอนาคต คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ขอเรียกร้องต่อรัฐบาลอีกครั้งหนึ่ง ให้รัฐบาลตั้งคณะกรรมการที่เป็นอิสระ เพื่อสอบสวนข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นทั้งหมด เพื่อประกอบเป็นแนวทางที่พึงปฏิบัติโดยชอบต่อประชาชนผู้ใช้สิทธิชุมนุมตามรัฐธรรมนูญ และในการนี้ ขอขอให้ได้มีการกำหนดบทบาทความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ตั้งแต่ระดับนโยบาย ระดับสั่งการ และระดับปฏิบัติการ ในการสอบสวนข้อเท็จจริงที่ว่านี้ อนึ่งในการสอบสวนหากปรากฏผู้กระทำผิด ก็ขอที่จะมีการแสดงความรับผิดชอบ และลงโทษตามควรแก่กรณี

ในการทำหน้าที่ตรวจสอบกรณีเหตุการณ์รุนแรงดังกล่าวนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีความตระหนักเป็นอย่างดี ในความสำคัญของภาระหน้าที่ความรับผิดชอบในการบริหารประเทศและดูแลความเรียบร้อยภายในบ้านเมืองของรัฐบาล รวมทั้งเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายทุกระดับ แต่ในขณะเดียวกัน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติก็ปรารถนาที่จะได้เห็นการปฏิบัติของรัฐบาลและ เจ้าหน้าที่รัฐต่อประชาชนคนไทยเป็นไปอย่างถูกต้อง ชอบธรรม สอดคล้องกับหลักนิติธรรมและเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญของประเทศ เพื่อความสมัคสมานเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของชนในชาติสืบไป

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๖

Summary report on the investigation of human rights violation: The case of violence related to the Thai-Malaysian Gas Pipeline Project

.....

On 20 December 2002, a day before the Thai-Malaysian joint cabinet meeting was held at the JB Hotel in Had-Yai District, Songkhla Province, the violent incident arose from the protest against the Thai-Malaysian Gas Pipeline Project and affected the rights and freedoms guaranteed by the Constitution. The National Human Rights Commission of Thailand (NHRC); therefore, appointed a Sub-Committee to study and investigate the case. The Sub-Committee now concluded its report which was approved by the NHRC. The summary of the report is as follows:

Background

The previous government approved the implementation of the Thai-Malaysian Gas Pipeline Project without the meaningful people's participation in the Environmental Impact Assessment (EIA) and public hearings as stipulated by the Constitution B.E. 2540 (1997). In this light, the NHRC conducted the impacts of the project in all aspects, then gave recommendations to the government twice. The NHRC recommended that the project should be reviewed to solve related problems in

accordance with the Constitution, but the government has not given any response or explanation. The protesters, who had assembled long before at Lan-Hoi-Sieb in Jana District, Songkhla Province; therefore, requested to submit a petitioning letter again to the Prime Minister at the JB Hotel.

The co-ordination with the protesters who travelled from Jana to meet the Prime Minister was made by Mr. Watcharapun Chankajorn in his capacity as member of the Prime Minister Secretariat's Coordinating and Monitoring Committee. He previously acted as the mediator between the government and the protesters. However, his role was not recognised by the government this time since he was not officially appointed. Subsequently, it was not clearly agreed on the area where the assembly should take place. While the protesters wanted to use a public space, which is 150 metres from the hotel, the authorities demanded that they should stay near the Krung Thai Bank, which was further away. Hence, in the absence of anybody to officially act as a go-between, the originally peaceful demonstration turned into unnecessary confrontation.

Summary of the fact-finding before, during and after the violent incident

On their way from Jana to Had Yai, the protesters were stopped by the police officers at Na-Mom District, Songkhla Province. They had to remain on the spot for 2 hours before a deal was settled. The police officers eventually agreed to accompany the protesters to Had Yai at 20.00 hrs. but not along the route as agreed between the protesters and Mr. Chankajorn. Instead, the protestors were left on Jutiboon-Soong Memorial Road, finding themselves face to face with a line-up of police officers behind the barricades. The protesters then stopped, had their meal and practiced their Muslim ritual of Lamad, while awaiting for the

result of negotiation between Mr. Chankajorn and the government representatives concerning the appropriate place of assembly. During the time, another police batch was deployed in front of the barricades and given signal to disperse the assembly. The officers used their shields and batons in the dispersal, resulting in injuries of both sides. In the clash, the police officers arrested and detained 12 NGOs members, who were denied to meet, consult and have their lawyers attend interrogations according to law. The police officers did not either inform their relatives of the detention place, or allow the visit. Later on, the police charged these 12 people with several criminal offences, and brought the lawsuit against them at the Judicial Court of Songkhla Province.

Considering details of the incident, the Sub-Committee concluded its opinions with the NHRC's approval as follows:

1. The government's denial of people's opportunity to participate in the process of decision-making concerning management, maintenance and sustainable exploitation related to the project with effects on natural resources and environment does not comply with Section 46, 56, 58, 59, 60, 76 and 79 of the Constitution.

2. The government's use of force to disperse the peaceful and unarmed assembly causing injuries and property damages, while failing to provide reasonable evidence to prove the protesters' attempt to force their way through barricades, is considered disproportionate, exceeding to the minimum extent necessary and unjust. Such act contradicts Section 31, 44 and 48 of the Constitution.

3. The police officers' failure to notify the arrested persons of the charge and details of the arrest, the denial of their rights to meet and

consult their lawyers, the failure to inform relatives of the arrested persons at the earliest convenience including the denial of their visit, and the denial of their lawyers to attend the interrogations constitute the violation of the rights of the arrested and accused persons as stipulated under Section 237, 239, and 241 of the Constitution.

Recommendations

1. As an immediate remedial measure for the inflicted protesters whose rights were violated, the government should, within 30 days, give compensation for their injury to body, mind and damaged property and cease any legal action against them.

2. As a measure to prevent the recurrence of the incident which violates the rights and freedoms guaranteed in the Constitution, the NHRC appeals to the government once again to appoint an independent committee to investigate the whole incident, to adopt the basic rules and practices with due respect for people's right to peaceful assembly under the Constitution, to clearly identify the role of officers at policy, commanding and operating levels, and to take due sanction against the responsible officers, if any.

In conducting investigation of the incident, the NHRC well recognises the important role and responsibility of the government, as well as officers at all levels, to keep law and order. Nevertheless, the NHRC earnestly wishes that their performance and treatment to the people be righteous, legitimate, in compliance with the rule of law and the spirit of the Constitution as to preserve the national unity.

National Human Rights Commission of Thailand

11 June B.E. 2546 (2003)

ภาคผนวก ๓

- แถลงการณ์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เรื่อง เหตุการณ์รุนแรงอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย (๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๕)
- แถลงการณ์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เรื่อง ความก้าวร้าวรุนแรงกับปัญหาวิกฤติรัฐธรรมนูญ (๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๕)
- วิกฤติรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ คือ วิบากกรรมของแผ่นดิน (๒ มกราคม ๒๕๕๖)
- คำชี้แจงของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เรื่อง การตรวจสอบกรณีเหตุการณ์รุนแรงอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย (๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖)
- คำแถลงประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เรื่อง เหตุการณ์ความรุนแรงอันเนื่องมาจากการชุมนุมคัดค้านโครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย (๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๖)

แถลงการณ์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เรื่อง เหตุการณ์รุนแรงอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย

.....

(๑) ตามที่ได้เกิดเหตุการณ์ปะทะกันรุนแรงถึงขั้นเสียเลือดเนื้อ ระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจ กับกลุ่มประชาชนผู้ต่อต้านคัดค้านโครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย ที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อคืนวันที่ ๒๐ ธันวาคม นี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับทราบและติดตามเหตุการณ์ด้วยความห่วงใยและสลดใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เป็นที่น่าห่วงเกรงว่า อาจกลายเป็นชนวนลุกลามก่อความเข้าใจผิด และแตกแยกในหมู่ประชาชนคนไทยด้วยกันเอง ถ้าหากจะมีการฉวยโอกาสกระทำการบิดเบือนข้อมูลความสัจจริง อย่างที่ปฏิบัติกันตลอดมา เพียงเพื่อเอาชนะให้ได้มาซึ่งลาภ ผลประโยชน์เฉพาะหน้า เฉพาะตัว และถ้ายังปล่อยปละเลเลยให้เป็นไปเช่นนั้นแล้วไซ้ ประเทศชาติไทยอันเป็นที่รักของเราก็จะไม่มีวันได้มีความสมัครสมานสามัคคี ร่วมมือร่วมใจกันสร้างสรรค์การพัฒนาที่มั่นคง ยั่งยืน เป็นธรรม และสันติสุขได้

(๒) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ขอประกาศย้ำอย่างที่ย้ำเสมอมาว่า ไม่มีความประสงค์อันใด ที่จะเข้าไปแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่บริหารบ้านเมืองอันเป็นเอกสิทธิ์โดยเฉพาะของรัฐบาล แต่ด้วยความห่วงใยในสถานการณ์บ้านเมือง และบูรณภาพความมั่นคงสถาพรของการปกครองระบอบรัฐธรรมนูญ เสรีประชาธิปไตย อันเป็นสมบัติของประชาชนคนไทยทั้งชาติ คณะกรรมการ

สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงขอวิงวอนเรียกร้องทั้งต่อรัฐบาลและต่อพี่น้องประชาชนคนไทย ดังนี้

(๒.๑) เพื่อความเป็นธรรม และด้วยความเห็นอกเห็นใจ และห่วงใย ในภาระความรับผิดชอบของรัฐบาล และเพื่อปกป้องศักดิ์ศรีเกียรติภูมิของบรรดาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ขอให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการอิสระ ตรวจสอบกรณีเหตุการณ์รุนแรงโดยด่วน ประกอบด้วยตัวแทนจากหลายฝ่าย ทั้งภาครัฐ และภาคประชาสังคม ผู้เป็นที่ศรัทธา เชื่อถือในความเที่ยงธรรม เพื่อทำความจริงให้ปรากฏ และเป็นบทเรียน ป้องปราม และป้องกันมิให้เหตุการณ์และพฤติกรรม พฤติกรรม ทำนองนี้เกิดขึ้นอีก

ในขณะที่เดียวกันบรรดาผู้ต่อต้านคัดค้านโครงการฯ ที่ถูกจับกุมพึงต้องได้รับการปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรม และถูกต้องตามหลักกระบวนการยุติธรรมโดยเคร่งครัด

(๒.๒) โดยที่พฤติการณ์เคลื่อนไหวของกลุ่มประชาชนผู้ต่อต้านคัดค้าน โครงการท่อก๊าซ ไทย-มาเลเซีย มีสมมูลฐานส่วนหนึ่ง สืบเนื่องมาจากการละเลย **ไม่ยึดถือปฏิบัติตามพันธะ และเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ** ซึ่งมีหลักการชัดเจนที่สิทธิ เสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญจะพึงต้องได้รับความคุ้มครอง และผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นๆ ของรัฐ ในข้อนี้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ก็ได้ทำการศึกษากรณี โครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย พร้อมทั้งได้นำความขึ้นกราบเรียน ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีมาแล้ว แต่จนบัดนี้ก็ยังไม่ได้รับความกระจ่างแต่ประการใด

มาบัดนี้ ได้เกิดเหตุการณ์รุนแรงเสียเลือดเนื้อขึ้นอีกเช่นนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงมีความจำเป็นต้องขอเรียกร้องอีกครั้งหนึ่ง ให้รัฐบาลได้ทบทวนกระบวนการดำเนินการที่เป็นมาตั้งแต่ต้น รวมทั้งการประชาพิจารณ์ที่เคย

ทำกันมาว่า เพราะเหตุใด จึงไม่เป็นที่ยอมรับในหมู่คนที่ทำการศึกษาเรื่องนี้มาเป็นอย่างดี

(๒.๓) เพื่อความถูกต้องเที่ยงธรรมในบ้านเมือง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ขอวิงวอนต่อพี่น้องประชาชนคนไทย ได้โปรดให้ความใส่ใจศึกษาติดตาม และพิจารณาเหตุการณั้รุนแรงครั้งนี้ให้ถ่องแท้ ตลอดจนสอดส่องดูแลเรื่องของนโยบายและโครงการพัฒนาของรัฐอย่างใกล้ชิด กรณีโครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย เป็นเพียงหนึ่งในหลายๆ กรณีที่เป็นปัญหา รวมทั้งที่จะเกิดขึ้นอีกมากมายต่อไปในอนาคต ซึ่งเป็นเหตุก่อความรุนแรงในบ้านเมือง ข้อนี้มีใช่เป็นการก้าวก้าวอย่างทีกล่าวหากัน หากแต่เป็นสิทธิโดยชอบธรรมของประชาชนคนไทย และทั้งเป็นภาระหน้าที่โดยตรงของรัฐตามรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ

มาตรา ๗๖: “รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ”

(๓) จุดใหญ่ใจความของแถลงการณ์วิงวอนเรียกร้องในครั้งนี้ มีอยู่เพียงประการเดียว คือ การบริหารประเทศตามหลักการและกระบวนการเปิดเผย โปร่งใส และตรวจสอบได้ เยี่ยงอารยะประชาชาติทั้งหลาย ทั้งนี้ทั้งนั้นเพื่อความถูกต้อง เที่ยงธรรม และสันติสุขในบ้านเมือง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๕

แถลงการณ์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เรื่อง ความก้าวร้าวรุนแรงกับปัญหาวิกฤติรัฐธรรมนูญ

.....

ตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้ออกแถลงการณ์ ๒๒ ธันวาคม วิงวอนขอร้องให้มีการตั้งคณะกรรมการอิสระ เพื่อตรวจสอบทำความเข้าใจปรากฏ เกี่ยวกับการฉ้อโกงการรื้อถอนอันสืบเนื่องมาจากปัญหาโครงการท่อก๊าซ ไทย-มาเลเซียที่ อำเภอบางใหญ่ สงขลา ในคืนวันที่ ๒๐ ธันวาคม นั้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ขอประกาศย้ำอีกครั้งหนึ่งว่า ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นทั้งหมด เป็นไปด้วยความปรารถนาดี เพื่อให้รัฐบาลได้ใช้โอกาสในยามที่ บ้านเมืองกำลังตกอยู่ในภาวะยุ่งยากสับสนนี้ แสดงให้เห็นถึงวิสัยทัศน์และสติปัญญาความสามารถในการแก้ไขคลี่คลายปัญหาความผิดพลาด ละเมิดฝ่าฝืนเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญที่เป็นมาแต่อดีต รวมทั้งเพื่อให้ข้อเท็จจริงทั้งหมดได้เป็นที่เปิดเผย เป็นการปกป้องเกียรติภูมิศักดิ์ศรีของบรรดาเจ้าหน้าที่ผู้บริสุทธิ์ ที่เกี่ยวข้องทุกระดับ

เป็นที่น่าเสียใจอย่างยิ่งว่า แทนที่จะได้มีการพยายามแก้ไขคลี่คลายปัญหาอย่างเปิดเผย โปร่งใส ตรงไปตรงมา เพื่ออำนวยความสะดวกชอบธรรมและสร้างความสมานฉันท์ภายในชาติ กลับเกิดการล่าแฉความก้าวร้าวดูดัน ยั่วยุปลุกปั่นให้เกิดบรรยากาศความเกลียดชัง ดูถูกเหยียดหยาม และความหวาดระแวง แยกแยกในหมู่ประชาชนคนไทย

ข้อที่น่าห่วงใยก็คือ พฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งอาจชวนให้เห็นเป็นที่ชื่นชมในความเด็ดขาดในการบริหารบ้านเมืองนั้น กำลังกลายเป็นการส่งสัญญาณให้กระแสเผด็จการ ซึ่งยังคงแฝงตัวอยู่ กลับฟื้นคืนชีพขึ้นมาอีก ดังจะเห็นได้จากที่เริ่มปรากฏมีสัญญาณเสียงคุกคามมาจากแวดวงผู้มีอำนาจหน้าที่คุมกำลังระดับสูงของชาติ สอดประสานรับกันทั้งรุ่นอดีตและปัจจุบัน ในอันที่จะใช้กำลังของชาติเข้าจัดการปัญหาความขัดแย้งในสังคม อันเท่ากับเป็นการกลบเกลื่อนพฤติกรรมชั่วร้าย และทุจริตคอรัปชั่น ที่สะสมพอกพูนมาในยุคเผด็จการ และยังมีได้มีการชำระสะสางกันอย่างจริงจัง รวมทั้งเป็นการสยบ ปิดกั้นการใช้สิทธิ์เสียงอันชอบธรรมของประชาชนคนไทยในอันที่จะมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการพัฒนาของรัฐ

พฤติกรรมที่ส่อไปในทางคุกคามของการใช้อำนาจพลการ และกำลังรุนแรง เช่นนี้ ถือเป็น การผิดวินัยร้ายแรง อันจะเป็นชนวนลูกกลมไปสู่การละเมิดฝ่าฝืน และถึงขั้นล้มล้างรัฐธรรมนูญได้ในที่สุด จึงเป็นเรื่องที่อยู่ในภาวะความรับผิดชอบโดยตรงของรัฐบาล และองค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ในอันที่จะต้องระงับยับยั้ง และปรามมิให้เกิดพฤติกรรมเช่นนี้ขึ้นอีก มิฉะนั้นแล้วการปล่อยปละละเลย ไม่มีทางจะเป็นที่เข้าใจได้เป็นอย่างอื่น นอกจากเท่ากับเป็นการสมยอมร่วมรู้ที่จะสยบสิทธิเสียงของประชาชนในอันที่จะมีส่วนร่วมทางการเมือง และตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ รวมทั้งการฉ้อฉล ทุจริตคอรัปชั่นในโครงการใหญ่ๆ ของรัฐ ซึ่งปรากฏ ให้ได้เห็นกันเกลื่อนกลาดอยู่ในขณะนี้ และทั้งที่จะเกิดขึ้นอีกมากมายต่อไปในอนาคต ในสภาพการณ์เช่นนี้ องค์กรอธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ ย่อมจะกลายเป็นแกนร่วมของเผด็จการอันชั่วร้ายไปโดยปริยาย

ด้วยความห่วงใยที่ เหตุการณ์รุนแรงเพียงจุดเดียว จะลูกกลมกลายเป็นวิกฤติล้มล้างรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงมีความจำเป็นต้องขอเปิดการแถลงต่อพี่น้องประชาชนในครั้งนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติถือเป็นภาระหน้าที่โดยเคร่งครัดในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ อันเป็น

เจตนาารมณัและหลัการแนวเนของรัฐธรรมนูญเสรีประชาธิปไตย มีไ้เป็นการก่อความตระหนักตักัันหรือหวาดวิตกกันโดยไ้เหตุ หากแต่ไ้เป็นการป้องปรามมิให้ต้งเกิดเหตุการณ์ร้ายแรงและเสียเลือดเสียเนื้อกันอีกครั้แล้วครั้เล่า อย่างที่เคยเป็นมาในอดีตไ้ไม่นานมานี้เอง

สำหรับในส่วนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินั้น ไ้ว่าจะมีการตั้งคณะกรรมการอิสระไ้ตรวจสอบความจริงกรณีเหตุการณ์รุนแรงที่หาคไ้ใหญ่หรือไ้ไม่ก็ตาม คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตไ้จะปฏิบัติการตรวจสอบของตนเองตามภาระหน้าที่โดยปกติตามรัฐธรรมนูญต้งไป และหวังในความเข้าใจร่วมมือร่วมใจจากพี่น้องประชาชนคนไทย ผู้มีใจสำนึกรับผิตชอบชั่วดี โดยทั้กัน ทุกภาครัฐและภาคสังคม

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาต

๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๕

วิกฤติรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ คือ วิกฤติกรรมของแผ่นดิน

หลังเหตุการณ์รุนแรงที่หาดีใหญ่ ๒๐ ธันวาคม อันเนื่องมาจากโครงการ
ท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ออกแถลงการณ์
ต่อสาธารณชนถึงสองครั้งสองครา ติดต่อกันในชั่วเวลาเพียงไม่กี่วันคือ

๒๒ ธันวาคม เสนอให้มีการตั้งคณะกรรมการอิสระทำการตรวจสอบอย่าง
เที่ยงธรรม ทำความจริงให้ปรากฏ พร้อมทั้งขอให้ทบวงทบวงการดำเนินการ
เรื่องโครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย ตั้งแต่ต้น ว่าผิดถูกประการใด และจะพึงปรับ
แก้ไขกันอย่างไรตามข้อบัญญัติรัฐธรรมนูญ และ

๒๖ ธันวาคม แสดงความห่วงใยในบรรยากาศความก้าวร้าว และคุกคาม
การใช้พลังกำลังเป็นเครื่องมือจัดการปัญหาความขัดแย้งในสังคม ซึ่งสะสมพอกพูน
มาตั้งแต่ยุคเผด็จการ ตลอดจนถึงระบอบรัฐธรรมนูญในปัจจุบันนี้ เป็นบรรยากาศ
อันอาจลุกลามถึงขั้นวิกฤติล้มล้างรัฐธรรมนูญ

ข้อวิตกห่วงใยที่ว่านี้ มิใช่เป็นเรื่องเกินเลยแต่ประการใด เพราะในความเป็น
จริงนั้น ทุกวันนี้รัฐธรรมนูญ “ฉบับประชาชน” ก็กำลังตกอยู่ในภาวะวิกฤตอยู่แล้ว
เพียงแต่ยังไม่ถึงขั้นล้มล้างรัฐธรรมนูญโดยเปิดเผยเท่านั้น

วิกฤติรัฐธรรมนูญอย่างไร เป็นเรื่องที่ต้องทำความเข้าใจกัน

ก่อนอื่น ขอให้มาช่วยกันพิจารณาเห็นว่า ระบอบรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ ของ
เรา ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากที่บ้านเมืองต้องผ่านร้อนผ่านหนาว เสียเลือดเสียเนื้อกัน
ในช่วง ๓๐ ปีที่ผ่านมา นั้น เป็นระบอบการปกครองที่มีเจตนารมณ์ และหลักการ
อะไร อย่างไร

ความจริงใจทศย์คำถามหลักๆ เหล่านี้ รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้มีคำตอบเฉลยไว้แล้วชัดเจน ตรงไปตรงมา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตามบทมาตรารัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเสรีภาพของประชาชน กับการใช้อำนาจอรัฐ ดังต่อไปนี้

อารัมภบท ย้ำถึงสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญ เพื่อ “เป็นการส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง และตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐเพิ่มขึ้น”

บททั่วไป

มาตรา ๔ : “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง”

หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย

มาตรา ๒๖ : “การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๒๗ : “สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือ โดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครอง และผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรง ในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมายทั้งปวง”

มาตรา ๕๙ : “บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผล จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่ อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวข้อง ตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ ตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่กฎหมายบัญญัติ”

มาตรา ๖๐ : “บุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณา ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติราชการทางปกครองอันมีผลหรือ อาจมีผลกระทบต่อ สิทธิและเสรีภาพของตน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

หมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานของรัฐ

มาตรา ๗๕ : “รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย ค้ำครองสิทธิ และ เสรีภาพของบุคคลจัดระบบงานของกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพและ อำนาจความยุติธรรมแก่ประชาชนอย่างรวดเร็วและ เท่าเทียมกัน รวมทั้งจัดระบบ งานราชการและงานของรัฐอย่างอื่นให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของ ประชาชน

รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้พอเพียงกับการบริหารงานโดยอิสระ ของคณะกรรมการการเลือกตั้งผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา คณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง คณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน”

มาตรา ๗๖ : “รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ใน การกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนา ทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ”

ฯลฯ

การที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เรียกร้องเสนอแนะให้มีการ ทบทวนกระบวนการขั้นตอนดำเนินการ (ไม่ใช่ประเด็นการตัดสินใจลงมือทำหรือไม่ทำ) เกี่ยวกับโครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย อันเป็นชนวนของเหตุการณ์รุนแรงที่ ชาติใหญ่ดังกล่าว ก็เพราะการต่อต้านคัดค้านโครงการฯ มีสมมุติฐานส่วนหนึ่งที่สำคัญ มาจากการละเลยไม่ยึดถือปฏิบัติตามพันธะ และเจตน์จำนงแห่งรัฐธรรมนูญอย่าง เช่น มาตรา ๕๙ และ ๖๐ ที่นำมาอ้างไว้ข้างต้น ข้อนี้ชัดเจนปราศจากข้อเคลือบแคลง สงสัยใดๆ

แล้วใคร ผู้ใดจะพึงเป็นผู้รับผิดชอบ ?

ภายใต้รัฐธรรมนูญเสรีประชาธิปไตย ถ้าเกิดการละเมิดฝ่าฝืนกฎหมายรัฐธรรมนูญ แล้วหากันรับผิดชอบไม่ได้ และแล้วยังปล่อยปละละเลยกันไป เสมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า กรณีเรื่องแล้วเรื่องเล่า และรัฐบาลชุดแล้วชุดเล่า ผลก็คือ เท่ากับรัฐธรรมนูญเองต้องถูกลบล้างไป แม้อาจจะยังไม่ถึงกับล้มล้าง หรือโค่นล้างกันโดยเปิดเผย ซึ่งก็ไม่สู้จะแตกต่างกันนัก เพราะเจตนาารมณ์ และหลักการอันเป็นหัวใจของระบอบรัฐธรรมนูญ กำลังต้องเป็นหมันไปเสียแล้ว ในกระบวนการบริหารประเทศภายใต้ระบอบรัฐสภาเอง

ยิ่งไปกว่านั้น ในยามที่การบริหารบ้านเมืองขาดการเคารพยึดมั่นในกฎหมายรัฐธรรมนูญโดยเคร่งครัด ย่อมเป็นชนวนให้เกิดช่องว่างที่กระแสอำนาจนิยมเผด็จการจะแทรกซ้อนเข้ามาอย่างง่ายดาย พร้อมด้วยวัฒนธรรมนิยมการใช้กำลังรุนแรงเข้าจัดการปัญหาความขัดแย้งในสังคม ดังที่เคยได้กระทำกันมา และยิ่งความแตกแยกสูญเสียบ่อยอย่างใหญ่หลวงในอดีตอันไม่นานมานี้เอง

รัฐธรรมนูญ “ฉบับประชาชน” ใช้กันมากกว่า ๕ ปีแล้ว เราได้ยินได้ฟังกันแต่เสียงเรียกร้องที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญในเรื่องอำนาจของฝ่ายนั้นฝ่ายนี้ แต่เจตนาารมณ์และหลักการศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิเสรีภาพ ซึ่งถูกละเลยฝ่าฝืนอยู่เป็นกิจวัตร คุณจะไม่ได้อยู่ในความใส่ใจกันอย่างจริงจัง คงได้แต่ปล่อยให้กลุ่มคนเล็กคนน้อยด้อยโอกาส ดิ้นรนกันไปตามมีตามเกิดอย่างที่เห็นๆ กันอยู่

ทั้งนี้ทั้งนั้น คงจะเป็นเพราะว่า เราพากันประเมินคุณค่าความสำคัญของเรื่องสิทธิมนุษยชนกันต่ำเกินไปนั่นเอง ทุกๆ ครั้งที่เกิดปัญหาความขัดแย้ง เรื่องของสิทธิเสรีภาพก็มักจะถูกวิพากษ์ แผลความไปเป็นเรื่องของความฟุ้งเฟ้อ ก่อความยุ่งยาก วุ่นวาย ขัดขวางการพัฒนาก้าวหน้าของบ้านเมือง หรืออะไรๆ ทำนองนั้น

จริงๆ แล้ว สิทธิมนุษยชน ไม่ใช่มีความหมายเพียงเพื่อประโยชน์ส่วนตนของใคร หรือกลุ่มชนใดโดยเฉพาะเท่านั้น หากแต่โดยสาระแล้ว เป็นหลักประกันให้

ทุกคน ทุกกลุ่ม ได้ประสานการเรียนรู้รับผิดชอบร่วมกัน และเคารพในสิทธิซึ่งกัน และกัน เพื่อการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคม ในทางกลับกัน อำนาจก็ไม่ใช่จะใช้กัน ได้ตามอำเภอใจ โดยพลการ หากเป็นอำนาจที่จำกัดอยู่ภายในกรอบ กฎกติกาตาม รัฐธรรมนูญ และในประการสำคัญ ฟังต้องเป็นไปเพื่อคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็น มนุษย์ และสิทธิเสรีภาพ อันเป็นหลักการรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกัน โดยนัยนี้ รัฐธรรมนูญจึงเป็นเสมือน “สัญญาสังคม” ที่ทุกคน ทุกกลุ่มและทุกฝ่ายในสังคม จำเป็นต้องยึดมั่นถือมั่นร่วมกัน

ประเด็นอยู่ที่ว่า สังคมไทยเราจะตัดสินใจเลือกที่จะก้าวเดินไปในทิศทางใด และที่ จะดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันและใช้อำนาจอย่างไรเท่านั้น ?

มาในยุคปัจจุบัน เจตนารมณ์และหลักการรัฐธรรมนูญเช่นว่านี้ ยังจะเป็น หลักประกันให้การบริหารบ้านเมืองเป็นไปอย่างเปิดเผยโปร่งใส สุจริต เทียบธรรม ปลอดจากทุจริตคอร์รัปชัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทุจริตคอร์รัปชันอันเกิด แต่ตัวนโยบาย และโครงการพัฒนาต่างๆ ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน ให้ปลอดจาก ทุจริตคอร์รัปชันอันเกิดแต่ นโยบายและโครงการที่มุ่งจวบจ้วงช่วงชิงทรัพยากรของ แผ่นดินอย่างไม่รู้จักยับยั้งชั่งใจ สิทธิของชุมชนคนเล็กคนน้อยเท่านั้นที่ดูจะเป็นหลัก ประกันที่พอจะยังหลงเหลืออยู่ เพื่อป้องกันมิให้การประพฤติใช้อำนาจอันมิชอบ และ ทุจริตคอร์รัปชันเกิดขึ้น หรืออย่างน้อยก็ให้บรรเทาเบาบางลงไปบ้างตามลำดับ

ฟังเป็นที่ตระหนักสำนึกกันด้วยว่า การกระทำจวบจ้วงต่อฐานทรัพยากร อัน มีค่าประมาณมิได้ในบ้านเมืองของเรานั้น ยังผลเป็นการบั่นทอนทำลาย และสูญเสีย อย่างเอนกอนันต์ต่อฐานต้นทุนชีวิตของคนทั้งชาติ ต่อวิถีของชุมชนและต้นทุนทาง สังคมวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ตลอดจนศักยภาพการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์และ มั่นคงและยั่งยืนของผืนแผ่นดินไทย ทั้งนี้ทั้งนั้นเพียงเพื่อผลประโยชน์เชิงธุรกิจการ เงินของคนไม่กี่คน

เจตนารมณ์และหลักการรัฐธรรมนูญในเรื่องสิทธิเสรีภาพที่ดี และเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครอง รวมทั้งตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐที่ดี ล้วนกำหนดขึ้นเพื่อเป็นหลักประกันป้องปรามการประพฤติปฏิบัติอันไม่ถูกต้องทำนองคลองธรรม และการสูญเสียที่ว่านี้ทั้งสิ้น แล้วในประการสำคัญ ต้องไม่ลืมด้วยว่า ล้วนเป็นข้อบัญญัติรัฐธรรมนูญอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากกระแสการตื่นตัวเรียนรู้และต่อสู้ของประชาชนคนไทย จากบทเรียนของการใช้อำนาจไม่เป็นธรรมและทุจริตคอรัปชั่น ตลอดจนการสูญเสียทั้งชีวิตคนและทรัพยากรในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมา

รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ จึงเป็นเสมือนรอยต่อของการพัฒนาเปลี่ยนผ่าน จากวัฒนธรรมอำนาจเผด็จการ สู่วัฒนธรรมเสรีประชาธิปไตย เรียกได้ว่าเป็นช่วงของการปรับตัวทั้งในส่วนของอำนาจรัฐ และในส่วนของ การเรียนรู้ในหมู่ประชาชนคนไทยทั้งปวง ในอันที่จะประพฤติปฏิบัติใช้สิทธิเสรีภาพกันอย่างเป็นรูปธรรมตามเจตน์จำนงแห่งรัฐธรรมนูญ รวมความแล้ว รัฐธรรมนูญและวัฒนธรรมเสรีประชาธิปไตยก็ไม่ใช่สูตรสำเร็จที่จะนิมิตรกันขึ้นมาได้ด้วยตัวบทกฎหมาย หากยังจำเป็นต้องอาศัยความเข้าใจ ร่วมมือร่วมใจกันปลูกฝัง และพัฒนากันอย่างต่อเนื่อง และอย่างจริงใจและจริงจังของ ทุกๆ กลุ่ม ทุกๆ ฝ่ายในสังคม รวมตลอดไปถึงแวดวงวิชาการปัญญาชน อันเป็นต้นตอทางปัญญาความคิดและสำนึกรับผิดชอบชั่วดีของสังคม

คำถามมีอยู่ว่า ตลอดเวลากว่า ๕ ปีที่ผ่านมา เรามีความตระหนักและคิดอ่านทำอะไรกันบ้างหรือไม่ เพียงใด ในเรื่องนี้จะเป็นตัวกำหนดวิถีทางการดำรงชีวิตร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ของมวลชนคนไทยทั้งชาติ ?

แน่นอน การบริหารบ้านเมืองจำเป็นจะต้อง ดำเนินและพัฒนาก้าวหน้ากันต่อไปโดยมิอาจหยุดยั้งได้ โดยเฉพาะสภาวะการณ์อันบีบคั้นของกระแสโลกทุกวันนี้ แต่ทว่า เราจะพัฒนาก้าวหน้ากันอย่างชนิดเห็นแก่ได้ เอาแต่ได้โดยสถานเดียว อย่าง

ที่เคยประพฤติปฏิบัติกันมาจนเป็นวัฒนธรรม ธรรมเนียมที่ฝังรากลึก และอย่างที่ยังคงคิดอ่านกระทำกันอยู่อย่างนั้นหรือ? และนี่ก็คือวิกฤติรัฐธรรมนูญ ซึ่งจะยังความวิบากเอนกอนันต์แก่ผืนแผ่นดินไทย และชีวิตของผู้คนและทรัพยากรอันมีค่าอีกเป็นจำนวนมาก ดังที่เห็นๆ กันอยู่

กรณีเหตุการณ์รุนแรงที่หาดีใหญ่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๕ และในที่อื่นๆ อีกมากมาย นับเป็นฝันร้ายของสังคมไทย ควรที่ประชาชนคนไทยทุกหมู่เหล่า จักพร้อมใจกันมองออกไปข้างหน้า ด้วยความยึดมั่นศรัทธาในเจตนารมณ์และหลักการรัฐธรรมนูญ เพื่อความมั่นคงสถาพรของผืนแผ่นดินไทย และคุณภาพชีวิตของมวลพี่น้อง ประชาชนคนไทยโดยถ้วนหน้า

เสน่ห์ จามริก

๒ มกราคม ๒๕๕๖

คำชี้แจงของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เรื่อง การตรวจสอบกรณีเหตุการณ์รุนแรงอันเนื่องมาจาก โครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย

.....

ด้วยปรากฏเหตุการณ์รุนแรงอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๕ ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ อันเป็นองค์กรอิสระ จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๙๙ และ ๒๐๐ โดยมีหน้าที่หลักในการตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือละเว้นการกระทำ อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือกฎหมายไทย หรือตามสนธิสัญญาที่ประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม รวมทั้งการเสนอมาตรการแก้ไขที่เหมาะสมต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการเสนอปรับปรุงกฎหมาย คีศึกษา วิจัย และเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน ด้วยภาระหน้าที่ดังกล่าว คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อศึกษาและตรวจสอบกรณีเหตุการณ์รุนแรงอันเนื่องมาจากโครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย ซึ่งคณะอนุกรรมการฯ ดังกล่าว ได้มีหนังสือให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องชี้แจงด้วยลายลักษณ์อักษร และได้เชิญบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์ดังกล่าวมาให้ข้อมูล ด้วยวาจาประกอบการพิจารณาตรวจสอบดังกล่าว

๑. เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย ปราบกฏว่ามีผู้ที่เกี่ยวข้อง ในเหตุการณ์หลายท่าน ได้แจ้งต่อคณะอนุกรรมการฯ ที่คณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตั้งขึ้นว่า มีเหตุขัดข้องที่ไม่อาจมาให้ข้อเท็จจริงได้ เนื่องจาก เหตุผลทางด้านกฎหมายที่แตกต่างกันดังนี้

๑.๑ นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ไม่ได้ชี้แจงด้วยลายลักษณ์อักษร แต่ขอเลื่อนการชี้แจงด้วยวาจาโดยอ้างว่าติดภารกิจ ครั้งที่สุดไม่มาชี้แจงด้วยวาจาอ้างว่ากรณีดังกล่าวฟ้องร้องอยู่ในศาล ซึ่งการมาชี้แจง ด้วยวาจาเป็นการละเมิดอำนาจศาล

๑.๒ พลตำรวจเอกสันต์ ศรุตานนท์ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ได้ ชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษร แต่มิได้ส่งเอกสารประกอบ และขอเลื่อนการชี้แจงด้วย วาจาโดยอ้างว่าติดราชการ ครั้งที่สุดไม่มาชี้แจงด้วยวาจาโดยอ้างว่าเรื่องดังกล่าวได้ มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาล

๑.๓ พลตำรวจเอกธวัชชัย ภัยลี รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ได้ ชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษร แต่มิได้ส่งเอกสารประกอบ และขอเลื่อนการชี้แจงด้วย วาจาโดยอ้างว่าติดราชการ ครั้งที่สุดไม่มาชี้แจงด้วยวาจาโดยอ้างว่าเรื่องดังกล่าวได้ มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาล

๑.๔ พลตำรวจตรีสีณฐาน ชยนนท์ ผู้บัญชาการตำรวจภูธร จังหวัด สงขลา กับพวกรวม ๕ คน ไม่ได้ชี้แจงด้วยลายลักษณ์อักษร แต่ขอเลื่อนการชี้แจง ด้วยวาจาครั้งแรก โดยอ้างว่าติดภารกิจในการต้อนรับรัฐมนตรีว่าการกระทรวง มหาดไทยหลังจากวันนัด ๒ วัน ครั้งต่อมาว่าติดประชุมคณะกรรมการชายแดนส่วน ภูมิภาค ครั้งที่สุดท้ายอ้างกรณีเป็นเรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาล

๑.๕ นายอำนาจ รุ่งเรือง ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา ไม่ได้ชี้แจงด้วย ลายลักษณ์อักษร และไม่มาชี้แจงด้วยวาจา โดยอ้างว่ากรณีดังกล่าวได้มีการฟ้องร้อง เป็นคดีความอยู่ในศาล อาจเป็นการละเมิดอำนาจศาล

๒. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขอชี้แจงดังต่อไปนี้

๒.๑ การตรวจสอบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มิได้มีจุดมุ่งหมายเข้าไปตรวจสอบการดำเนินคดีที่รัฐฟ้องร้องประชาชนต่อศาลว่ามีการกระทำความผิดฐานใด ไม่ว่าความผิดในทางความอาญา ทางแพ่ง หรือทางปกครองก็ตาม

๒.๒ การตรวจสอบและการรายงานผลของการกระทำหรือละเว้นการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน มุ่งประสงค์จะเสนอมมาตรการแก้ไขในกรณีดังกล่าว ตั้งแต่ระดับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ ขึ้นไปถึงระดับสั่งการ และผู้รับผิดชอบในระดับนโยบาย รวมทั้งมาตรการป้องปรามสำหรับในอนาคตด้วย และเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมายให้ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๒.๓ ดังนั้น หากมีการฟ้องร้องรัฐเป็นคดีต่อศาล ในคดีที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ผู้ถูกละเมิดเป็นผู้ฟ้องรัฐต่อศาลแล้ว ย่อมแสดงว่าผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนประสงค์จะไปใช้สิทธิทางศาลเพื่อขอความเป็นธรรม รวมทั้งการเรียกร้องค่าเสียหาย กรณีดังกล่าวคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่อาจก้าวล่วงไปตรวจสอบได้

๒.๔ กรณีที่ประชาชนถูกฟ้องเป็นคดีอาญาเพียงฝ่ายเดียวไม่ว่าในศาลใด หากไม่เป็นประเด็นสิทธิมนุษยชนโดยตรง แม้จะมีพฤติกรรมบางประการที่เกี่ยวข้องกันในข้อเท็จจริง ย่อมไม่เป็นการตัดสิทธิอำนาจอันชอบธรรมตามกฎหมายของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่จะตรวจสอบกรณีดังกล่าวต่อไป เพราะการกระทำของรัฐดังกล่าวยังมิได้ถูกตรวจสอบ ซึ่งเป็นไปตามหน้าที่ที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ และพันธกรณีระหว่างประเทศ

๒.๕ การกล่าวอ้างว่าคดีอยู่ในศาลใดแล้ว โดยไม่พิจารณาว่าประชาชนหรือรัฐเป็นผู้ฟ้องคดีแล้ว ย่อมเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ของรัฐฉวยโอกาสรีบนำคดีขึ้นสู่ศาล ซึ่งไม่เป็นธรรมและเอาเปรียบประชาชน เพราะประชาชนยังมิได้ใช้

สิทธิฟ้องร้องรัฐแต่อย่างใด ทั้งที่เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญเป็นไปเพื่อปกป้องสิทธิมนุษยชนของฝ่ายประชาชนด้วย เท่ากับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ยอมรับให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการละเมิดสิทธิมนุษยชนประชาชนได้

ดังนั้น การที่รัฐใช้สิทธิฟ้องประชาชนในข้อหาใดๆ โดยที่ประชาชนมิได้ฟ้องรัฐในกรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงไม่ใช่กรณีที่ได้ว่าอยู่ในบังคับของ มาตรา ๒๒ ของพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

๓. บนพื้นฐานของเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๔๐ เพื่อการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจำเป็นต้องขอยืนยันถึงพันธะหน้าที่ของบุคคล เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องตามรายนามข้างต้น ในอันที่จะพึงให้ความร่วมมือชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กระบวนการตรวจสอบได้เป็นไปอย่างสมบูรณ์ และโปร่งใส และในประการสำคัญเหนือสิ่งอื่นใด เพื่อร่วมกันพิทักษ์รักษาความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายบ้านเมือง ให้ดำรงคงอยู่อย่างมั่นคงสืบไป

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖

คำแถลงประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ *

เรื่อง เหตุการณ์ความรุนแรงอันเนื่องมาจากการชุมนุมคัดค้าน โครงการท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย

.....

๑. ก่อนอื่น ขอย้ำถึงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ ซึ่งพึงต้องเป็นที่ตระหนัก และยึดมั่นร่วมกันของทุกกลุ่ม ทุกฝ่าย และทุกระดับชั้นในสังคม โดย “มีสาระสำคัญเป็นการส่งเสริม ค้ำครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพิ่มขึ้น ตลอดจนปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองให้มีเสถียรภาพ และประสิทธิภาพยิ่งขึ้น”

พึงเป็นที่ตระหนักด้วยเช่นกันว่า เจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศที่ว่านี้ เป็นผลสรุปโดยตรงอันเนื่องมาจากเหตุการณ์ และประสบการณ์ของการใช้อำนาจรัฐโดยพลการ ขาดการควบคุมดูแลรับผิดชอบ เป็นเหตุให้ประชาชนคนไทย ต้องประสบเคราะห์กรรมทุกข์ยาก เดือดร้อน สูญเสียทรัพย์สิน และเลือดเนื้อ บ้านเมืองโดยรวมก็ต้องเสื่อมเสียชื่อเสียง เกียรติภูมิ ในประชาคมนานาชาติ และเหตุการณ์เลวร้ายเหล่านี้ ก็พึงจะผ่านพ้นมาสดๆ ร้อนๆ

* กล่าวปิดประชุมการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ เรื่อง การดำเนินการการต่อผู้ชุมนุมคัดค้านโครงการท่อก๊าซธรรมชาติ และโรงแยกก๊าซไทย - มาเลเซีย ณ วุฒิสภา ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๖

๒. กรณีเหตุการณ์ความรุนแรงอันเนื่องมาจากการชุมนุมคัดค้านโครงการท่อก๊าซ ไทย-มาเลเซีย ที่ทั้งวุฒิสภา และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ต่างให้ความสนใจทำการศึกษาดูตรวจสอบ จนได้ข้อสรุปถึงขั้นนำเสนอ และรับฟังความคิดเห็นสาธารณะร่วมกันในวันนี้ นับเป็นเพียงหนึ่งในอีกมากมายหลายกรณี ทั้งที่เกิดขึ้น และที่กำลังลุกลามแพร่ขยายไปทั่วทั้งแผ่นดิน ดูประหนึ่งว่า บ้านเมืองไทย สังคมไทยของเรา กำลังหวนกลับไปสู่สภาวะการเมืองการปกครอง ในแบบฉบับอันเสื่อมทรามเช่นในอดีต และจะยิ่งเลวร้ายและเหี้ยมโหดกว้างขวาง รุนแรง ขึ้นเป็นทวีคูณ เพราะเหตุที่ได้แรงหนุนจากอำนาจอิทธิพล และผลประโยชน์ทางธุรกิจการเงิน อันแผ่ซ่านไปทั่วดังที่เห็นๆ กันอยู่ ในสภาพการณ์เช่นนี้ ทรัพยากร อันเป็นสาธารณสมบัติ และฐานต้นทุนสำคัญของการดำรงชีวิตของประชาชนคนไทยทั้งชาติ กำลังตกเป็นเดิมพันของการแสวงอำนาจผลประโยชน์อันมิชอบ ในหมู่คนส่วนน้อยนิด หากแต่มีกฎหมายของบ้านเมืองไม่อาจเอื้อมไปถึงได้ จะเป็นด้วยเหตุผลใดนั้น วิญญูชนย่อมทราบดีอยู่

๓. ด้วยเหตุฉะนั้นเอง รัฐธรรมนูญฉบับ “ปฏิรูปการเมือง” ปัจจุบัน จึงได้กำหนดกระบวนการขั้นตอน ในการใช้อำนาจปฏิบัติหน้าที่ของรัฐเอาไว้ ทั้งเพื่อเป็นหลักประกันการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน และในประการสำคัญ ก็เพื่อสร้างความถูกต้องชอบธรรมในการใช้อำนาจของรัฐ เยี่ยงอารยชนทั้งหลายจะพึงกระทำในยุคโลกาภิวัตน์ ที่อ่างกันนักหนาในเรื่องของหลักการธรรมรัฐและกระบวนการที่ “เปิดเผย โปร่งใส และตรวจสอบได้”

แต่เป็นที่ประจักษ์ชัดว่า เจตนาารมณ์ และบทบัญญัติรัฐธรรมนูญทั้งในส่วนว่าด้วย “สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย” และในส่วนว่าด้วย “แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ” ไม่ได้รับการใส่ใจและนำพาแต่อย่างใด กับทั้งยังแสดงให้เห็นถึงการขาดความสุจริตใจในการเลือกใช้อำนาจกฎหมาย เพียงเพื่อให้สมประโยชน์ความต้องการ

ส่วนตนเท่านั้น พฤติการณ์ที่เป็นไปเช่นนี้ ยังผลเท่ากับเป็นการงดใช้รัฐธรรมนูญ ส่วนหนึ่งอย่างที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วในประวัติศาสตร์รัฐธรรมนูญไทย แล้วคราวนี้ ใครจะเป็นผู้รับผิดชอบ ?

๔. กล่าวโดยเฉพาะถึงกรณีเหตุการณ์ ความรุนแรงที่เปิดรับฟังความคิดเห็นสาธารณะในวันนี้ ขอย้ำในหลักการความเที่ยงธรรมในการทำหน้าที่ศึกษา ตรวจสอบ ถ้าจะพิจารณาเหตุตัวรายงานของทั้งคณะกรรมการฯ วุฒิสภา และ คณะอนุกรรมการฯ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งต่างฝ่ายต่างทำหน้าที่ของตนโดยอิสระ ก็จะได้เห็นได้ชัดเจนว่า จุดประสงค์หลักมิใช่อยู่ที่การจับผิดจับถูกของใคร ฝ่ายใดในเหตุการณ์เผชิญหน้าจนบานปลายกลายเป็นความรุนแรงไปในที่สุด ยิ่งไปกว่านั้น ในกระบวนการศึกษาตรวจสอบ ก็ยังพยายามยกประโยชน์แห่งข้อสงสัยให้กับทางฝ่ายบรรดาเจ้าหน้าที่ที่ต้องเผชิญกับเหตุการณ์โดยตรง แต่ประเด็นหลักจริงๆ อยู่ตรงที่ความรับผิดชอบในระดับเหนือๆ ขึ้นไป ตั้งแต่ระดับการประสานงาน และระดับสั่งการ จนถึงระดับนโยบาย ตรงนี้เป็นกุญแจสำคัญของเรื่องราว ทั้งหมด ซึ่งจำเป็นต้องคลี่คลายอธิบายให้เป็นที่กระจ่างแก่สาธารณชนคนไทย ซึ่งเป็นคนละประเด็น คนละเรื่องจากคดีกล่าวหากลุ่มผู้ชุมนุมที่กำลังอยู่ในการพิจารณาของศาล มิฉะนั้นแล้ว ทุกๆ ครั้ง ที่เกิดเหตุ แพะรับบาปก็จะตกอยู่แก่บรรดาเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการชั้นผู้น้อย กับบรรดาชาวบ้านผู้ยากไร้อยู่ร่ำไปอย่างเช่นที่เป็นมา แล้วถ้าเป็นเช่นนั้น กฎหมายบ้านเมือง และรัฐธรรมนูญ ก็นับวันรังแต่จะขาดความศักดิ์สิทธิ์ และศรัทธาของประชาชนลงไปเป็นลำดับ

๕. การศึกษาตรวจสอบ และการเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นสาธารณะนี้ กระทำด้วยเจตนาธรรม เพื่อความถูกต้องชอบธรรม ให้เป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับความเข้าใจ ความเห็นอกเห็นใจ และการประสานเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในสังคม ทั้งนี้ด้วยศรัทธาความเชื่ออย่างสุจริตใจว่า ความถูกต้องชอบธรรม และสุจริตธรรมเท่านั้น ที่

จะเป็นเครื่องผดุงศักดิ์ศรี และเกียรติภูมิ ในการใช้อำนาจปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาล และเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องทุกส่วนทุกระดับ และ

๖. ประการสุดท้ายที่ใครขอเสริมเพิ่มเติม ณ ที่นี้ก็คือ เรื่องของนโยบาย และกฎหมายจัดการก่อการร้าย ซึ่งกำลังเป็นที่กล่าวขวัญกันกว้างขวาง และเป็น ที่กังวลสนใจอยู่ในขณะนี้ โดยหลักการแล้ว ย่อมไม่มีใครจะปฏิเสธความสำคัญของ ปัญหาเรื่องนี้อย่างแน่นอน แต่สังคมไทยเป็นสังคมแห่ง ศาสนธรรมซึ่งรักสันติอยู่แล้ว โดยพื้นฐาน และข้อนี้เป็นต้นทุนสังคมวัฒนธรรมอันมีค่ายิ่งที่ไม่สมควรจะมองข้าม หรือมาทำอะไรให้เป็นการบั่นทอนทำลายไป ไม่ว่าจะโดยตั้งใจ หรือโดยรู้เท่าไม่ถึง การณ์ก็ตาม เป็นที่ทราบกันดีว่า รัฐบาลต้องตกอยู่ภายใต้การกดดันของอภิมาหา อำนาจที่กำลังเอาแต่ใจตัวหักหาญจัดการทุกสิ่งทุกอย่างโดยพลการอย่างที่ไม่เคยมี มาก่อนในประวัติศาสตร์ ดังนั้นเพื่อความเข้าใจและร่วมมือร่วมใจภายในชาติ จึง ขอถือโอกาสนี้เรียกร้องให้ได้นำเอาเรื่องของนโยบาย กฎหมาย และมาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง และการก่อการร้าย มาสู่การศึกษา และรับฟังความคิดเห็น สาธารณะ ก่อนที่จะมีการตัดสินใจใดๆ ของผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ทั้ง นั้น เพื่อจะได้ช่วยกันผดุง และพิทักษ์รักษาอธิปไตยของชาติและสิทธิเสรีภาพ และ ความเป็นธรรมในสังคม ซึ่งเราได้ร่วมกันเริ่มต้นมาแล้วด้วยดีในระดับหนึ่ง

"... สิทธิมนุษยชน ไม่ใช่มีความหมายเพียงเพื่อประโยชน์ส่วนตนของใครหรือกลุ่มชนใดโดยเฉพาะเท่านั้น หากแต่โดยสาระแล้ว เป็นหลักประกันให้ทุกคนทุกกลุ่ม ได้ประสานการเรียนรู้รับผิดชอบร่วมกัน และเคารพในสิทธิซึ่งกันและกันเพื่อการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคม ในทางกลับกัน อำนาจก็ไม่ใช่จะใช้กันได้ตามอำเภอใจ โดยพลการ หากเป็นอำนาจที่จำกัดอยู่ภายในกรอบ กฎกติกาตามรัฐธรรมนูญ และในประการสำคัญ พึงต้องเป็นไปเพื่อคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิเสรีภาพ อันเป็นหลักการรัฐธรรมนูญเช่นกัน โดยนัยนี้ รัฐธรรมนูญจึงเป็นเสมือน "สัญญาสังคม" ที่ทุกคน ทุกกลุ่มและทุกฝ่ายในสังคมจำเป็นต้องยึดมั่นถือมั่นร่วมกัน"

เสน่ห์ จามริก

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๔๒๒ ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ ๑๐๓๓๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๑๙ ๒๙๘๒-๓ โทรสาร ๐ ๒๒๑๙ ๒๙๔๐ หรือโทรสายด่วน ๑๓๗๗

Website : www.nhrc.or.th E-mail : help@nhrc.or.th